

Ársskýrsla
Gildis
lífeyrissjóðs
2016

Ársskýrsla
Gildis
lífeyrissjóðs
2016

Ljósmyndir

Baldur Kristjánsson

Hönnun og umbrot

Brandenburg / SÍA

Prentun

Svansprent

Efnisyfirlit

Ávarp stjórnarformanns	4
Stjórn	6
Starfsmenn	7
Endurskoðunarnefnd	8
Lykiltölur í starfsemi 2016	9
Verðbréfamarkaðir	11
Innlendur verðbréfamarkaður	11
Erlendir verðbréfamarkaðir og gengi gjaldmiðla	14
Samtryggingardeild	17
Sjóðfélagar	17
Iðgjöld	18
Lífeyrir	19
Lán til sjóðfélaga	20
Ávöxtun samtryggingardeildar	20
Fjárfestingar samtryggingardeildar	22
Verðbréfaeign	23
Innlent hlutabréfasafn samtryggingardeildar	24
Innlent skuldabréfasafn samtryggingardeildar	25
Erlent verðbréfasafn samtryggingardeildar	27
Erlendir fjárvörsluaðilar	28
Fjárfestingarstefna	29
Tryggingafræðileg staða	30
Örorkubyrði / örorkuframlag	31
Séreignardeild	33
Rétthafar / lífeyrir í séreignardeild	33
Ávöxtun séreignardeildar	33
Verðbréfaeign séreignardeildar í árslok 2016	34
Framtíðarsýn 1	35
Framtíðarsýn 2	37
Framtíðarsýn 3	39
Hluthafastefna	41
Samskipta- og siðareglur	42
Áhættustefna	44
Sjóðfélagafundur / aukaársfundur	44
Vefur Gildis	45
Sjóðfélagavefur	45
Lífeyrisgátt	45
Launagreiðendavefur	45
VIRK starfsendurhæfingarsjóður	46
Ársreikningur	48
Selected Financial Information	96

Ávarp stjórnarformanns

Í kjölfar góðrar niðurstöðu sjóðsins síðastliðin fjögur ár þar sem raunávöxtun var á bilinu 5,5% til 8,9% er hrein raunávöxtun fyrir árið 2016 neikvæð um 0,9% og hrein nafnávöxtun jákvæð um 1,2%. Helsta orsök lægri ávöxtunar 2016 er styrking íslensku krónunnar á árinu sem hefur haft neikvæð áhrif á afkomu erlends eignasafns sjóðsins til skamms tíma. Hér er þó mikilvægt að horfa til þess að Gildi-lífeyrissjóður er langtímafjárfestir og þegar litið er til reynslu síðustu áratuga má telja líklegt að helstu viðskiptagjaldmiðlar, svo sem Bandaríkjadalur og evra, muni styrkjast á ný gagnvart krónunni. Til að fylgja eftir áhættudreifingu sjóðsins verður afnám gjaldeyrishafta nýtt til fjárfestinga erlendis til samræmis við fjárfestingarstefnu Gildis.

Hluthafastefna Gildis hefur verið í stöðugri þróun undanfarin ár, ekki síst fyrir þær sakir að gjaldeyrishöft hafa leitt til þess að sjóðurinn hefur í auknum mæli fjárfest í íslenskum fyrirtækjum. Þannig ákvað stjórn Gildis að birta upplýsingar um atkvæðagreiðslu og tillögugerð sjóðsins á aðalfundum skráðra hlutfélaga til að auka gegnsæi hvað varðar störf sjóðsins sem hluthafa. Hluthafastefnan verður áfram í þróun og gildir sem vegvísir sjóðsins í stefnu og stjórnarháttum Gildis sem eiganda í þeim félögum sem hann fjárfestir í.

Í þeirri viðleitni að fylgja eftir góðum stjórnarháttum var farið í ítarlegt árangursmat, bæði á störfum stjórnar sjóðsins og framkvæmdastjóra, þar sem meðal annars var rýnt í þekkingu og reynslu einstakra stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og lykilstjórnenda. Þegar hefur verið hafist handa við að vinna úr þeim niðurstöðum sem fengust og hafa þær reynst gagnlegt veganesti til þess að bæta störf stjórnar og starfsmanna enn frekar.

Á sjóðfélagafundi Gildis sem haldinn var 24. nóvember 2016 var Vigdís Jónsdóttir, framkvæmdastjóri VIRK starfsendurhæfingarsjóðs, með áhugavert erindi þar sem meðal annars kom fram að ríflega 6 þúsund einstaklingar hefðu lokið þjónustu hjá VIRK. Hún lýsti jafnframt yfir áhyggjum af því að hægt gengi að ná árangri í því að draga úr örorkulífeyrisgreiðslum. Hún kallaði eftir skýrari ábyrgð og hlutverki hinna ýmsu aðila innan velferðarkerfisins þar sem flókið og illa samhæft framfærslukerfi getur komið í veg fyrir árangur í starfsendurhæfingu. Það er mikið hagsmunamál fyrir Gildi-lífeyrissjóð að árangur náist í því að draga úr örorkubyrði sjóðsins. Heildarörorkugreiðslur Gildis voru 4,5 milljarðar króna á árinu 2016 og hefur hlutfall örorkulífeyris af greiddum lífeyri haldist í um 32% undanfarin þrjú ár. Þá er full ástæða til að endurskoða hvort árlegt framlag ríkisins til þess að mæta örorkubyrði sjóðsins sé nægjanlegt, en fyrir ársfundi nú liggur tillaga að samþykktarbreytingum um réttindaskerðingu. Samkvæmt mati tryggingastærðfræðings sjóðsins þarf að lækka það viðbótarhutfall sem árlega er ráðstafað af örorkuframlagi ríkisins til réttindaávinnslu sjóðfélaga úr 4,5% í 4,0%.

Niðurstaða tryggingafræðilegrar úttektar sjóðsins fyrir árið 2016 er neikvæð um 2,7%. Þetta er verri staða en í árslok 2015 en þá var hún jákvæð um 1,4%. Ástæður eru tvær, annars vegar ávöxtun sjóðsins og hins vegar að við mat á skuldbindingum í árslok 2016 eru notaðar nýjar dánar- og eftirlifendatölur byggðar á reynslu árunna 2010-2014 í stað eldri taflna sem byggðu á reynslu árunna 2007-2011. Nýjar tölur leiða til 1,7% aukningar skuldbindinga. Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga hefur boðað að nýjar tölur um lífslíkur verði gefnar út á árinu 2017 og verði þar miðað við

spá um hækkandi meðalævi á komandi árum, en fram til þessa hefur verið notast við sögulega reynslu. Mun þessi forsendubreyting auka verulega skuldbindingar lífeyrissjóða. Horft hefur verið til þess að mæta þessum auknu skuldbindingum með hækkun ellilífeyrisaldurs úr 67 árum í 70 ár en endanleg útfærsla liggur ekki fyrir.

Vissulega var stórum áfanga náð í baráttunni fyrir bættum lífeyrisréttindum starfsmanna á almennum vinnumarkaði þegar samið var um jöfnun lífeyrisréttinda við opinbera starfsmenn í kjarasamningum ASÍ og SA í ársbyrjun 2016. Þann 1. júlí 2016 hækkuðu iðgjöld til lífeyrissjóða á almennum vinnumarkaði um 0,5% og fóru í 12,5%, 1. júlí 2017 hækka þau í 14% og síðan aftur um 1,5% þann 1. júlí 2018 þegar þau verða komin í 15,5%. Hægt verður að ráðstafa þessum viðbótariðgjöldum í bundna séreign sem Gildi mun kynna nánar síðar.

Í nýrri samantekt sem unnin var á vegum Landssamtaka lífeyrissjóða kemur íslenska lífeyriskerfið vel út í samanburði við kerfi nágrannalöndanna Danmerkur, Svíþjóðar, Bretlands og Hollands. Ísland er þar með afgerandi hæst hlutfall ellilífeyris úr starfstengdum lífeyrissjóðum og séreignarsparnaði á meðan hin löndin fjögur reiða sig á lífeyri úr opinberum gegnumstreymiskerfum. Íslenskir ellilífeyrisþegar eru því í mun minna mæli háðir greiðslum frá næstu kynslóðum en ellilífeyrisþegar í samanburðarlöndunum. Þá kemur íslenska lífeyriskerfið vel út í samanburðinum hvað tekjuhlutföll varðar þar sem greiðslum almannatrygginga er markvisst beint að þeim sem verst standa. Það er hins vegar umhugsunarefni að íslenska kerfið sker sig úr að því leyti að lífeyrishlutfall úr opinbera kerfinu lækkar mun hraðar með auknum tekjum en í kerfum hinna landanna. Ísland er jafraamt eina landið þar sem lífeyrir úr opinbera kerfinu fellur niður ef tekjur frá lífeyrissjóðum fara yfir tiltekin mörk.

Sífelld stærri hópur sjóðfélaga nýtir sér þau hagstæðu kjör sem bjóðast í lánveitingum sjóðsins og er vægi sjóðfélagalána í heildareignasafni sjóðsins nú um 4%. Talsvert hefur verið um að sjóðfélagar hafi verið að endurfjármagna lán sín þar sem kjör sjóðfélagalána hjá Gildi eru með þeim hagstæðustu sem bjóðast á íbúðalánamarkaði. Einnig hafa ungir sjóðfélagar nýtt sér hagstæðan kost Gildis við að fjármagna sín fyrstu húsnæðis kaup.

Sjóðurinn býr yfir mjög hæfum hópi starfsmanna og hefur verið unnið markvisst að því að styrkja hann enn frekar, nú síðast með ráðningu í nýtt starf upplýsingafulltrúa sjóðsins. Á skrifstofu Gildis í Reykjavík voru 30 starfsmenn í mars 2017 en frá sameiningu Gildis og Lífeyrissjóðs Vestfirðinga 1. janúar 2015 hefur Gildi einnig verið með starfsstöð á Ísafirði með tveimur starfsmönnum.

Fyrir hönd stjórnar vil ég færa starfsmönnum sjóðsins bestu þakkir fyrir gott samstarf á liðnu starfsári og þá þakka ég einnig stjórnarmönnum fyrir ánægjulegt samstarf.

Harpa Ólafsdóttir,
stjórnarformaður Gildis–lífeyrissjóðs

Stjórn

Stjórn sjóðsins er skipuð átta mönnum. Fjórir eru kosnir af fulltrúum sjóðfélaga á ársfundi og fjórir tilnefndir af stjórn Samtaka atvinnulífsins. Kjörtímabil stjórnarmanna er tvö ár og skal árlega kjósa helming stjórnarmanna og varamenn þeirra. Eftirtaldir skipa stjórn sjóðsins til ársfundar 2017: Harpa Ólafsdóttir formaður, Gylfi Gíslason varaformaður, Áslaug Hulda Jónsdóttir, Elínbjörg Magnúsdóttir, Guðmundur Ragnarsson, Hjörtur Gíslason, Konráð Alfreðsson og Þórunn Liv Kvaran.

Stjórn sjóðsins fer með yfirstjórn hans. Hún setur sjóðnum fjárfestingarstefnu og skal fjalla um allar meiriháttar ákvarðanir varðandi stefnumótun og starfsemi sjóðsins. Meðal þess sem stjórnin fjallar um á fundum sínum eru ákvarðanir um fjárfestingar, breytingar á samþykktum, eftirlit með fjárfestingum, mótun innra eftirlits og lána-reglur sjóðsins. Stjórnin skiptir með sér verkum, þó skulu fulltrúar vinnuveitenda og stéttarfélaga hafa á hendi formennsku til skiptis eitt ár í senn. Samkvæmt samþykktum sjóðsins skulu stjórnarmenn ekki sitja lengur en 8 ár samfleytt sem aðalmenn í stjórn.

Á árinu voru haldnir 16 stjórnarfundir.

Hæfi stjórnarmanna

Lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða kveða á um hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra lífeyrissjóða. Skulu þeir búa yfir nægilegri þekkingu og starfsreynslu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhlýðilegan hátt. Samkvæmt lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi skal Fjármálaeftirlitið fylgjast með að starfsemi eftirlitsskyldra aðila sé í samræmi við lög, reglugerðir, reglur og samþykktir sem um starfsemi viðkomandi gilda. Útnefning stjórnarmanna lífeyrissjóða er háð samþykki Fjármálaeftirlitsins og skulu þeir uppfylla kröfur þess, m.a. um nægilega þekkingu og reynslu af starfsemi lífeyrissjóða.

Í tengslum við framangreint stofnaði Fjármálaeftirlitið á árinu 2010 ráðgjafanefnd sem veitir álit um hæfi stjórnarmanna lífeyrissjóða. Árið 2011 hóf nefndin að meta stjórnarmenn með því að boða þá í viðtöl þar sem sérstaklega reynir á eftirfarandi þætti: a) lög og reglur á lífeyrismarkaði, b) reikningsskil og endurskoðun lífeyrissjóða og c) almenna og viðskiptalega stjórnunarþætti.

Standandi frá vinstri

Margrét Birkisdóttir
Konráð Alfreðsson
Áslaug Hulda Jónsdóttir
Guðmundur Ragnarsson
Þórunn Liv Kvaran

Sitjandi frá vinstri

Gylfi Gíslason
Harpa Ólafsdóttir
Hjörtur Gíslason

Mynd tekin á stjórnarfundum Gildis 23. mars 2017.

Starfsmenn

32 starfsmenn störfuðu
hjá sjóðnum í mars 2017,
30 í Reykjavík og 2 á Ísafirði.

Standandi frá vinstri

Sigrún A. Vilhelmsdóttir
Hrefna Snorradóttir
Örn Guðnason
Ingileif Kristinsdóttir
Anna Rúnarsdóttir
Ívar Róbertsson
Pálína Hallgrímsdóttir
Guðrún K. Sigurðardóttir
Sverrir Reynisson
Kristrún Sigurðardóttir
Friðgerður Friðriksdóttir
Ingveldur M. Kjartansdóttir
Ólafur Arason
Ásbjörg Hjálmarsdóttir

Sitjandi frá vinstri

Davíð Rúðólfsson

Guðrún Inga Ingólfssdóttir
Ásdís Ósk Smáradóttir
Árni Guðmundsson
Nanna Þórarinsdóttir
Björn Friðrik Brynjólfsson
Rebekka Ólafsdóttir
Bjarni Gíslason

Fjarverandi voru

Anna Lis Hjaltadóttir
Ágústa Hjartar
Árni Hrafn Gunnarsson
Ásthildur M. Jóhannsdóttir
Bjarney Sigurðardóttir
Erla Þorvaldsdóttir
Jóhanna Einarsdóttir
Sigurborg Reynisdóttir
Soffía Þóra Einarsdóttir
Unnur Ingibjörg Sigfúsdóttir

Starfssvið

iðgjaldadeild
iðgjaldadeild
deildarstjóri lífeyrisdeildar
aðalbókari
bókhald
bókhald
lífeyrisdeild
deildarstjóri lánadeildar
lífeyrisdeild
gjaldkeri
iðgjaldadeild
lánadeild
forstöðumaður tölvumála
afgreiðsla

Starfssvið

forstöðumaður eignastýringar
og staðgengill framkvæmdastjóra
staðgengill forstöðumanns eignastýringar
lánadeild
framkvæmdastjóri
afgreiðsla
forstöðumaður upplýsingamála
forstöðumaður áhættueftirlits
eignastýring

Starfssvið

deildarstjóri iðgjaldadeildar
lífeyrisdeild
lögfræðingur
afleysingar
skrifstofustjóri
iðgjaldadeild
skrifstofa sjóðsins á Ísafirði
deildarstjóri séreignardeildar
skrifstofa sjóðsins á Ísafirði
eignastýring

Endurskoðunarnefnd

Stjórn Gildis skipar þriggja manna endurskoðunarnefnd sem starfar í umboði og á ábyrgð hennar. Að minnsta kosti einn nefndarmanna skal vera óháður sjóðnum og starfsfólki hans.

Nefndin hefur eftirlit með reikningshaldi, áhættustýringu og gerð ársreiknings sjóðsins í samræmi við ákvæði laga um ársreikninga. Endurskoðunarnefnd hefur starfað hjá Gildi frá árinu 2009.

Meginhlutverk hennar er að:

- Meta eftirlitsumhverfi lífeyrissjóðsins og fyrirkomulag áhættustýringar og áhættueftirlits.
- Meta virkni innri endurskoðunar, hafa eftirlit með framkvæmd endurskoðunar og gera tillögu um val á ytri endurskoðanda ásamt mati á óhæði endurskoðanda.

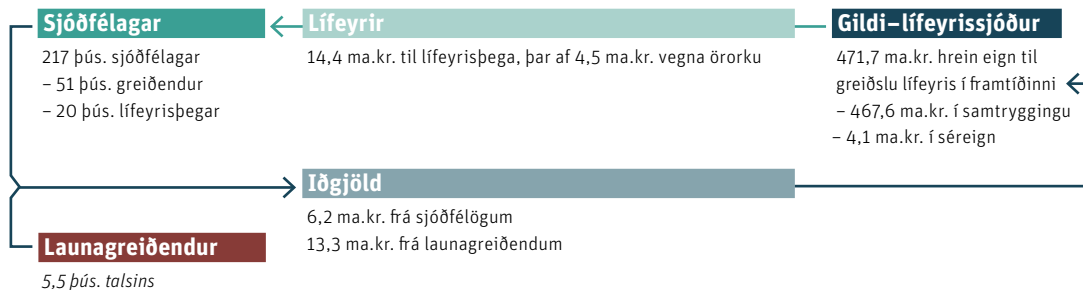
Endurskoðunarnefndina skipa:

Sigrún Guðmundsdóttir löggiltur endurskoðandi, formaður.
Kolbeinn Gunnarsson formaður Verkalýðsfélagsins Hlífar.
Þórunn Liv Kvaran fjármálastjóri Ölgerðarinnar.

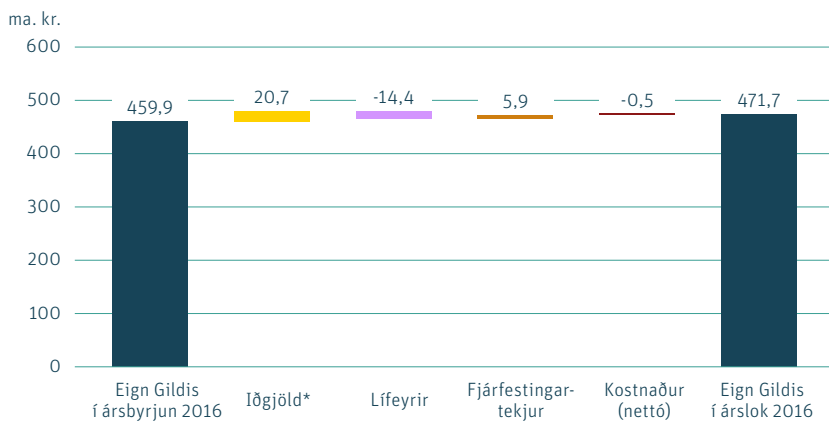
Á árinu hélt nefndin 10 fundi.

Lykiltölur í starfsemi 2016

Starfsemi Gildis á árinu 2016

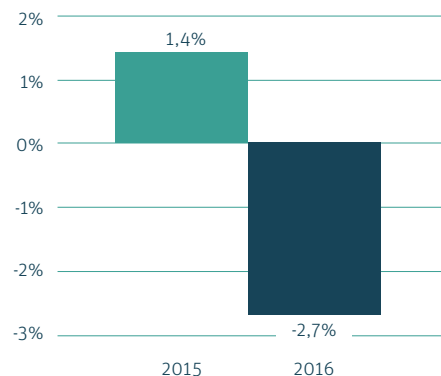

Breyting á eignastöðu Gildis á árinu 2016

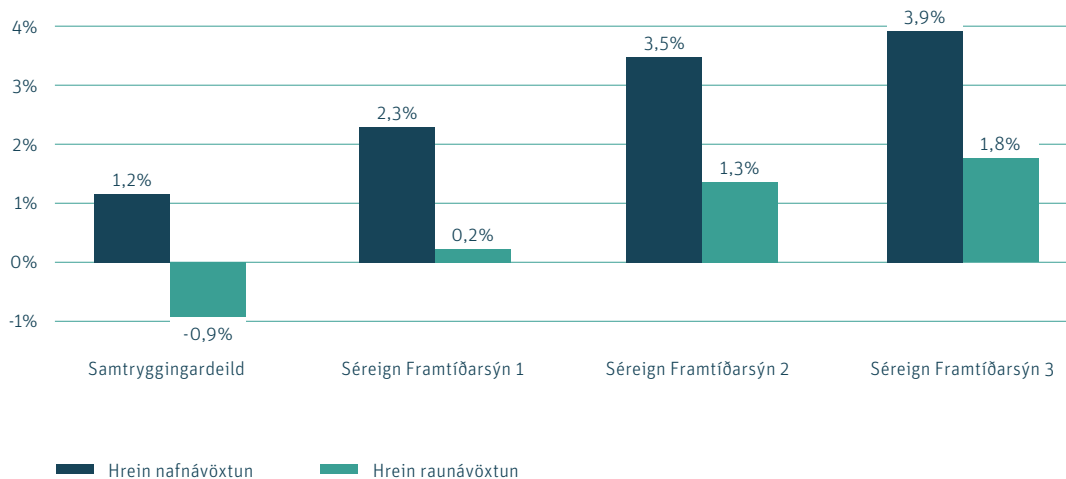

*Þar með talið um 1,3 ma.kr. örorkuframlag úr ríkissjóði

Tryggingafræðileg staða

Ávöxtun deilda sjóðsins á árinu 2016

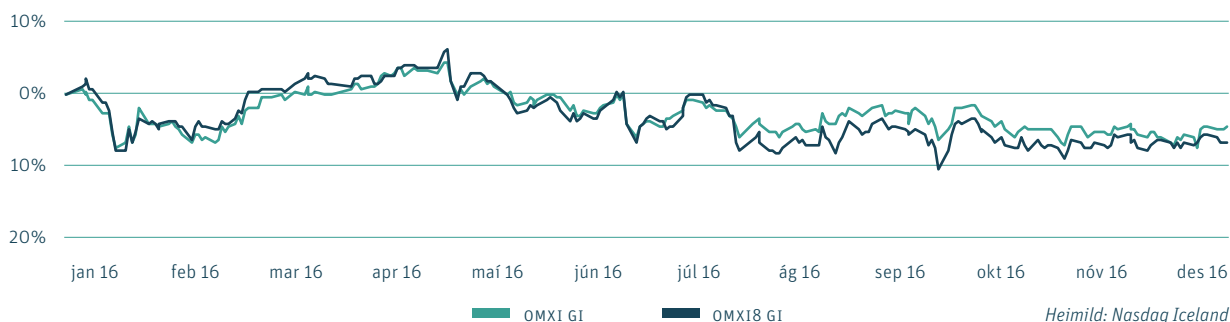

Verðbréfamarkaðir

Innlendur verðbréfamarkaður

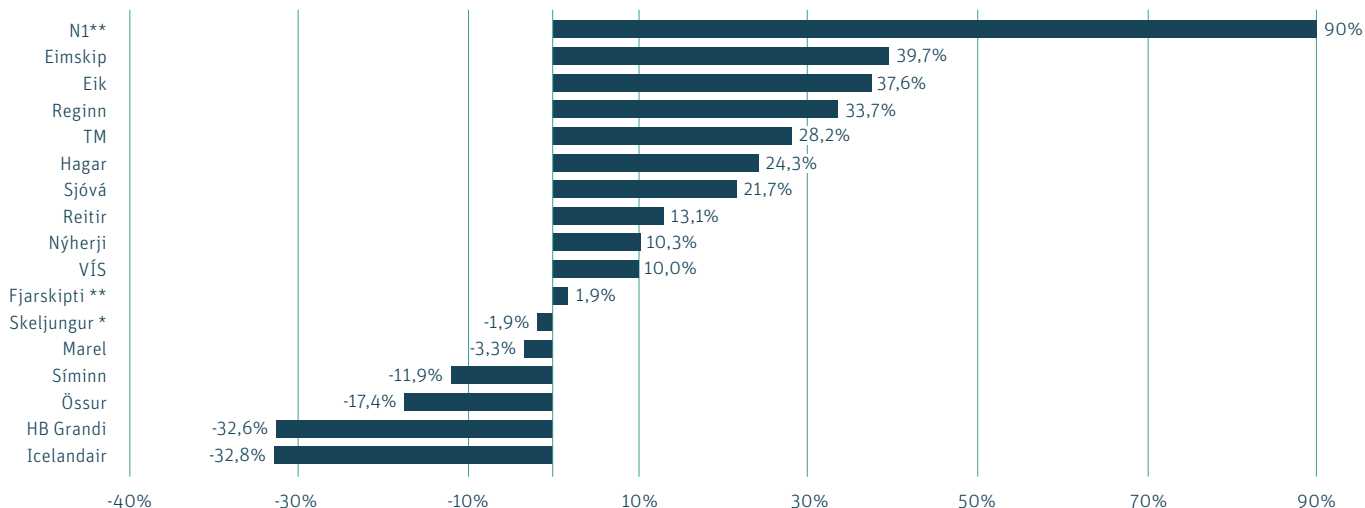
Þróun innlands hlutabréfamarkaðar

Ávöxtun á innlendum hlutabréfamarkaði 2016 var lakari en árið á undan. Úrvalsvísitala Nasdaq Iceland (OMX18 GI) lækkaði um 6,9% og stóð í 1.910,7 stigum í árslok. Heildarvísitala hlutabréfa (OMXI GI) lækkaði um 4,7% á árinu og stóð í 592,3 stigum. Báðar vísitölur eru leiðréttar fyrir arðgreiðslum.

Töluverðar sviptingar urðu á hlutabréfamarkaðnum á árinu. Markaðsvirði skráðra félaga lækkaði í heild um 66 ma.kr. og munaði þar mestu um 61 ma.kr. lækkun á markaðsvirði Icelandair. Markaðsvirði Össurar lækkaði einnig talsvert eða um 39 ma.kr. Vegna langvarandi styrkingar krónunnar hefur gengi félaga með miklar tekjur í erlendum myntum veikst á hlutabréfamarkaði á meðan gengi félaga með tekjur í íslenskum krónum hefur frekar styrkst. Leiðrétt fyrir arðgreiðslum hækkuðu verð bréfa í N1 langmest eða um 90%. Af 17 innlendum félögum á markaði hækkaði virði bréfa 11 þeirra að teknu tilliti til leiðréttingar fyrir arði. Hins vegar voru 4 stærstu félög markaðarins á meðal þeirra sem lækkuðu, þ.e. Icelandair, Össur, Marel og HB Grandi. Skeljungur kom nýr inn á markaðinn síðla árs. Bréf í félaginu lækkuðu um 2% frá fyrsta viðskiptadegi, 9. desember, til ársloka.

Verðbreyting helstu skráðra félaga á árinu 2016 (leiðrétt fyrir arði)

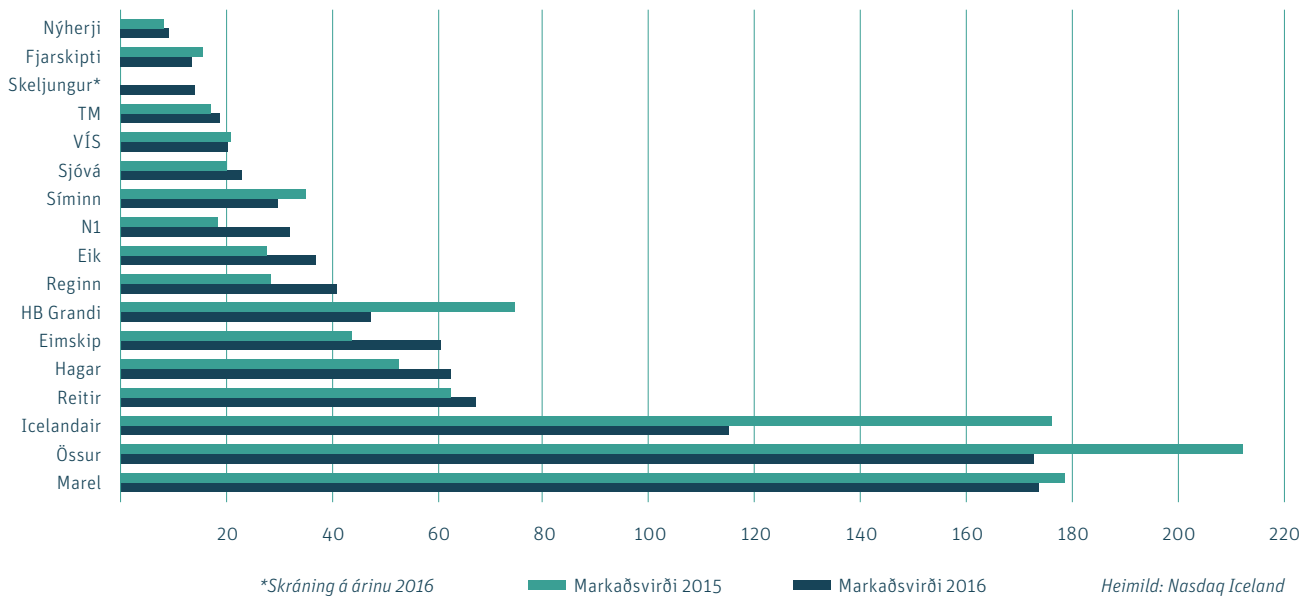

*Frá skráningu

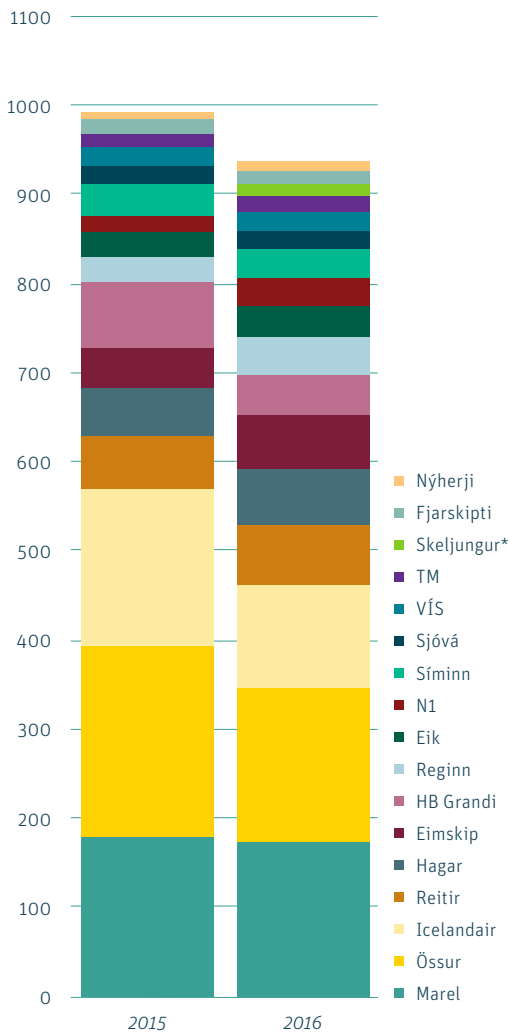
Heimild: Nasdaq Iceland og Gildi-lífeyrissjóður

**Einnig leiðrétt fyrir lækkun hlutafjár

Markaðsvirði skráðra hlutabréfa í árslok 2015 og 2016

Markaðsvirði skráðra hlutabréfa í árslok 2015 og 2016

Heildarvelta hlutabréfamarkaðarins jókst umtalsvert á árinu eins og umliðin ár, enda þótt einungis hafi eitt félag, Skeljungur, bæst við markaðinn og það ekki fyrr en desember var hafinn. Á árinu 2016 nam veltan 560 mö.kr. sem er 43,5% vöxtur frá fyrra ári þegar velta nam rúmum 390 mö.kr. Félög á Aðallista Nasdaq Iceland voru alls 18 í árslok 2016 að meðtöldum færeyska bankanum Bank Nordik sem er tvíhliða skráður í Reykjavík og Kaupmannahöfn.

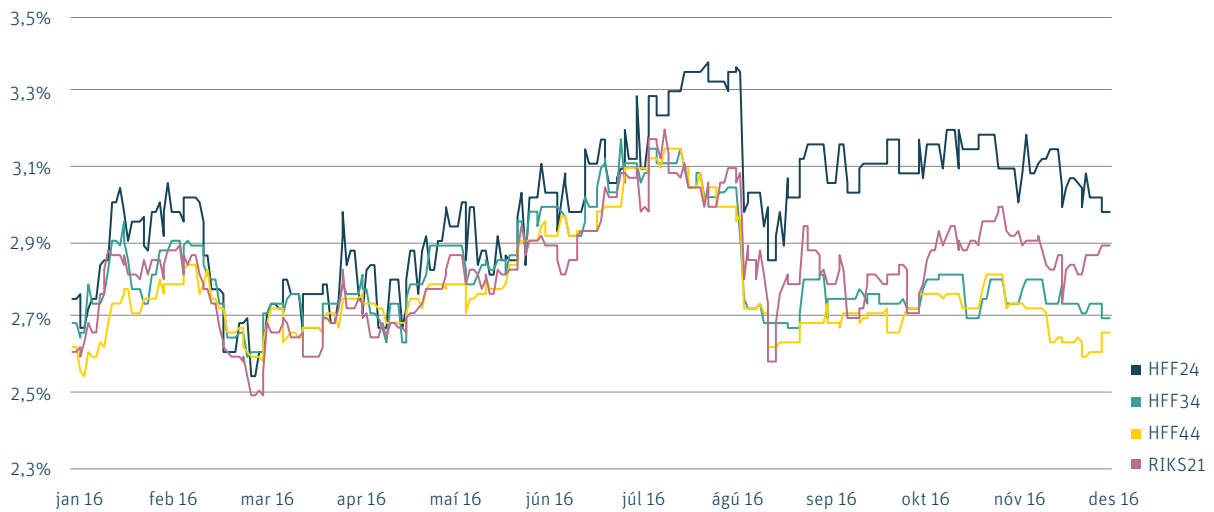
Fjárhagslegur styrkur skráðra félaga er mikill og nutu hluthafar þess í formi arðgreiðslna, uppkaupta félaganna á eigin bréfum og útgreiðslna vegna lækkunar hlutafjár. Námu þessar greiðslur, að frátöldum uppkaupum eigin bréfa, tæpum 24,5 mö.kr. á árinu. Markaðsvirði nýskráða félagsins Skeljungs nam 14 mö.kr. í árslok eða 1,5% af heildarmarkaðsvirði skráðu félaganna. Stærstu félögin á Nasdaq Iceland eru eftir sem áður Marel, Össur og Icelandair en markaðsvirði þeirra nam samanlagt 49,3% af heildarvirði markaðarins í lok árs 2016. Vægi félaganna hefur lækkað síðan í árslok 2015 þegar hlutfallið nam rúmum 57%.

Þróun innlands skuldabréfamarkaðar

Verðbólga var á svipuðum slóðum í lok og upphafi ársins 2016, þótt eitthvað hafi hún látið undan frá miðju vori og fram yfir sumar. Í janúar mældist verðbólga 2,1% en í desember stóð hún í 1,9%. Hélt verðbólga undir 2,5% markmiði Seðlabankans allt árið. Stýrivextir Seðlabankans eru þeir vextir í viðskiptum við lánastofnanir sem ráða mestu um framvindu skammtímaxta á markaði og þar með aðhaldsstigi peningastefnunnar. Þessir vextir voru við árslok skilgreindir sem vextir á sjö daga bundnum innlánnum lánastofnana í Seðlabankanum. Á árinu lækkuðu stýrivextir um 0,75%; úr 5,75% í 5,0%.

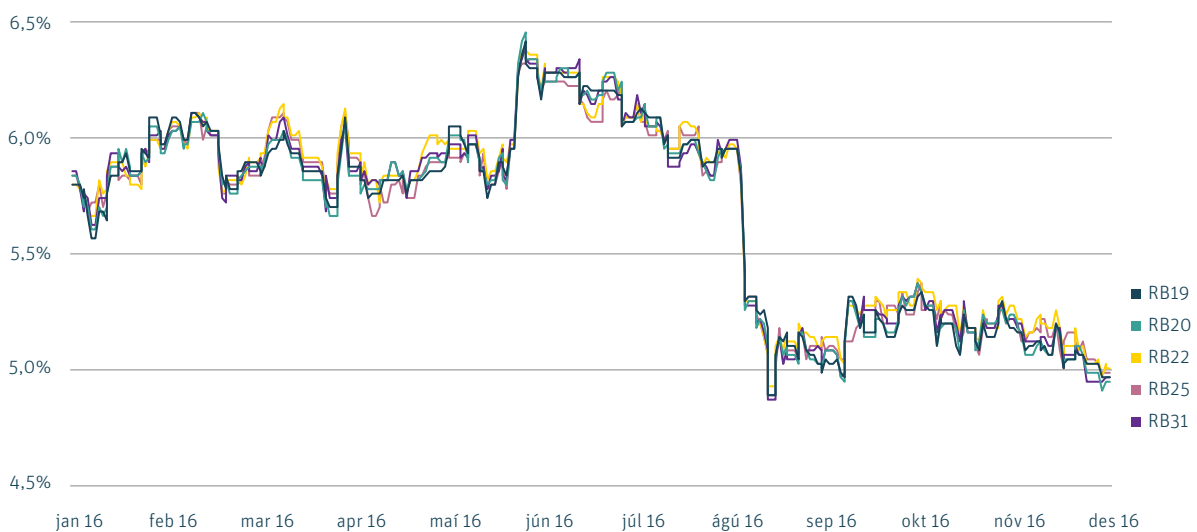
Sundur dró með ávöxtunarkröfum lengri og styttri verðtryggðra ríkisskuldabréfa í lok árs, en undanfarin misseri hefur verðlagning þeirra verið óvenju lítið háð lengd bréfanna. Breytingar á raunstýrivöxtum höfðu ekki teljandi áhrif á kröfu verðtryggðu bréfanna sem ef til vill má skoða sem vitnisburð um takmarkað framboð slíkra bréfa undanfarið. Lækkun stýrivaxta hafði hins vegar bein áhrif á óverðtryggð ríkisskuldabréf yfir árið og lækkaði krafa þeirra jafnt fyrir lengri og styttri útgáfur, sem enn eru svipað verðlagðar.

Ávöxtunarkrafa verðtryggðra ríkisskuldabréfa á árinu 2016

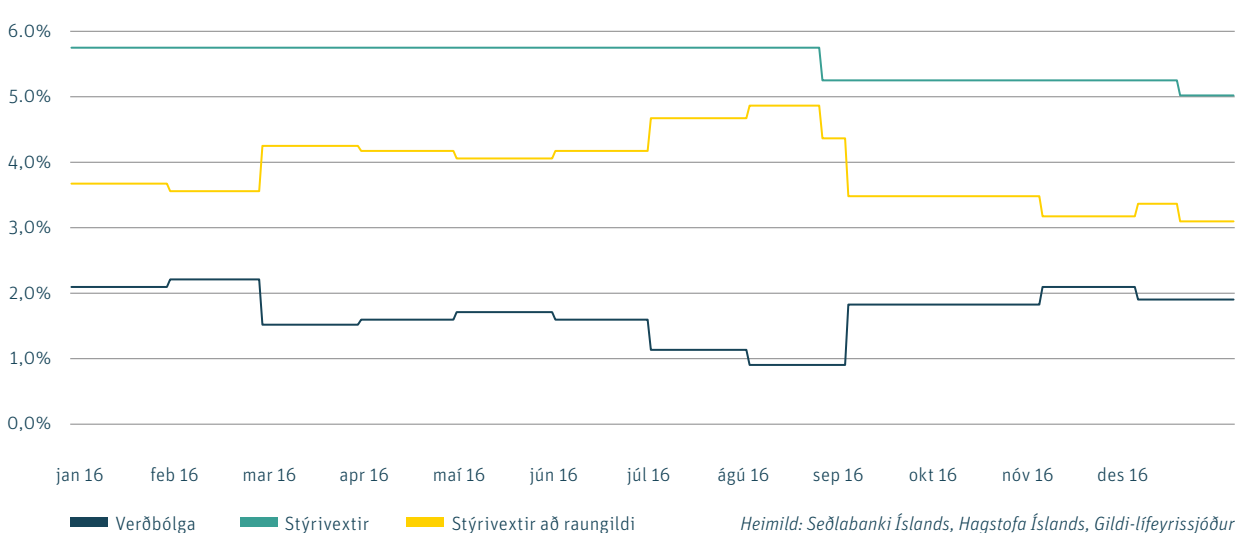
Heimild: Nasdaq Iceland og Kodiak

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisskuldabréfa á árinu 2016

Heimild: Nasdaq Iceland og Kodiak

Verðbólga og stýrivextir Seðlabanka Íslands á árinu 2016

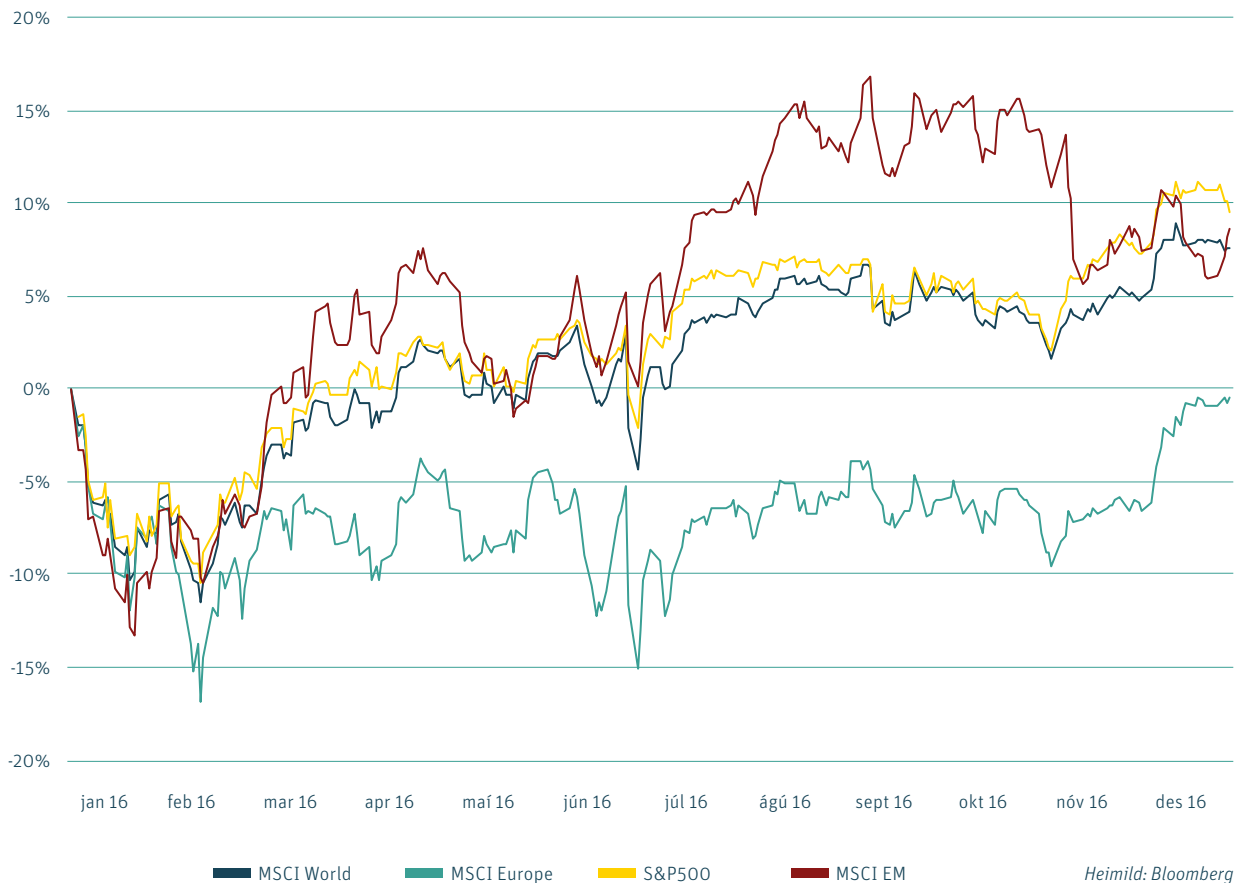
Heimild: Seðlabanki Íslands, Hagstofa Íslands, Gildi-lífeyrissjóður

Erlendir verðbréfamarkaðir og gengi gjaldmiðla

Þróun erlendra hlutabréfamarkaða

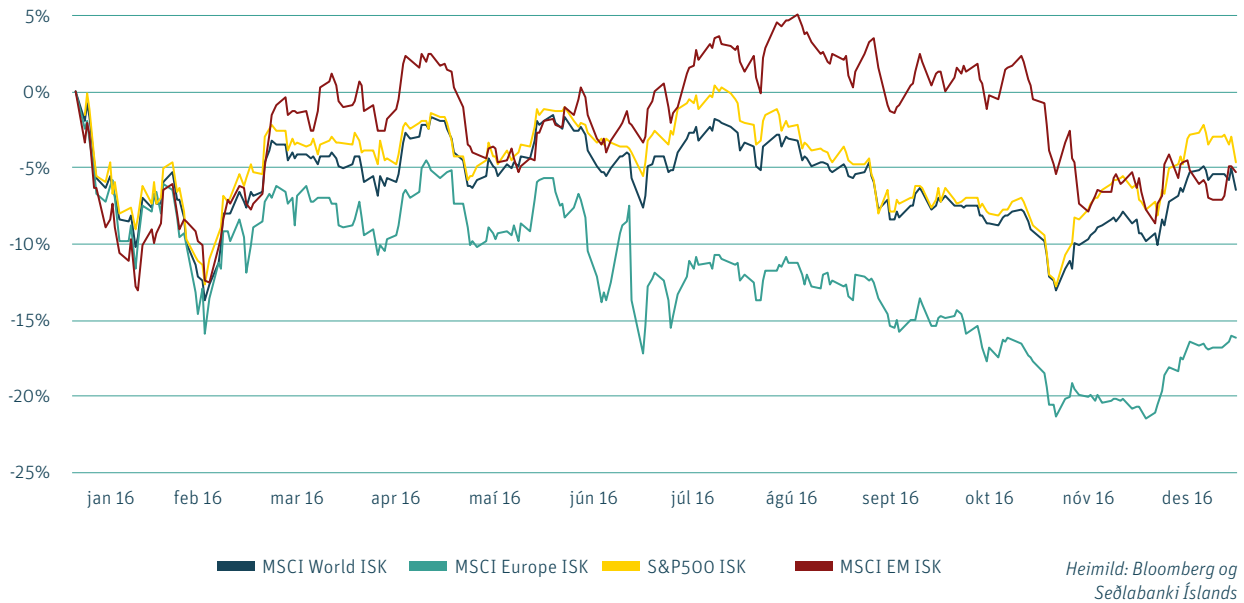
Ávöxtun erlendra hlutabréfa á árinu 2016 var misjöfn milli markaða og eftir árshlutum. Heimsvísitala Morgan Stanley (MSCI World Index með arðgreiðslum) hækkaði um 7,5% mæld í Bandaríkjadal, eftir að hafa lækkað mest um 11,5% á fyrsta ársfjórðungi. Mælt í heimamynt skilaði hlutabréfamarkaðurinn í Bandaríkjunum hæstri ávöxtun á árinu og hækkaði vísitalan S&P 500 um 9,5% talið í Bandaríkjadal. Hin evrópska MSCI vísitala lækkaði um 0,5% mæld í evrum, eftir að hafa verið mun lægri lengst af á árinu 2016. Nýmarkaðsvísitala, MSCI Emerging Market, hækkaði um 8,6% mæld í Bandaríkjadal, eftir töluverðar hækkanir á þriðja ársfjórðungi.

Þróun erlendra hlutabréfavísitalna á árinu 2016, mæld í heimamynt

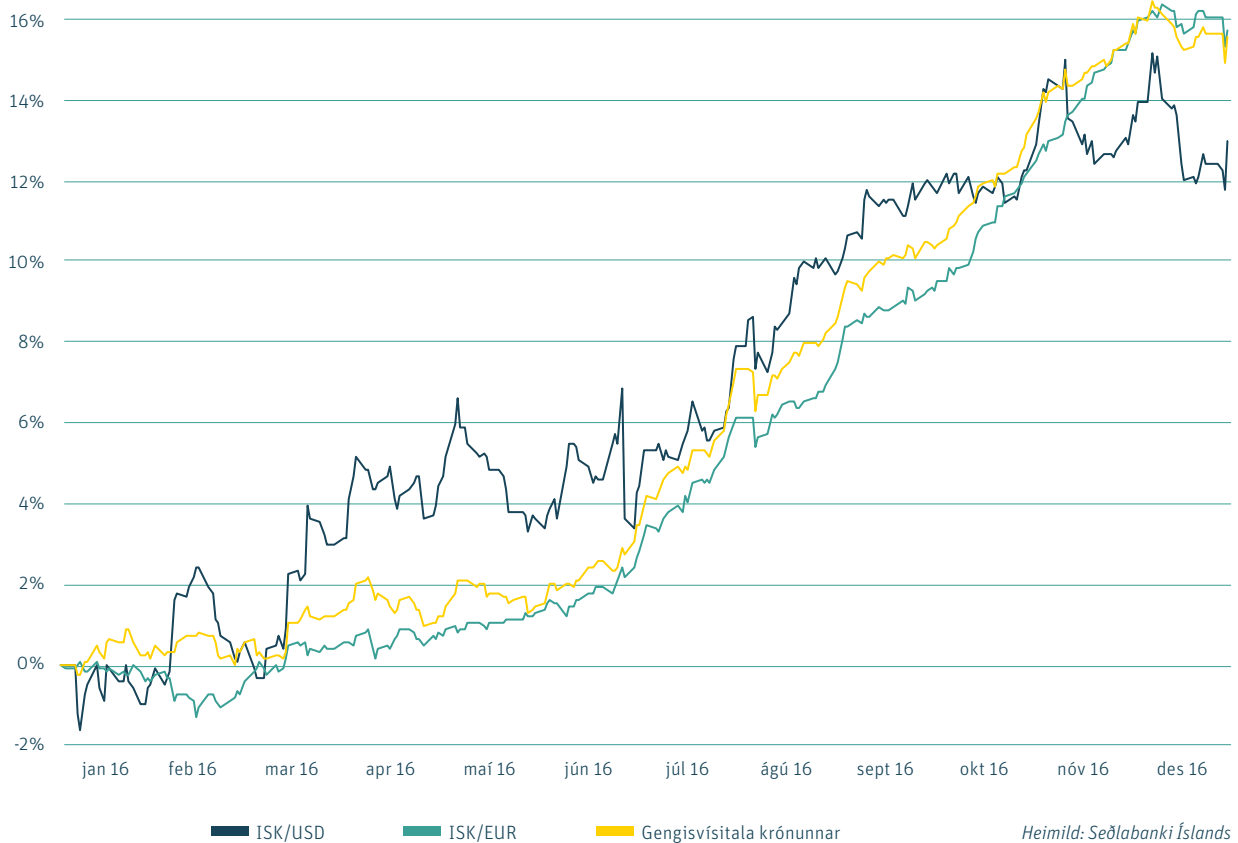
Íslenska krónan styrktist gagnvart helstu gjaldmiðlum á árinu 2016 sem leiddi til þess að erlendar hlutabréfavísitölur lækkuðu, mældar í íslenskum krónum. Að teknu tilliti til styrkingar krónu gagnvart Bandaríkjadal lækkaði heimsvísitala hlutabréfa um 6,4% mæld í íslenskum krónum. Þróun S&P 500 vísitölnunnar var neikvæð um 4,6% yfir árið mæld í íslenskum krónum og hlutabréfavísitala nýmarkaða lækkaði um 5,3%. Evrópsk hlutabréf lækkuðu mest eða um 16,1%, mæld í íslenskum krónum.

Þróun erlendra hlutabréfavisitalna á árinu 2016, mæld í íslenskum krónum

Á árinu 2016 styrktist gengi íslensku krónunnar um 15,6% og stóð gengi-
svísitala hennar í 161,7 stigum í árslok samanborðið við 191,5 stig í árslok
2015. Þróun helstu gjaldmiðla gagnvart krónunni var á sama veg, krónan
styrktist um 15,7% gagnvart evru og 12,9% gagnvart Bandaríkjadala.
Gengi dals (USD/ISK) var 112,8 og gengi evru (EUR/ISK) 119,1 í árslok 2016
samanborið við gengi dals upp á 129,6 og evrugengið 141,3 í lok ársins 2015.

Gengisþróun íslensku krónunnar á árinu 2016, - styrking (+) eða veiking (-) krónunnar í %

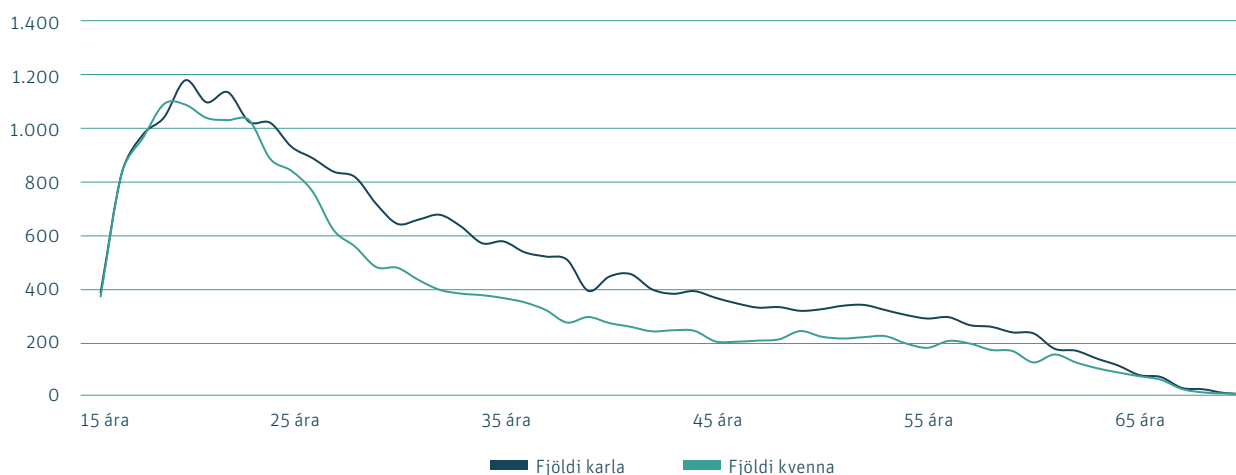

Samtryggingardeild

Sjóðfélagar

Rúmlega 50.500 sjóðfélagar greiddu iðgjöld á árinu. Sjóðfélagar eru frá 127 löndum. Aldursdreifing kynjanna er nokkuð svipuð. Flestir, óháð kyni, eru á aldrinum 17-25 ára. Karlar eru 56,7% sjóðfélaga og konur 43,3%.

Aldursdreifing virkra sjóðfélaga sem greiddu iðgjöld á árinu 2016

Sjóðfélagar í Gildi endurspeglar nánast allar atvinnugreinar landsins. Í töflunni má sjá skiptingu sjóðfélaga eftir atvinnugreinum m.v. iðgjöld til Gildis á árinu 2016.

Atvinnugreinar	Hlutfall karla	Hlutfall kvenna	Hlutfall sjóðfélaga
Gististaðir og veitingarekstur	10,4%	13,0%	23,4%
Opinber stjórnslá, varnarmál og almannatryggingar	7,3%	10,5%	17,8%
Fullvinnsla sjávarafurða	5,4%	2,5%	7,9%
Leigustarfsemi og sérhæfð þjónusta	4,6%	3,1%	7,7%
Verslun	4,5%	2,1%	6,6%
Mannvirkjagerð	6,0%	0,3%	6,3%
Heilbrigðis- og félagsþjónusta	0,8%	4,6%	5,4%
Fiskveiðar og -eldi	3,9%	0,5%	4,4%
Iðnaður	3,6%	0,8%	4,3%
Flutningar	2,9%	0,4%	3,3%
Óþekkt starfsemi	1,6%	1,0%	2,6%
Sérfræði-, vísinda- og tæknistarfsemi	1,2%	0,4%	1,6%
Þjónusta	0,5%	1,0%	1,6%
Menningar-, íþrótt- og tómstundastarf	0,8%	0,6%	1,4%
Rafmagn, veitur og sorp	1,1%	0,3%	1,4%
Félagasamtök	0,4%	0,8%	1,2%
Fasteignaviðskipti	0,5%	0,4%	0,9%
Fræðlustarfsemi	0,2%	0,7%	0,9%
Upplýsingar og fjarskipti	0,4%	0,2%	0,6%
Landbúnaður	0,3%	0,1%	0,4%
Fjármála- og váttryggingastarfsemi	0,2%	0,2%	0,4%
Jarðvinnsla	0,1%	0,0%	0,1%
Samtals	56,7%	43,3%	100,0%

Iðgjöld

Heildariðgjöld sem greidd voru til Gildis á árinu 2016 námu 19.354 milljónum króna, þar af 19.246 milljónir króna í samtryggingardeild. Alls greiddu 5.449 launagreiðendur iðgjöld til sjóðsins fyrir 50.582 sjóðfélaga. Í árslok voru 216.896 með réttindi hjá sjóðnum sem er fjölgun um 3,7% á milli ára. Allir launamenn greiða iðgjöld frá 16 ára aldri til 70 ára aldurs.

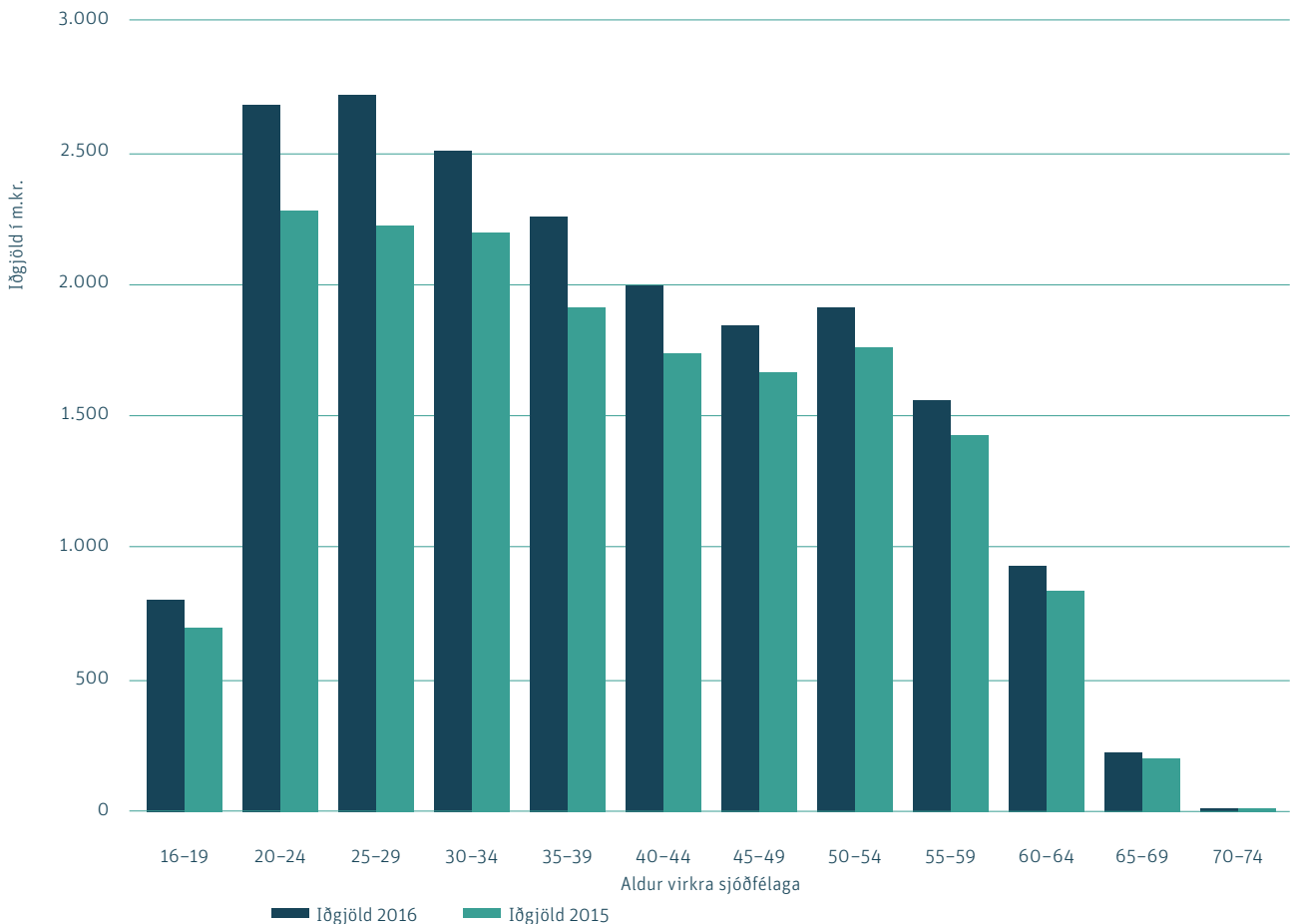
Iðgjöld til sjóðsins á árinu 2016 voru að lágmarki 12% af heildarlaunum. Launþegar greiddu 4% og atvinnurekendur 8%. Ýmsir nýlegir kjarasamningar stéttarfélaganna sem aðild eiga að sjóðnum kveða á um hærra framlag. Þar á meðal er kjarasamningur Alþýðusambands Íslands og fleiri við Samtök atvinnulífsins frá 21. janúar 2016. Samkvæmt honum hækkar framlag launagreiðenda vegna þeirra launþega sem fá 8% mótframlag.

Hækkun á mótframlagi launagreiðenda:

- 1. júlí 2016: mótframlag 8,5% (launþegi greiðir 4%, samtals iðgjöld 12,5%)
- 1. júlí 2017: mótframlag 10,0% (launþegi greiðir 4%, samtals iðgjöld 14,0%)
- 1. júlí 2018: mótframlag 11,5% (launþegi greiðir 4%, samtals iðgjöld 15,5%)

Sjóðfélagar fá sent yfirlit tvisvar á ári þar sem fram koma sundurliðuð framlög sjóðfélaganna og launagreiðenda. Þannig geta þeir fylgst með þróun réttinda sinna og gengið úr skugga um að greiðslur skili sér frá launagreiðanda. Þessar upplýsingar eru einnig aðgengilegar á sjóðfélagavef Gildis. Sé launagreiðandi í vanskilum er lögmönnum lífeyrissjóðsins falin innheimta iðgjaldanna.

Iðgjöld árána 2015 og 2016 eftir aldri iðgjaldagreiðenda

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur samtryggingardeildar námu alls 14.052 milljónum króna árið 2016 og hækkuðu um 7,0% milli ára. Lífeyrir sem hlutfall af hreinni eign var 3,0% á árinu en var 2,9% árið 2015.

Lífeyrisþegar í samtryggingardeild

Lífeyrisþegar voru 20.331 á árinu 2016. Þar af fengu 24 einstaklingar einnig greiddan elli- og makalífeyri frá Umsjónarnefnd eftirlauna, alls 4,0 milljónir króna. Af 20.331 lífeyrisþega fengu 732 greidda fleiri en eina tegund lífeyris og eru því tvítaldir í töflunni hér að neðan.

Fjöldi lífeyrisþega eftir tegundum lífeyris á árunum 2015 og 2016

	2016	2015	Breyting milli ára
Ellilífeyrisþegar	12.836	12.175	5,4%
Örorkulífeyrisþegar	5.198	5.031	3,3%
Makalífeyrisþegar	1.986	1.962	1,2%
Barnalífeyrisþegar	1.043	959	8,7%

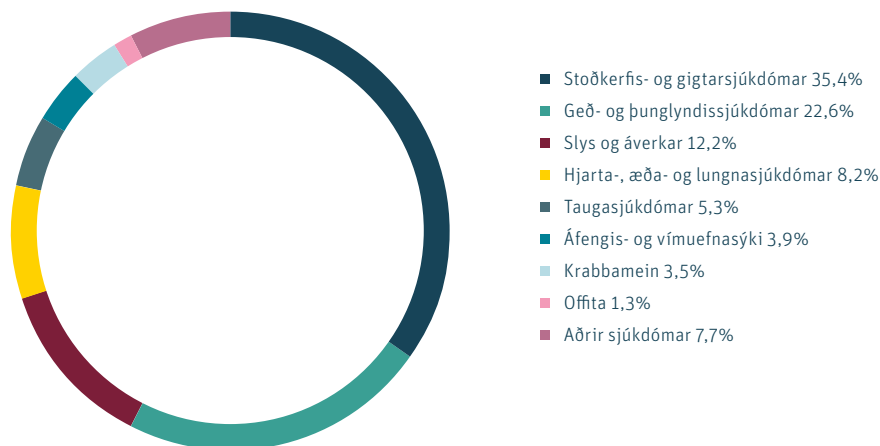
Lífeyrisgreiðslur samtryggingardeildar 2015 og 2016 (m.kr.)

	2016	2015	Breyting milli ára
Ellilífeyrir	8.585	7.895	8,7%
Örorkulífeyrir	4.452	4.252	4,7%
Makalífeyrir	868	842	3,1%
Barnalífeyrir	147	141	4,3%
Samtals	14.052	13.130	7,0%

Orsakir örorku

Litlar breytingar hafa orðið á orsökum örorku hjá lífeyrisþegum Gildis undanfarin ár. Sem fyrr eru stærstu flokkarnir annars vegar stoðkerfis- og gigtarsjúkdómar og hins vegar geð- og þunglyndissjúkdómar.

Orsakir örorku hjá örorkulífeyrisþegum m.v. desember 2016

Lán til sjóðfélaga

Veitt voru 625 ný lán til sjóðfélaga á árinu, samtals að fjárhæð 7.343 milljónir króna. Slík lán drógust verulega saman eftir árið 2008 en í kjölfar breytinga á lánareglum sjóðsins snerist þróunin við. Síðan hefur lánveitingum fjölgað hratt ár frá ári.

Ár	Fjöldi nýrra lána	Heildarfjárhæð (m.kr.)
2016	625	7.343
2015	230	2.198
2014	151	1.467
2013	59	356
2012	63	290
2011	95	505
2010	82	361
2009	164	691
2008	455	1.915

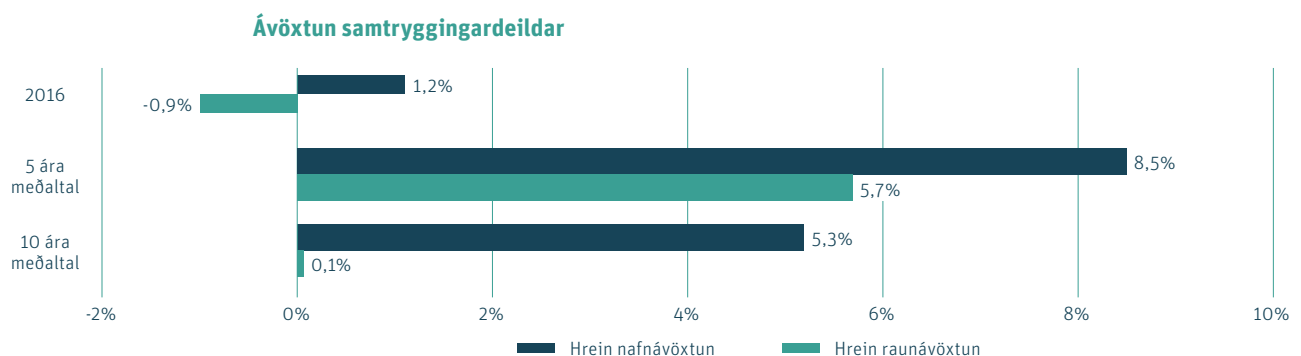
Breyttar lánareglur

Lánareglum sjóðsins var breytt í byrjun árs 2015. Til að auka sveigjanleika var gefinn kostur á óverðtryggðum lánum og veðhlutfall hækkað í allt að 75%. Sjóðfélagar geta nú valið um verðtryggð eða óverðtryggð lán með föstum eða breytilegum vöxtum til allt að 40 ára og með allt að 75% veðhlutfalli. Lánunum er skipt í tvo hluta eftir veðhlutfalli þeirra. Annars vegar eru grunnlán fyrir veðsetningu á bilinu 0-65% af virði fasteignar og hins vegar viðbótarlán fyrir veðsetningu á bilinu 65-75%. Allir sem greitt hafa til Gildis í samtryggingu eða séreign eiga rétt á að sækja um lán hjá sjóðnum. Hina miklu fjölgun lána á árinu má meðal annars rekja til hækkunar á veðhlutfalli, hagstæðra vaxtakjara, tilkomu óverðtryggðra lána og mikilla fasteignaviðskipta.

Útistandandi sjóðfélagalán voru 3.177 í lok árs, samtals að fjárhæð 18,5 milljarðar króna. Undanfarin ár hefur lánun í vanskilum fækkað ár frá ári og fjárhæðir lækkað. Um áramót var 61 lán í vanskilum eða 1,9% af heildinni samanborið við 114 árið áður. Vanskilin námu samtals 57,8 milljónum og voru heildareftirstöðvar þessara lána rúmlega 364 milljónir króna um áramót.

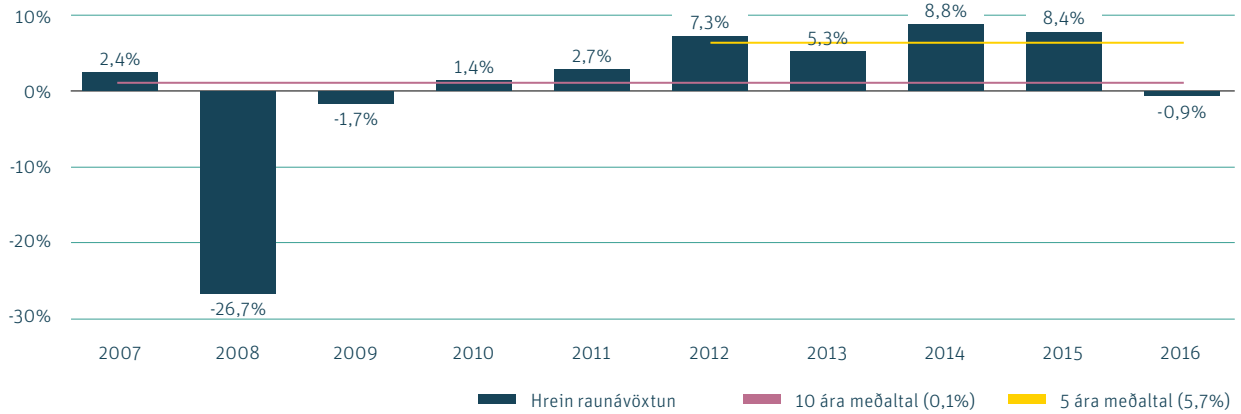
Ávöxtun samtryggingardeildar

Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar Gildis á árinu 2016 nam 1,2% en var 10,6% árið 2015. Hrein raunávöxtun deildarinnar var -0,9% samanborðið við 8,4% árið áður.

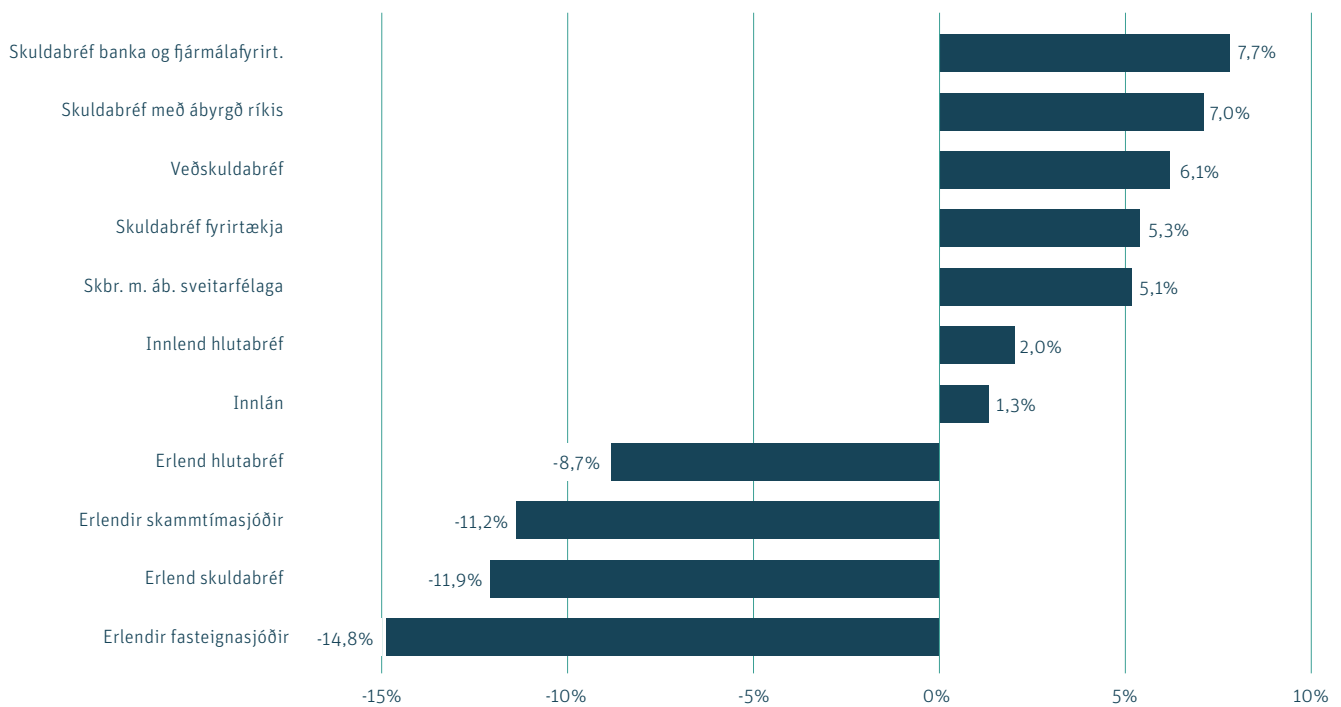
Pegar horft er til lengra tímabils en eins árs nemur 5 ára meðalnafnávöxtun samtryggingardeildar 8,5% og meðalraunávöxtun 5,7%. 10 ára meðalnafnávöxtun nemur 5,3% og meðalraunávöxtun 0,1%.

Ávöxtun samtryggingardeildar

Nafnávöxtun skuldabréfasafns og innlána samtryggingardeildar var 5,9%, reiknuð af meðalstöðu eigna í upphafi og lok árs. Nafnávöxtun innlendra hlutabréfa og sjóða var 2,0% á árinu en nafnávöxtun erlendra hlutabréfa var neikvæð um 8,7%. Lág ávöxtun ársins stafar fyrst og fremst af lækkun erlendra verðbréfa vegna styrkingar íslensku krónunnar og lítillar ávöxtunar innlendra hlutabréfa. Innlend hlutabréf voru 20,7% af eignum samtryggingardeildar í árslok 2016. Hlutfall eigna í erlendri mynt nam 27,1%.

Ávöxtun eignaflokka samtryggingardeildar á árinu 2016*

*Reiknað miðað við meðalstöðu eignaflokks í upphafi og lok árs

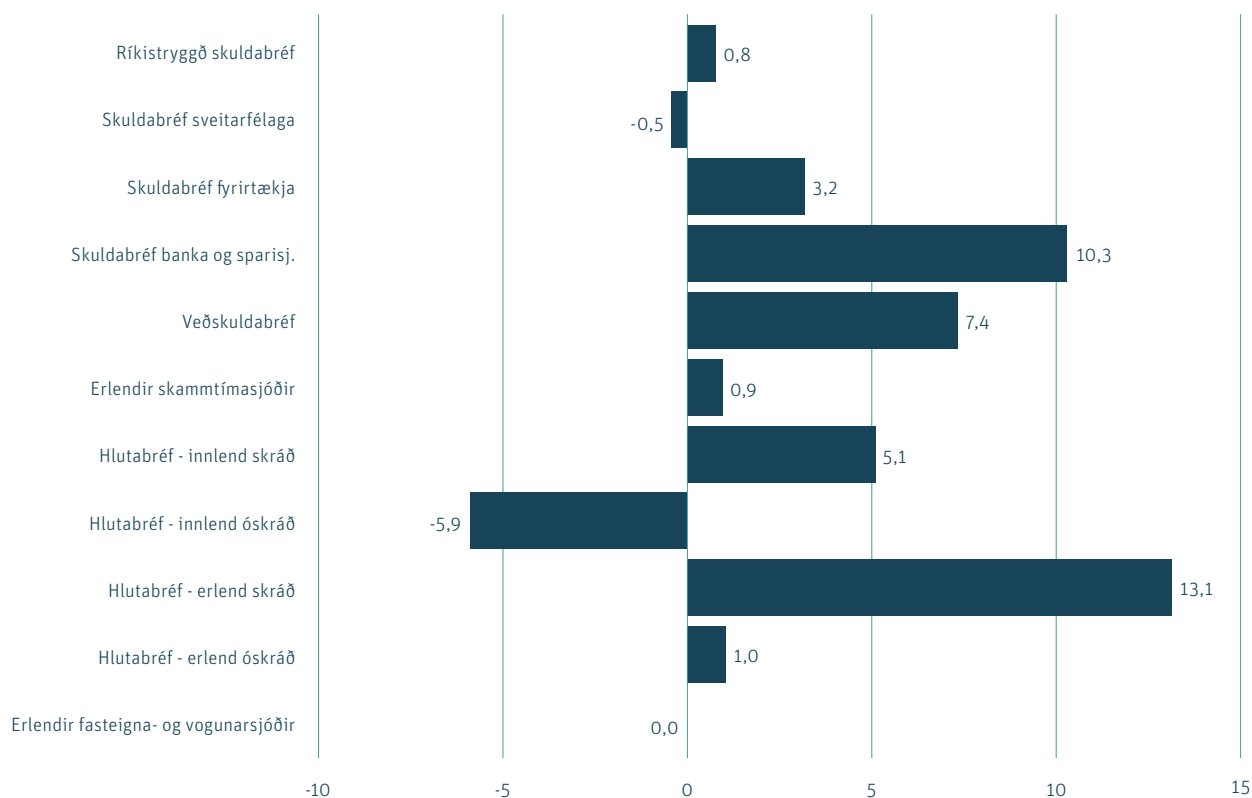
Fjárfestingar samtryggingardeildar

Nettó fjárfestingar námu 35,3 mö.kr. á árinu. Alls voru keypt verðbréf fyrir 62,3 ma.kr. og seld verðbréf fyrir 26,9 ma.kr. Helstu fjárfestingar samtryggingardeildar sjóðsins voru í erlendum skráðum hlutabréfum og skuldabréfum útgefnum af bönkum auk þess sem lán til sjóðfélaga jukust mikið.

Fjárfestingar samtryggingardeildar á árinu 2016 (m.kr.)

Verðbréfaflokkur	Kaup	Sala	Nettó
Skuldabréf	35.942	13.911	22.031
Ríkistryggð skuldabréf	1.379	608	771
Skuldabréf sveitarfélaga	-	486	-486
Skuldabréf fyrirtækja	3.184	-	3.184
Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja	10.297	-	10.297
Veðskuldabréf	7.461	102	7.360
Erlendir skammtímasjóðir	13.620	12.715	905
Hlutabréf	26.316	12.982	13.334
Hlutabréf – innlend skráð	5.759	677	5.082
Hlutabréf – innlend óskráð	1.567	7.467	-5.900
Hlutabréf – erlend skráð	13.697	553	13.144
Hlutabréf – erlend óskráð	5.293	4.286	1.007
Erlendir fasteigna- og vogunarsjóðir	-	45	-45
Samtals	62.258	26.938	35.320

Fjárfestingar samtryggingardeildar á árinu 2016 (ma.kr.) – nettó kaup

Verðbréfaeign

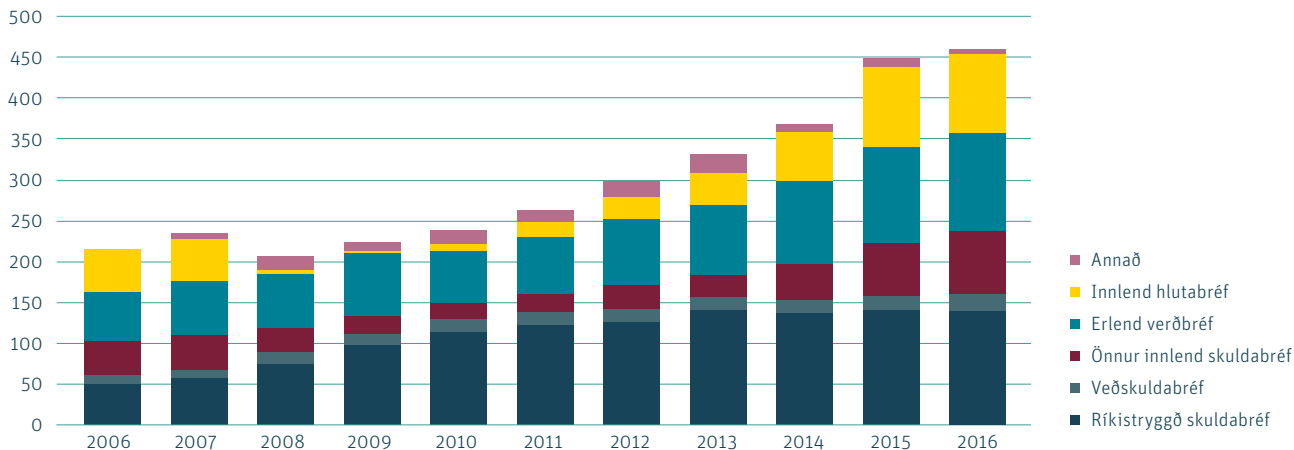
Verðbréfasafn samtryggingardeildar Gildis hefur tekið miklum breytingum á undanförunum árum. Einkum hefur vægi innlendra hlutabréfa aukist sem og vægi annarra skuldabréfa en ríkisskuldabréfa. Á sama tíma hefur vægi erlendra verðbréfa nokkurn veginn staðið í stað en vægi ríkisskuldabréfa farið lækkandi.

Verðbréfaeign og innlán samtryggingardeildar í árslok 2016

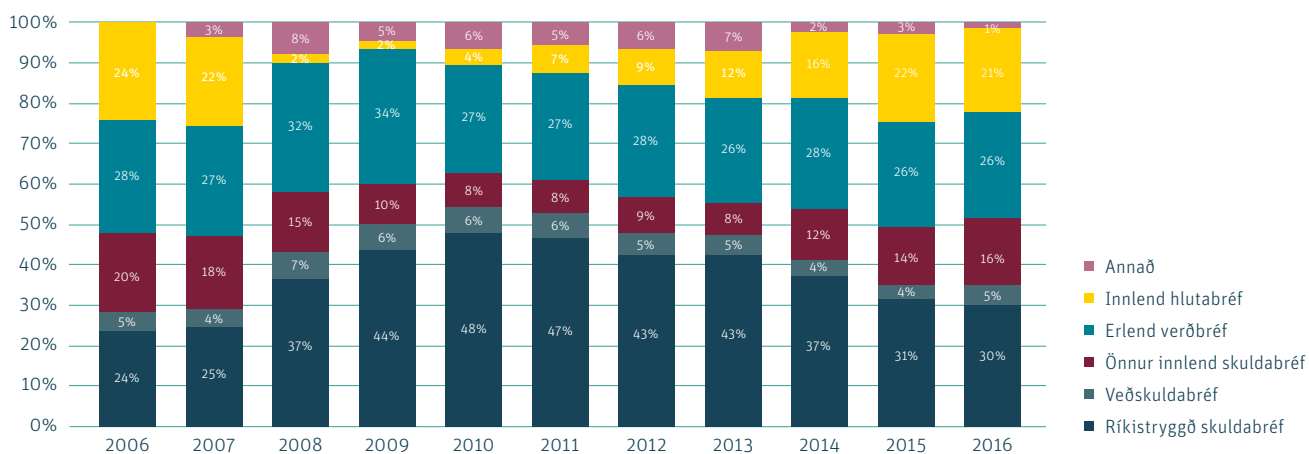

Verðbréfaeign	Eign í m.kr	% af safni
■ Ríkistryggð skuldabréf	141.299	30,4%
■ Erlend hlutabréf	113.579	24,4%
■ Innlend hlutabréf	96.776	20,8%
■ Skuldabréf fyrirtækja	31.631	6,8%
■ Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja	29.409	6,3%
■ Veðskuldabréf	21.900	4,7%
■ Skuldabréf sveitarfélaga	15.170	3,3%
■ Innlán	5.331	1,1%
■ Erlend skuldabréf og skammtímasj.	8.355	1,8%
■ Erlendir fasteignasjóðir	1.662	0,4%
■ Vogunarsjóðir	16	0,0%
Samtals verðbréfaeign	465.128	100%

Verðbréfaeign samtryggingardeildar eftir eignaflokkum frá 2006 til 2016 (ma.kr.)

Hlutfallsleg skipting samtryggingardeildar eftir eignaflokkum frá 2006 til 2016

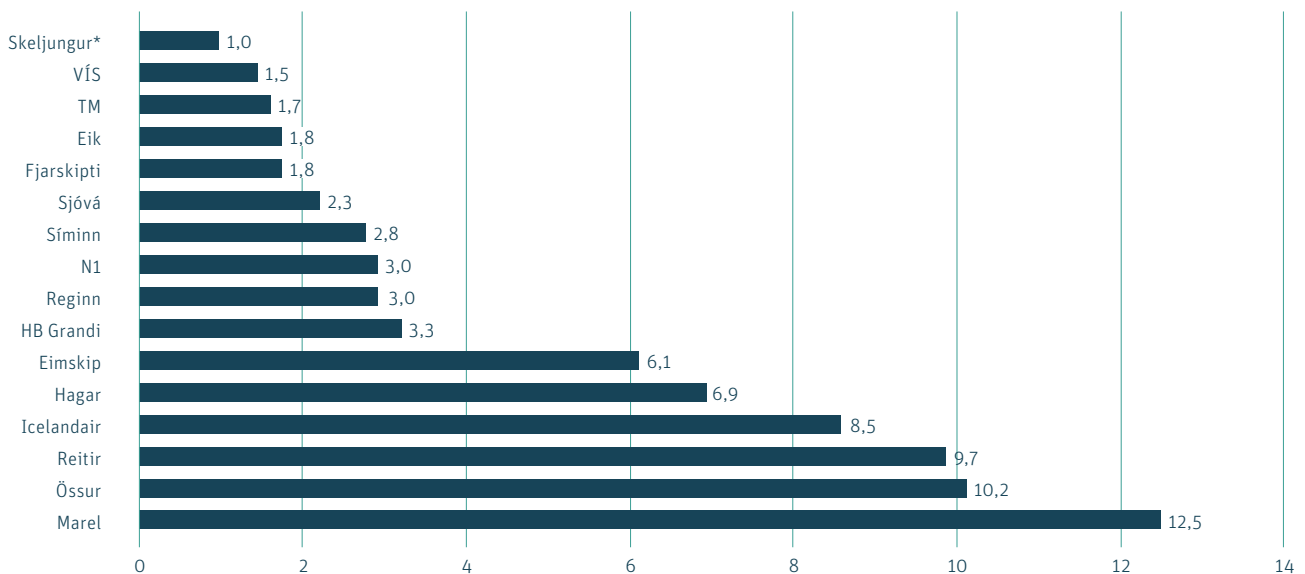

Innlent hlutabréfasafn samtryggingardeildar

Við árslok 2016 nam innlent hlutabréfaeign samtryggingardeildar 96,8 mö.kr., eða 20,8% af verðbréfaeign sjóðsins, samanborið við 98,5 ma.kr. og 21,7% í árslok 2015. Markaðsvirði innlendra skráðra hlutabréfa nam 76,1 ma.kr. en eign í innlendum óskráðum hlutabréfum og framtakssjóðum nam samtals 20,7 mö.kr. Stærstu einstöku eignir samtryggingardeildar í innlendum hlutabréfum við árslok 2016 voru 7,2% hlutur í Marel, 5,9% hlutur í Össuri og 12,8% hlutur í Reitum fasteignafélagi. Skráð bréf nema 78,6% af innlendra hlutabréfaeign samtryggingardeildar en óskráð hlutabréf og eign í framtakssjóðum samtals 21,4%.

Innlend skráð hlutabréf í árslok 2016 (ma.kr.)

* Skeljungur skráður á árinu 2016

Innlend skráð hlutabréf í árslok 2016

Marel	12,5%
Össur	10,2%
Reitir	9,7%
Icelandair	8,5%
Hagar	6,9%
Eimskip	6,1%
HB Grandi	3,3%
Reginn	3,0%
N1	3,0%
Síminn	2,8%
Sjóvá	2,3%
Fjarskipti	1,8%
Eik	1,8%
TM	1,7%
VÍS	1,5%
Skeljungur	1,0%

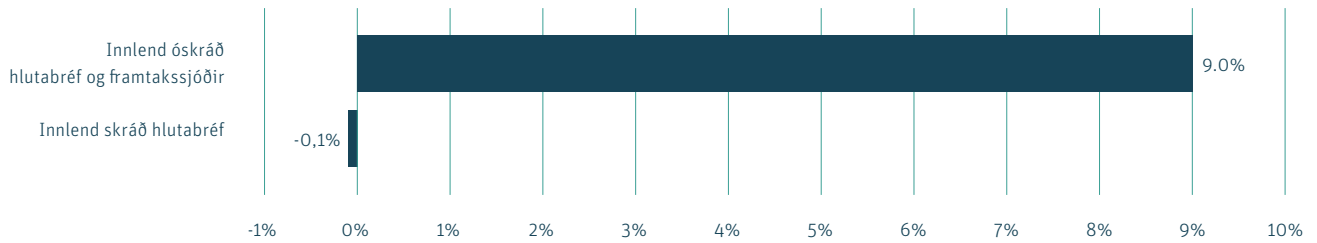
Innlend óskráð hlutabréf og framtakssjóðir í árslok 2016

FSÍ slhf.	20,3%
Jarðvarmi slhf.	18,0%
Horn II slhf.	9,7%
FAST-1 slhf.	8,2%
SÍA II slhf.	7,6%
SF V slhf.	4,4%
SF VI slhf.	4,3%
HSV eignarhaldsfélag slhf.	3,5%
Horn III slhf.	2,8%
Edda slhf.	2,6%
Bakkastakkur slhf.	2,4%
S38 slhf.	2,4%
Frumtak 2 slhf.	1,8%
Annað	12%

Nafnávöxtun innlendra hlutabréfa nam 2,0% á árinu. Skráð innlend hlutabréf lækkuðu um 0,1% á árinu en innlend óskráð hlutabréf og framtakssjóðir hækkuðu um 9,0%.

Nafnávöxtun innlendra hlutabréfa á árinu 2016

Innlent skuldabréfasafn samtryggingardeildar

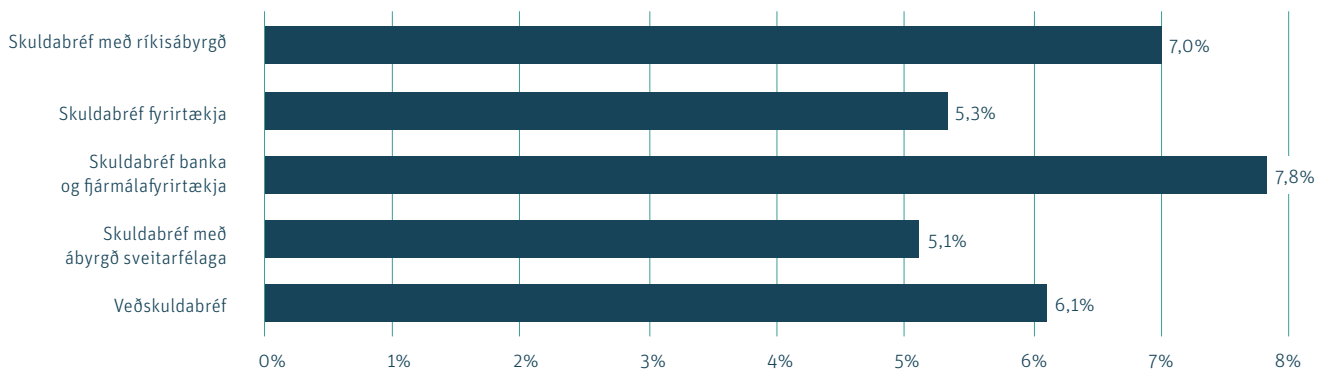
Í árslok 2016 nam innlent skuldabréfaeign samtryggingardeildar 239,4 mö.kr., eða um 51,5% af verðbréfaeign sjóðsins. Meirihluti skuldabréfasafnsins samanstendur af skuldabréfum með ríkisábyrgð, nemur sá hluti 141,3 mö.kr. eða um 58,6% af heildarskuldabréfaeigninni. Aðrir helstu flokkar skuldabréfa í safni Gildis eru skuldabréf fyrirtækja, banka og sparisjóða, sveitarfélaga og sjóðfélagalán.

Innlent skuldabréfasafn í árslok 2016

- Skuldabréf með ríkisábyrgð 59,0%
- Skuldabréf fyrirtækja 13,2%
- Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja 12,3%
- Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga 6,3%
- Sjóðfélagalán 7,7%
- Veðskuldabréf fyrirtækja og sjóðir 1,4%

Nafnávöxtun innlendra skuldabréfa á árinu 2016

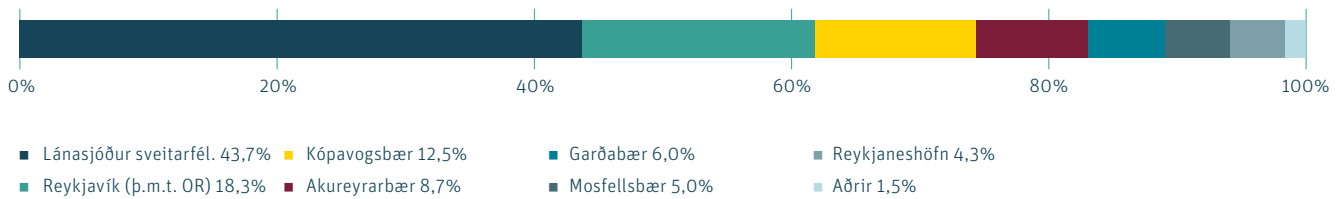

Innlend skuldabréf með ríkisábyrgð í árslok 2016

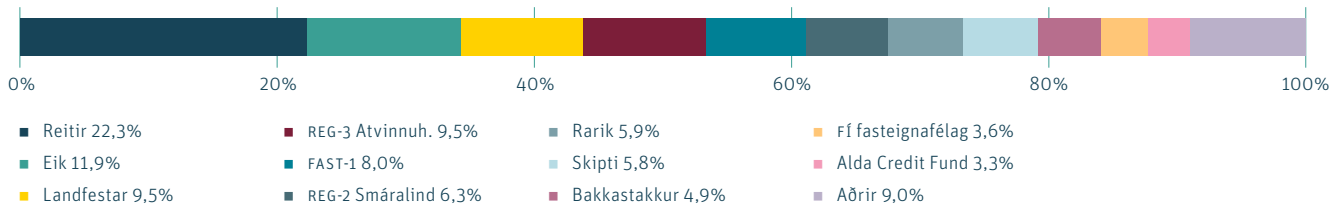
Við árslok var meirihluti skuldabréfa með ríkisábyrgð í safni Gildis útgefn af Íbúðalánasjóði og forverum hans eða 106,7 ma.kr. Ríkissjóður stóð að baki 33,9 mö.kr. Þannig að 99,5% innlendra skuldabréfa með ríkisábyrgð í eigu Gildis mátti flokka á þessa tvo vegu.

Innlend skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga í árslok 2016

Lánasjóður sveitarfélaga vó þýngst í safni sveitarfélagaskuldabréfa. Í árslok stóð eign í bréfum útgefn af Lánasjóðnum í 6,6 mö.kr. Næst í stærðarröð komu skuldabréf Reykjavíkurborgar (þ.m.t. skuldabréf útgefn af Orkuveitu Reykjavíkur sem eru með ábyrgð borgarinnar) í um 2,8 mö.kr. og 1,9 ma.kr. útgefnir af Kópavogsbæ.

Innlend skuldabréf fyrirtækja í árslok 2016

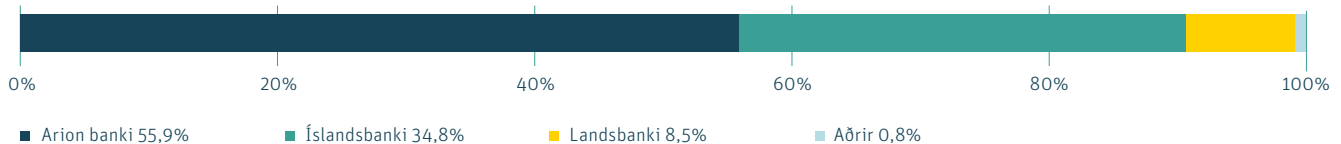
Reitir fasteignafélag var í árslok stærsti skuldari í fyrirtækjaskuldabréfasafninu en Gildi átti þá um 7,1 ma.kr. skuldabréfaeign útgefna af félaginu. Samsvarar það um 22,3% af fyrirtækjaskuldabréfasafni Gildis. Næst í röðinni er Eik fasteignafélag þar sem samanlögð skuldabréfaeign Gildis nemur 3,7 mö.kr. eða 11,9% af fyrirtækjaskuldabréfasafninu. Landfestar, dótturfélag Eikar, er þar að auki á bak við um 3,0 ma.kr. útgáfur í safninu. Samtals eru þessir tveir tengdu útgefendur, Eik og Landfestar, þannig ábyrgir fyrir 21,3% fyrirtækjaskuldabréfa. Útgáfur tengdar Regin fasteignafélagi í safni Gildis, þ.e. REG-2 Smáralind og REG-3 Atvinnuhúsnæði, voru samtals að fjárhæð 5,0 ma.kr. í árslok, eða sem nam 15,8% af innlendum skuldabréfum fyrirtækja.

Veðskuldabréf í árslok 2016

Veðskuldabréf, þ.e. skuldabréf með veði í fasteignum, námu samtals 21,9 mö.kr. í árslok 2016. Stærsti hluti veðskuldabréfasafnsins eru 3.177 lán til sjóðfélaga sem samtals stóðu í 18,5 mö.kr. í árslok. Þar af voru um 56,8% lána með föstum verðtryggðum vöxtum, um 37,9% með breytilegum verðtryggðum vöxtum og um 5,3% með breytilegum óverðtryggðum vöxtum. Önnur veðskuldabréf og sjóðir í veðskuldabréfasafni Gildis námu 3,4 mö.kr. í lok ársins 2016.

Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja í árslok 2016

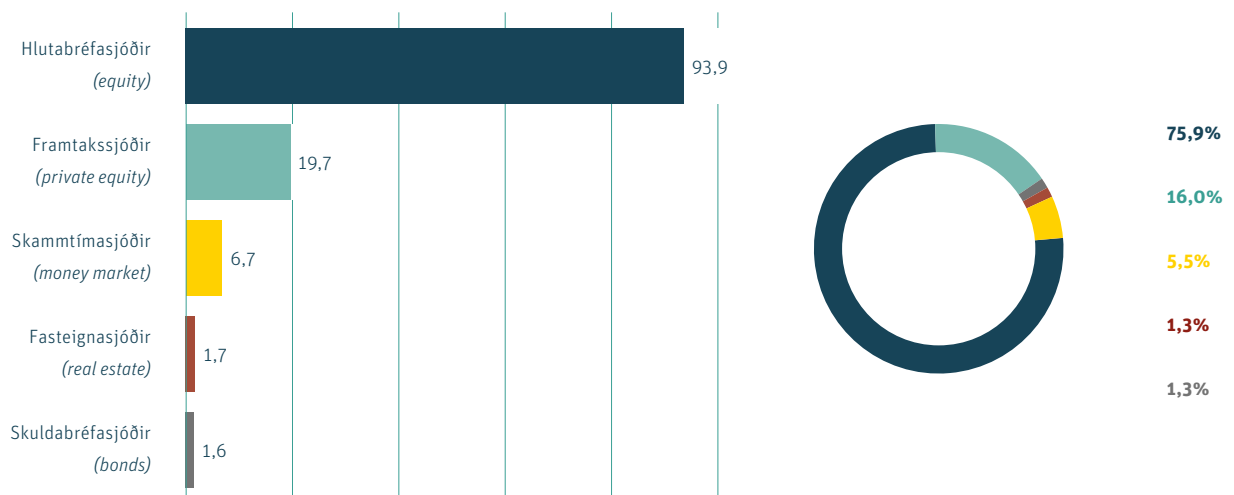

Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja námu 29,4 mö.kr. að bókfærðu virði í árslok 2016. Stærstur hluti skuldabréfa í þessum flokki, eða um 99,1%, eru sértryggð skuldabréf banka. Helstu útgefendur í flokki skuldabréfa banka og sparisjóða voru þrjár stærstu bankar landsins; Arion banki, Íslandsbanki og Landsbanki.

Erlent verðbréfasafn samtryggingardeildar

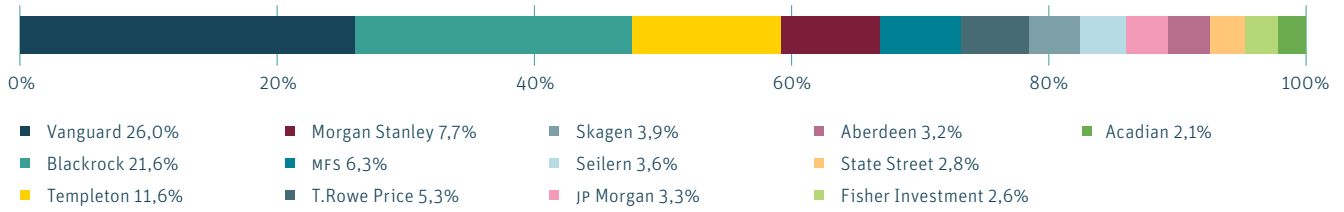
Erlent verðbréfasafn samtryggingardeildar samanstendur af skráðum hlutabréfasjóðum og hlutabréfum, framtakssjóðum, fasteignasjóðum, skuldabréfasjóðum og vogunarsjóðum auk lausafjár sem fjárfest er í erlendum skammtímaskuldabréfasjóðum. Erlendar eignir samtryggingardeildar sjóðsins námu 123,6 mö.kr. í árslok 2016, eða sem nemur 26,4% af hreinni eign. Erlenda verðbréfasafnið í árslok 2016 skiptist þannig að 75,9% er í skráðum hlutabréfum eða hlutabréfasjóðum (e. equity), 16,0% í framtakssjóðum (e. private equity), 5,5% í skammtímaskuldabréfasjóðum (e. money market), 1,3% í skuldabréfasjóðum (e. bonds) og 1,3% í fasteignasjóðum (e. real estate). Eign Gildis í vogunarsjóðum (e. hedge funds) var hverfandi í árslok 2016 en þar er um að ræða safn sem hefur verið í innlausnarferli undanfarin ár.

Erlent verðbréfasafn í árslok 2016 (ma.kr.) og hlutfallsleg eignaskipting

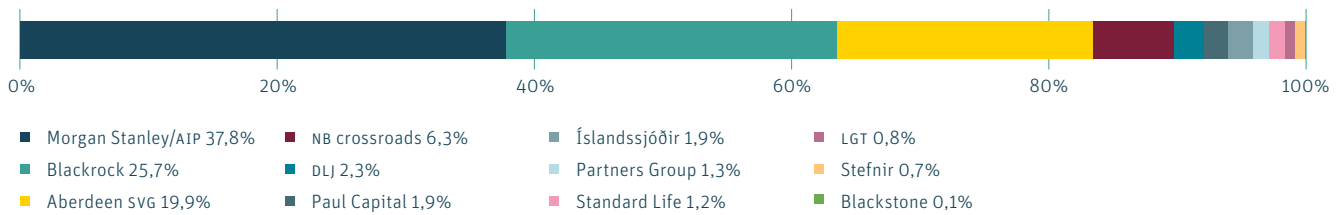

Erlendir fjárvörsluaðilar

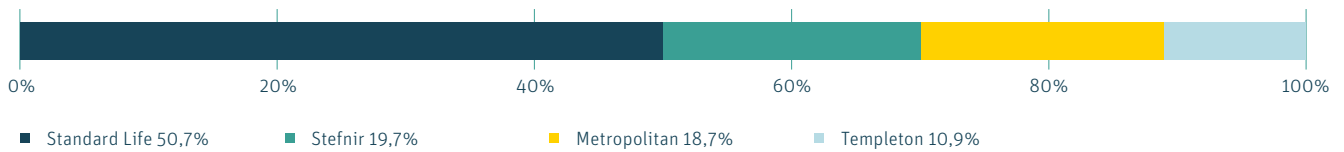
Hlutabréfasjóðir og sérgreind hlutabréfasöfn í árslok 2016

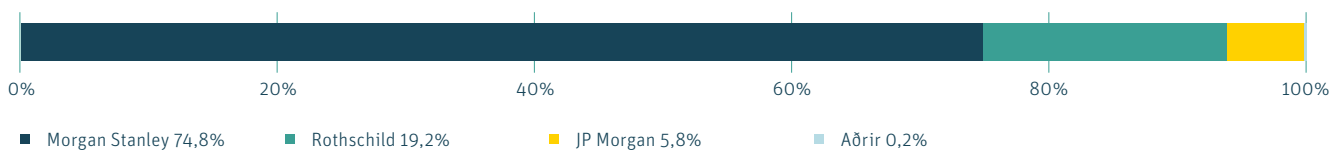
Framtakssjóðir í árslok 2016

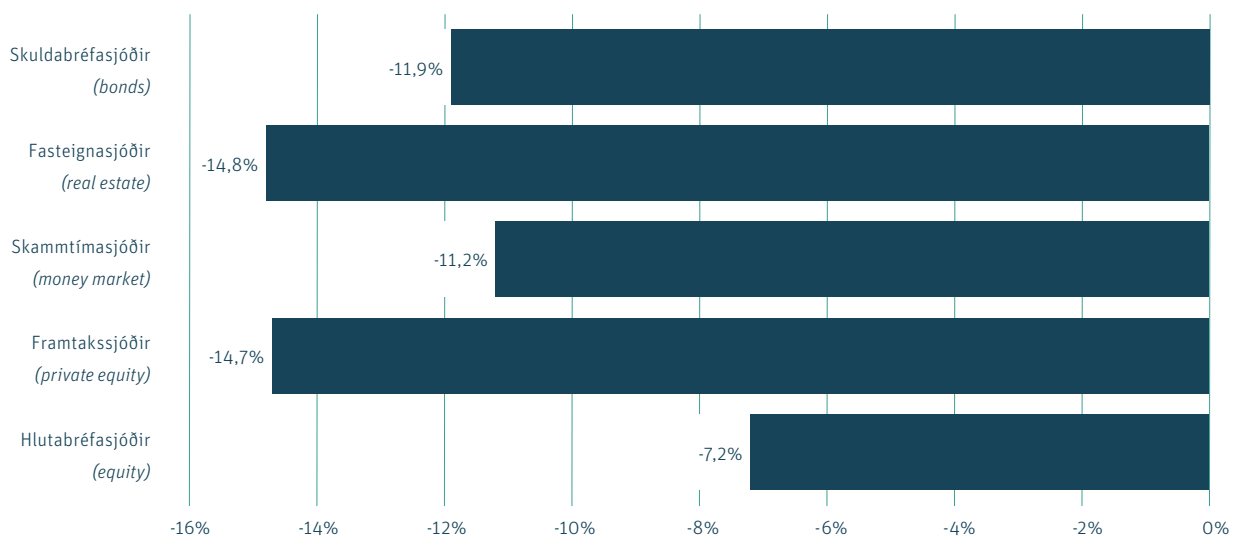
Fasteignasjóðir í árslok 2016

Skuldabréf og skammtímasjóðir í árslok 2016

Nafnávöxtun erlendra verðbréfa á árinu 2016

Fjárfestingarstefna

Fjárfestingarstefna 2017 og heildareignir

Fjárfestingarstefna Gildis er gerð með það að markmiði að ávaxta fé sjóðsins með hliðsjón af hagfelldustu kjörum sem í boði eru á hverjum tíma með tilliti til áhættu.

Í lok nóvember 2016 setti stjórn Gildis sjóðnum nýja fjárfestingarstefnu fyrir árið 2017. Helstu áherslur í nýrri stefnu felast í auknu vægi innlendra og erlendra hlutabréfa, skuldabréfa banka og fjármálafyrirtækja og veðskuldabréfa. Samhliða er lagt upp með að draga úr vægi ríkisskuldabréfa, skuldabréfa sveitarfélaga og erlendra skammtímasjóða. Vikmörk í nýrri fjárfestingarstefnu eru áfram höfð víð í nokkrum eignaflokkum, m.a. vegna þeirrar óvissu sem skapast af gjaldeyrishöftum á Íslandi, óvissu vegna áhrifa mögulegra aðgerða til afléttingar hafta og óvissu um þróun og frekari uppbyggingu innlends verðbréfamarkaðar. Í því felst m.a. óvissa um það hvaða fjárfestingarkostir muni standa sjóðnum til boða og í hvaða eignaflokkum þeir kostir verða. Vikmörk fyrir fjárfestingar í innlendum og erlendum hlutabréfum og erlendum skammtímasjóðum eru jafnframt aukin nokkuð frá fyrri stefnu. Er sú breyting m.a. tilkomin vegna óljósra markaðsaðstæðna, sérstaklega hvað varðar erlendar langtímahorfur. Útvíkkun vikmarka er m.a. gerð með það að markmiði að auka getu sjóðsins til markvissra viðbragða ef á þarf að halda í framtíðinni. Með breytingunni er þannig reynt að fyrirbyggja að vikmörk fjárfestingarstefnu setji óþarfa skorður á að hægt sé að ráðast í umtalsverðar breytingar á eignasafni sjóðsins ef á þarf að halda, þ.e. ef slíkar breytingar verða metnar skynsamlegar eða vænlegar til árangurs í framtíðinni.

Fjárfestingarstefna samtryggingardeildar fyrir árið 2016 og eignaskipting

Verðbréfaflokkur	Eignir (m.kr)		Stefna 2017	Heimiluð frávik	
	31.12.2016	31.12.2016		Lágmark	Hámark
Innlán	5.331	1,1%	0,5%	0%	10%
Skuldabréf	247.764	53,3%	49,0%	40%	60%
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	141.299	30,4%	26,0%	20%	40%
Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja	29.409	6,3%	7,0%	3%	11%
Veðskuldabréf	21.900	4,7%	5,5%	2%	10%
Skuldabréf sveitarfélaga	15.170	3,3%	2,5%	1%	6%
Skuldabréf fyrirtækja	31.631	6,8%	7,0%	3%	12%
Erlendir skammtímasjóðir	6.738	1,4%	0,0%	0%	10%
Erlend skuldabréf	1.617	0,3%	1,0%	0%	3%
Hlutabréf	210.355	45,2%	50,0%	30%	60%
Innlend hlutabréf	96.776	20,8%	23,0%	12%	30%
Erlend hlutabréf	113.579	24,4%	27,0%	15%	35%
Aðrar fjárfestingar	1.677	0,4%	0,5%	0%	4%
Erlendir fasteignisjóðir	1.662	0,4%	0,5%	0%	3%
Vogunarsjóðir	16	0,0%	0,0%	0%	1%
Samtals	465.128	100%	100%		

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt á stöðu sjóðsins í árslok 2016 var unnin af Talna-könnun hf. Úttektin fólst í að reikna annars vegar áfallna skuldbindingu miðað við áunninn réttindi sjóðfélaga og hins vegar heildarskuldbindingu miðað við að sjóðfélagar haldi áfram að greiða í sjóðinn þar til þeir fara á lífeyri. Lífeyrisréttindi eru verðtryggð miðað við vísitölu neysluverðs og breytast lífeyrisgreiðslur mánaðarlega í samræmi við breytingar á vísitölunni.

Taflan hér að neðan sýnir niðurstöðu úttektar á heildarstöðu sjóðsins. Til samanburðar er sýnd niðurstaða úttektar á sjóðnum sem miðast við árslok 2015.

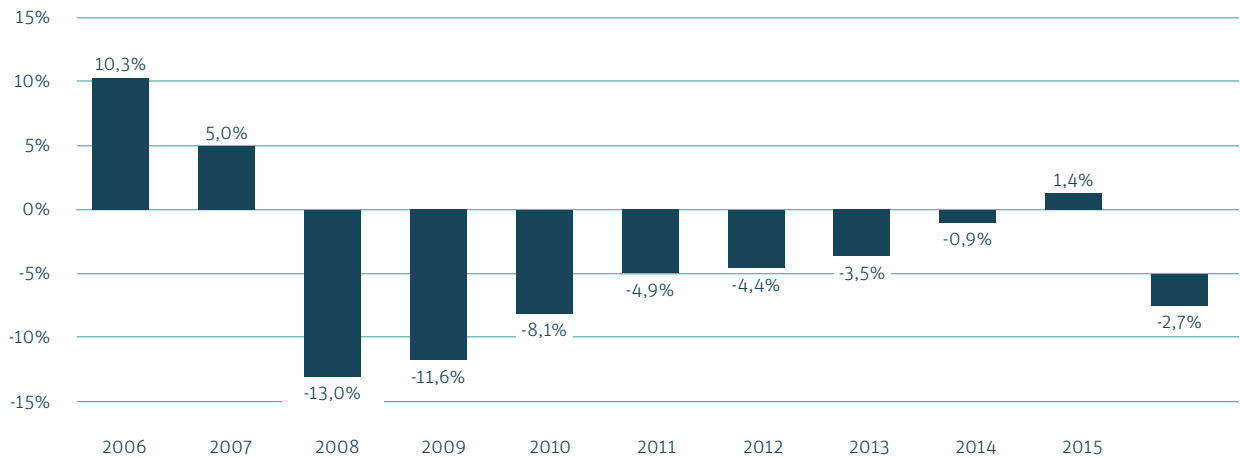
Niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar (m.kr.)

	31.12.2016	31.12.2015
Eignir		
Hrein eign til greiðslu lífeyris	467.576	451.050
Endurmat verðbréfa	5.080	10.985
Núvirði framtíðarfjárfestingargjalda	-1.103	-5.471
Núvirði framtíðariðgjalda	323.283	279.129
Rekstrarkostnaður	-15.257	-8.837
	779.579	726.857
Framtíðarskuldbindingar (á núvirði)		
Ellilífeyrir	611.865	544.060
Örorkulífeyrir	143.160	129.100
Makalífeyrir	40.323	38.475
Barnalífeyrir	5.547	4.978
	800.895	716.613
Eignir umfram skuldbindingar	-21.316	10.244
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-2,7%	1,4%

Niðurstaða tryggingafræðilegrar úttektar sýnir að heildarskuldbindingar sjóðsins eru 21.316 m.kr. hærrí en heildareignir í árslok 2016. Heildarstaða sjóðsins er því neikvæð um 2,7%. Það er verri staða en í árslok 2015 en þá var staðan jákvæð um 10.244 m.kr. eða 1,4%. Áfallin staða er neikvæð um 4.740 m.kr. en hún var jákvæð um 20.312 m.kr. í úttektinni í árslok 2015. Í úttektinni er m.a. miðað við þá lögbundnu forsendu að langtímaávöxtun á eignasafni sjóðsins verði 3,5% umfram verðbólgu.

Tryggingafræðileg úttekt er unnin út frá sömu forsendum og í árslok 2015 nema að nú er miðað við lífslíkur sem byggja á innlendri reynslu árána 2010-2014 í stað árána 2007-2011 áður. Félag Íslenskra trygginga-stærðfræðinga hefur boðað að nýjar töflur um lífslíkur verði gefnar út á árinu 2017 og verði þar miðað við spá um hækkandi meðalævi á komandi árum, en fram til þessa hefur verið notast við sögulega reynslu. Mun þessi forsendubreyting auka verulega skuldbindingar lífeyrissjóða. Líklegt er að þeim auknu skuldbindingum verði mætt með hækkun á viðmiðunaráldri við töku ellilífeyris í áföngum yfir langt tímabil.

Þróun tryggingafræðilegrar stöðu – heildarstaða

2016

Örorkubyrði / örorkuframlag

Örorkubyrði Gildis og örorkulíkur sjóðfélaga í tryggingafræðilegri úttekt eru með því hæsta sem þekkt hjá íslenskum lífeyrissjóðum. Við útreikning á framtíðarörorkubyrði sjóðsins er reiknað 28% álag á staðlaðar íslenskar örorkulíkur. Hjá mörgum íslenskum lífeyrissjóðum eru örorkulíkurnar allt að helmingi lægri en hjá Gildi.

Til að jafna stöðu lífeyrissjóða vegna mismunandi örorkubyrði hafa lífeyrissjóðir fengið úthlutað örorkuframlagi frá ríkinu. Á grundvelli ákvæðis í samþykktum Gildis frá árinu 2011 hefur sjóðurinn nýtt þetta framlag til þess að hækka réttindi lífeyrisþega og greiðandi sjóðfélaga um 4,5%. Framlagið nam 1.301 m.kr. á árinu 2016. Hækkandi iðgjaldagreiðslur til sjóðsins og hærri lífeyrisgreiðslur leiða hins vegar til þess að örorkuframlagið stendur ekki lengur undir þeirri réttindahækkun sem samþykktir sjóðsins gera ráð fyrir. Það er og hefur verið skoðun stjórnar Gildis að núverandi skipting örorkuframlags sé ekki í takti við örorkubyrði einstakra lífeyrissjóða og nauðsynlegt sé að endurskoða þá skiptingu.

Framangreint framlag til aukningar réttindaávinnslu og lífeyrisgreiðslna skal hverju sinni að hámarki nema örorkuframlagi ársins. Tryggingastærðfræðingur skal árlega meta skuldbindingar sjóðsins skv. framangreindri reglu miðað við örorkuframlag ársins og vænt iðgjöld og lífeyrisgreiðslur á komandi ári og gera tillögu um breytingu á hundraðshluta viðbótarávinnslu og lífeyris, gefi matið til þess tilefni. Skal sjóðsstjórn þá leggja tillögur að breytingum samþykta lífeyrissjóðsins fyrir ársfund hans svo tryggt sé að örorkuframlagið dugi fyrir skuldbindingum. Ljóst er að svo er ekki nú og því þarf sjóðsstjórn í samræmi við tillögur tryggingastærðfræðings sjóðsins að leggja fram tillögu á ársfundi 2017 um lækkingu uppbotar úr 4,5% í 4,0%.

Séreignardeild

Rétthafar / lífeyrir í séreignardeild

Rétthafar í séreignardeild voru 36.177 í árslok 2016. Hrein eign séreignardeildar var 4.111 milljónir króna í árslok og hækkaði um 98 milljónir frá fyrra ári. Greiddar voru út 130 milljónir króna á árinu. Greiðslur séreignar inn á lán sjóðfélaga ganga vel og nýta liðlega 200 sjóðfélagar sér þann möguleika. Ráðstöfunin gildir til 30. júní 2019. Nýir samningar um séreignarsparnað voru 66 á árinu. Á árinu var fyrrum séreignardeild Lífeyrissjóðs Vestfirðinga (Framtíðarsýn 4) sameinuð Framtíðarsýn 1.

Lífeyrisgreiðslur séreignardeildar á árinu 2016 (þús.kr.)

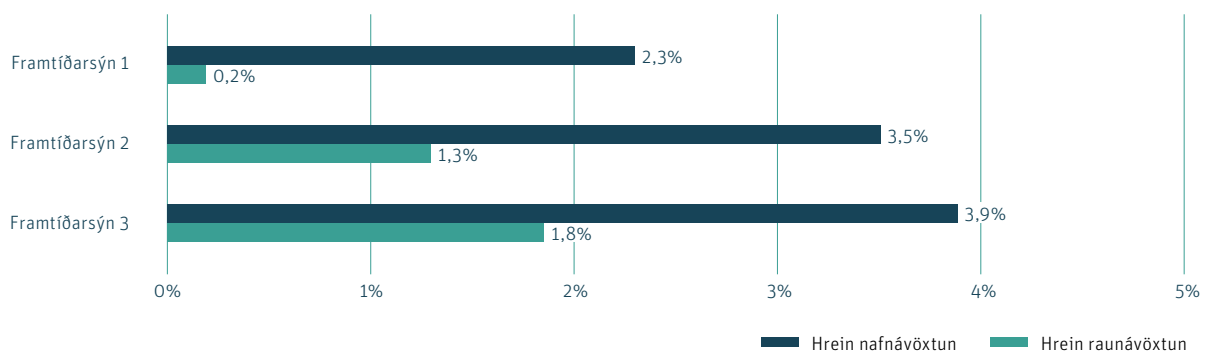
	Framtíðarsýn 1	Framtíðarsýn 2	Framtíðarsýn 3	Framtíðarsýn 4
Ellilífeyrir	34.781	46.863	25.217	13.260
Örorkulífeyrir	1.166	1.055	0	277
Makalífeyrir	3.547	2.596	0	0
Barnalífeyrir	604	291	0	0
Samtals	40.098	50.806	25.217	13.536

Ávöxtun séreignardeildar

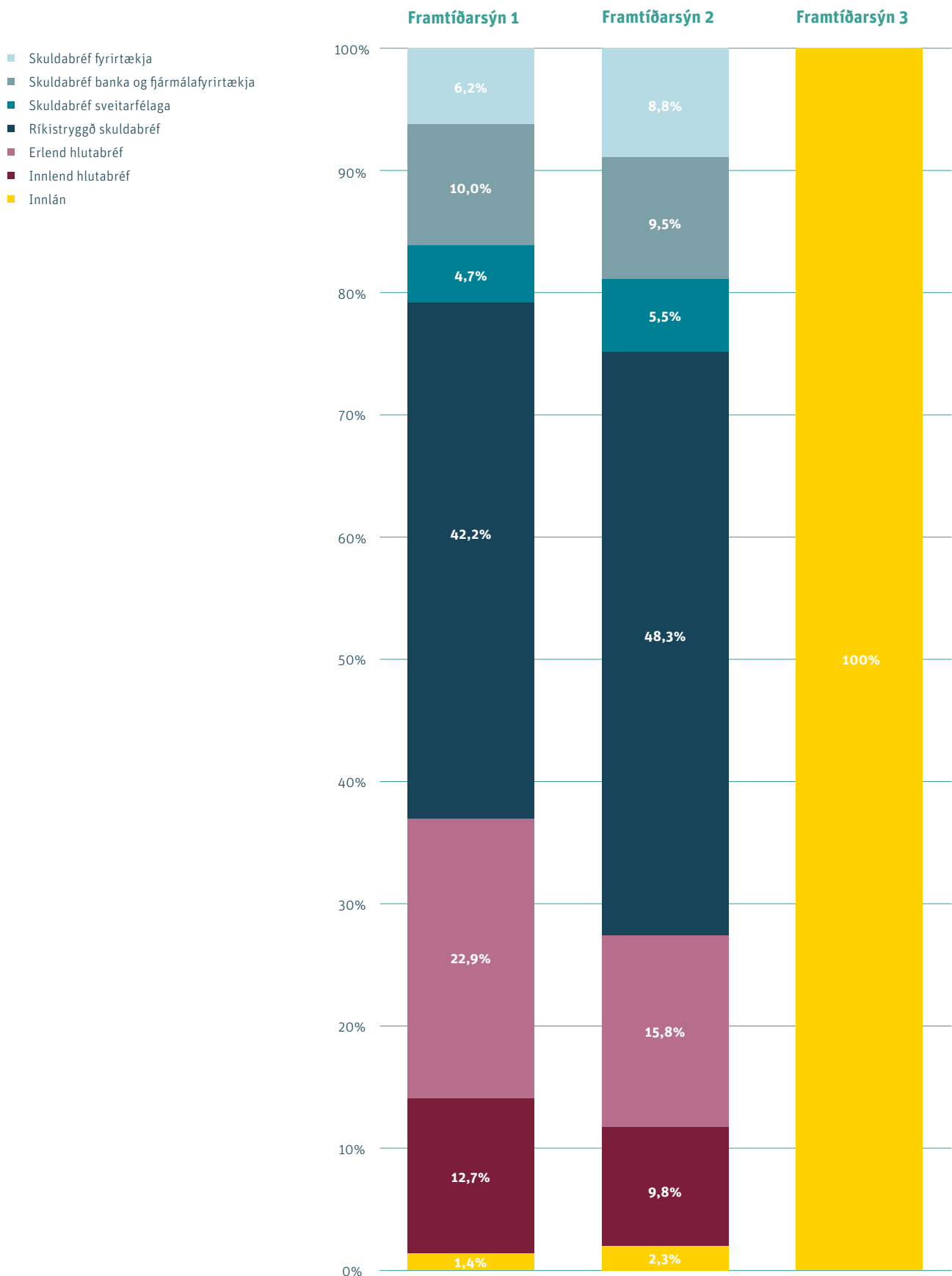
Hrein nafnávöxtun Framtíðarsýnar 1, sem er ávöxtun að frádregnum rekstrarkostnaði, nam 2,3% á árinu en hrein raunávöxtun var 0,2%. Hrein nafnávöxtun Framtíðarsýnar 2 nam 3,5% og hrein raunávöxtun 1,3%. Verðtryggð innlán Framtíðarsýnar 3 skiluðu 3,9% hreinni nafnávöxtun eða 1,8% raunávöxtun.

Mismunandi ávöxtun milli deilda stafar af því að eignaflokkar vega misþungt í söfnum þeirra. Til að mynda eru einungis verðtryggð innlán í Framtíðarsýn 3. Ríkistryggð skuldabréf námu 42,2% í safni Framtíðarsýnar 1 í árslok og innlend og erlend hlutabréf samtals 35,6%. Í safni Framtíðarsýnar 2 námu ríkistryggð skuldabréf 48% og innlend og erlend hlutabréf samtals 25,6%.

Ávöxtun séreignardeildar á árinu 2016

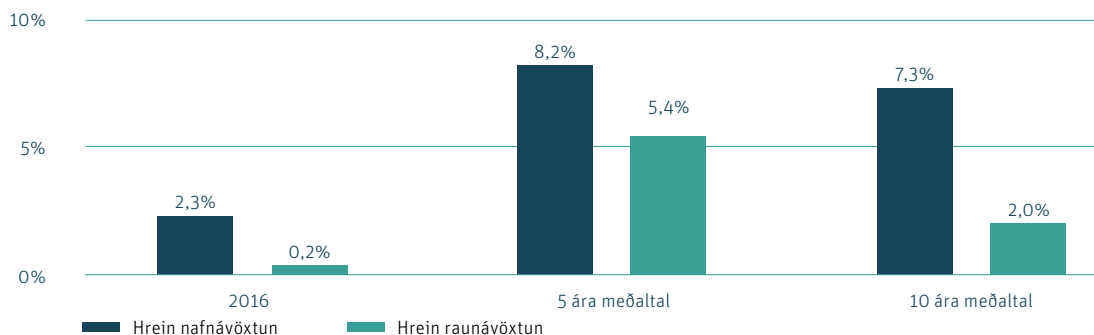
Verðbréfaeign séreignardeildar í árslok 2016

Framtíðarsýn 1

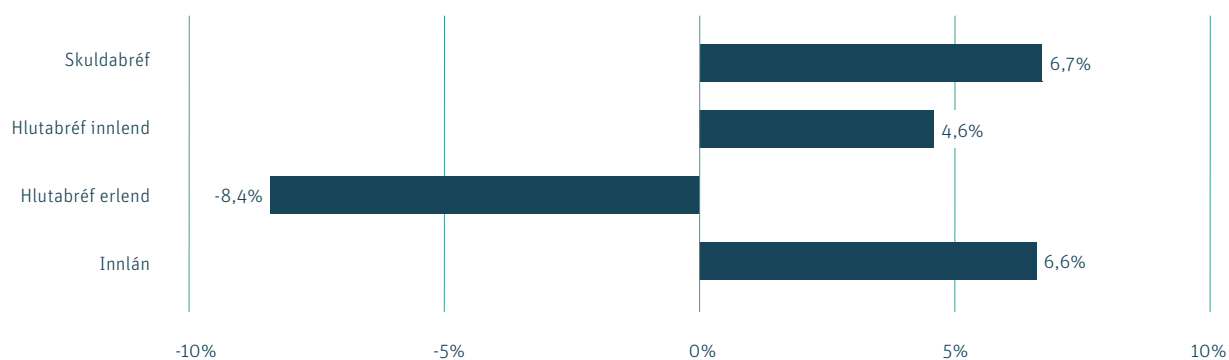
Hrein nafnávöxtun Framtíðarsýnar 1 var 2,3% eða sem nemur 0,2% hreinni raunávöxtun. Sé litið til lengri tíma er fimm ára meðalraunávöxtun 5,4% og meðalraunávöxtun til 10 ára 2,0%.

Ávöxtun Framtíðarsýnar 1

Innlent hlutabréfasafn Framtíðarsýnar 1 hækkaði um 4,6% á árinu 2016 sem byggir bæði á ávöxtun skráðra og óskráðra hlutabréfa. Innlend hlutabréf nema samtals 12,7% af eignum deildarinnar. Skuldabréf skiluðu 6,7% ávöxtun á árinu en samtals eru skuldabréf 63,2% af safninu.

Nafnávöxtun helstu eignaflokka Framtíðarsýnar 1 á árinu 2016

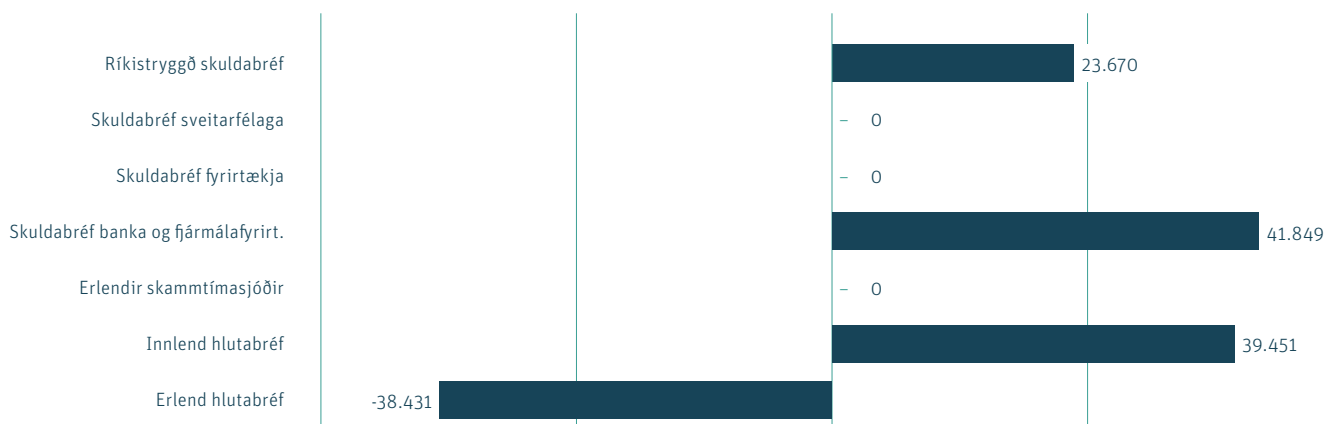
Fjárfestingar

Fjárfestingar Framtíðarsýnar 1 umfram sölu námu 66,5 m.kr á árinu. Mest var fjárfest í skuldabréfum útgefnum af bönkum (sértryggð skuldabréf).

Fjárfestingar Framtíðarsýnar 1 á árinu 2016 (þús.kr.)

Verðbréfaflokkur	Kaup	Sala	Nettó
Skuldabréf	86.209	20.690	65.520
Ríkistryggð skuldabréf	23.670	0	23.670
Skuldabréf sveitarfélaga	0	0	0
Skuldabréf fyrirtækja	0	0	0
Skuldabréf banka og fjármálafyrirt.	62.539	20.690	41.849
Erlendir skammtímasjóðir	0	0	0
Hlutabréf	81.689	80.669	1.020
Innlend hlutabréf	81.689	42.238	39.451
Erlend hlutabréf	0	38.431	-38.431
Samtals	167.898	101.359	66.540

Fjárfestingar Framtíðarsýnar 1 á árinu 2016 (þús.kr.) – nettó kaup

Fjárfestingarstefna og heildareignir

Í Framtíðarsýn 1 er að jafnaði 35% safnsins í hlutabréfum og 65% í skuldabréfum. Þegar stór hluti safnsins er bundinn í hlutabréfum má búast við nokkrum sveiflum í ávöxtun en um leið eru ávöxtunarmöguleikar meiri til lengri tíma litið. Í árslok 2016 var 35,6% safnsins bundið í hlutabréfum og 64,4% í skuldabréfum.

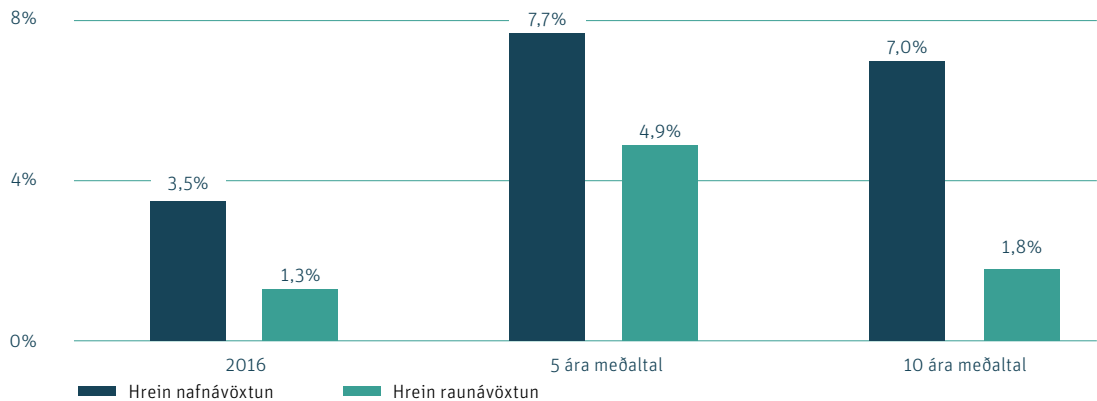
Fjárfestingarstefna Framtíðarsýnar 1 og eignaskipting

Verðbréfaflokkur	Eignir (m.kr)	Eignir (%)	Stefna 2017	Heimilud frávik	
	31.12.2016	31.12.2016		Lágmark	Hámark
Skuldabréf og innlán	1.126,4	64,4%	65,0%	55,0%	75,0%
Innlán	24,0	1,4%	1,0%	0,0%	15,0%
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	738,6	42,2%	39,0%	30,0%	65,0%
Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja	174,2	10,0%	10,0%	0,0%	20,0%
Veðskuldabréf	0	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%
Skuldabréf sveitarfélaga	82,0	4,7%	5,0%	0,0%	15,0%
Skuldabréf fyrirtækja	107,6	6,2%	10,0%	0,0%	15,0%
Erlendir skammtímasjóðir	0	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%
Hlutabréf	622,1	35,6%	35,0%	25,0%	45,0%
Innlend hlutabréf	222,3	12,7%	14,0%	0,0%	25,0%
Erlend hlutabréf	399,8	22,9%	21,0%	10,0%	40,0%
Samtals	1.748,5	100%	100%		

Framtíðarsýn 2

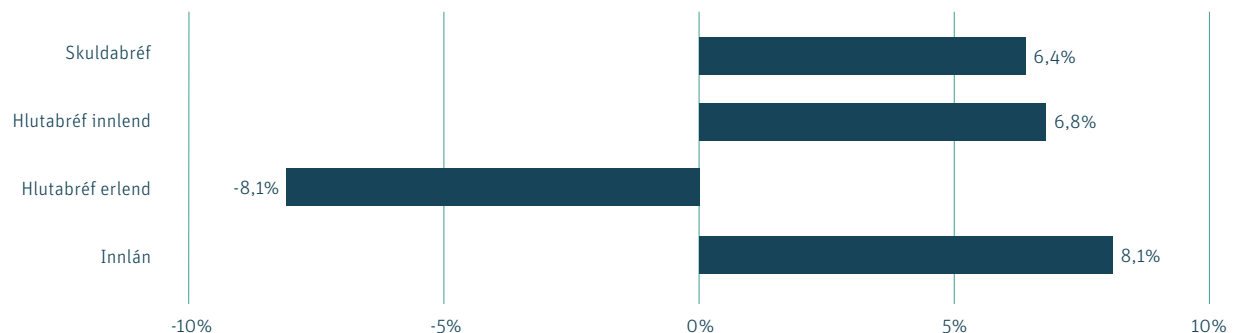
Hrein nafnávöxtun Framtíðarsýnar 2 var 3,5% eða sem nemur 1,3% hreinni raunávöxtun. Sé litið til lengri tíma er fimm ára meðalraunávöxtun 4,9% og meðalraunávöxtun til 10 ára 1,8%.

Ávöxtun Framtíðarsýnar 2

Innlent hlutabréfasafn Framtíðarsýnar 2 hækkaði um 6,8% á árinu sem byggir jafnt á ávöxtun skráðra og óskráðra hlutabréfa. Í árslok voru innlend hlutabréf 9,8% af heildarsafni deildarinnar og skuldabréf 72,1%. Skuldabréfasafn Framtíðarsýnar 2 ávaxtaðist um 6,4% á árinu.

Nafnávöxtun helstu eignaflokka Framtíðarsýnar 2 á árinu 2016

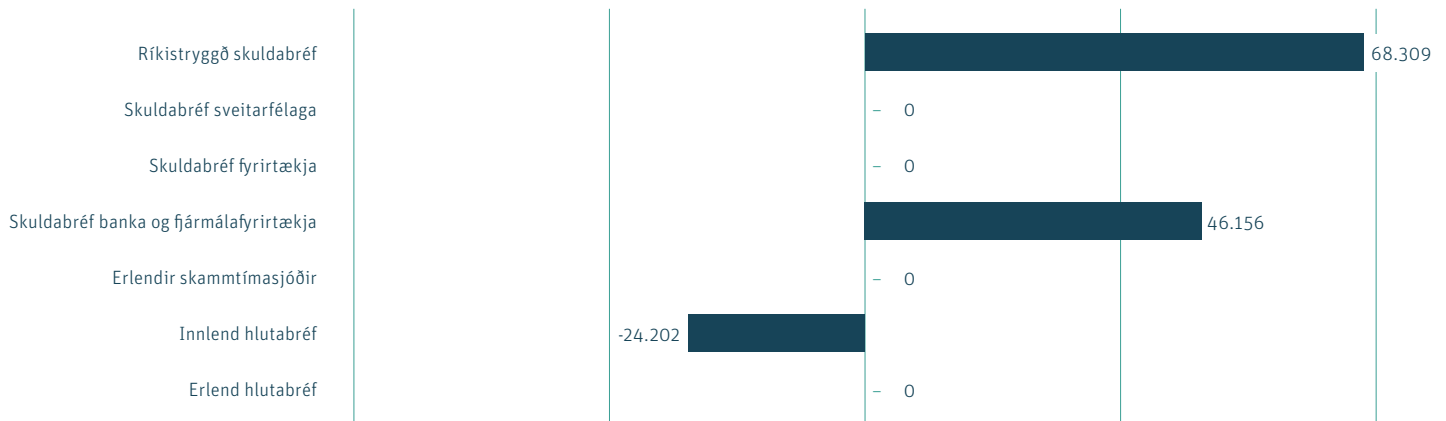
Fjárfestingar

Fjárfestingar Framtíðarsýnar 2 í verðbréfum námu nettó 90,3 m.kr á árinu. Mest var fjárfest í skuldabréfum með ábyrgð ríkisins og skuldabréfum útgefnum af bönkum (sértryggt skuldabréf).

Fjárfestingar Framtíðarsýnar 2 á árinu 2016 (þús.kr.)

Verðbréfaflokkur	Kaup	Sala	Nettó
Skuldabréf	146.249	31.784	114.465
Ríkistryggð skuldabréf	68.309	0	68.309
Skuldabréf sveitarfélaga	0	0	0
Skuldabréf fyrirtækja	0	0	0
Skuldabréf banka og fjármálafyrirt.	77.940	31.784	46.156
Erlendir skammtímasjóðir	0	0	0
Hlutabréf	59.556	83.758	-24.202
Innlend hlutabréf	59.556	83.758	-24.202
Erlend hlutabréf	0	0	0
Samtals	205.804	115.542	90.263

Fjárfestingar Framtíðarsýnar 2 á árinu 2016 (þús.kr.) – nettó kaup

Fjárfestingarstefna

Í Framtíðarsýn 2 er að jafnaði 20% safnsins í hlutabréfum og 80% í skuldabréfum sem á að stuðla að stöðugleika í safninu. Í árslok 2016 var vægi hlutabréfa 25,6% og vægi skuldabréfa 74,4%.

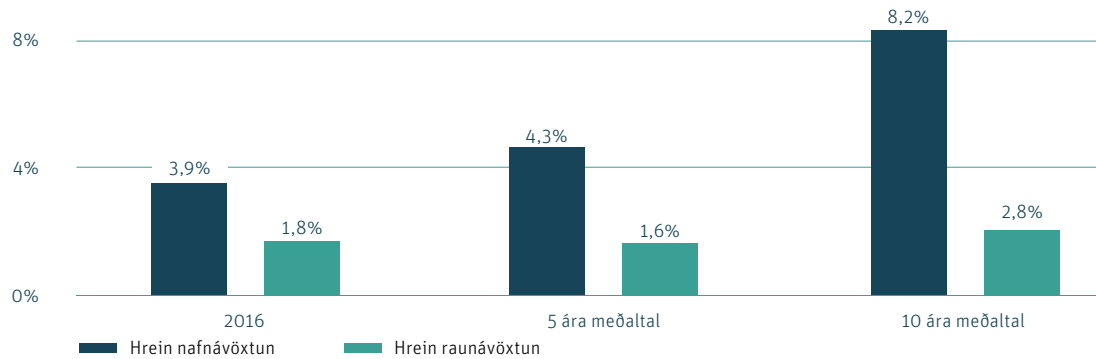
Fjárfestingarstefna Framtíðarsýnar 2 og eignaskipting

Verðbréfaflokkur	Eignir (m.kr)	Eignir (%)	Stefna 2017	Heimilud frávik	
	31.12.2016	31.12.2016		Lágmark	Hámark
Skuldabréf og innlán	1.265,2	74,4%	80,0%	70,0%	90,0%
Innlán	39,2	2,3%	1,0%	0,0%	15,0%
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	821,1	48,3%	50,0%	40,0%	80,0%
Skuldabréf banka og fjármálafyrirtækja	162,0	9,5%	12,0%	0,0%	20,0%
Veðskuldabréf	0	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%
Skuldabréf sveitarfélaga	94,0	5,5%	5,0%	0,0%	15,0%
Skuldabréf fyrirtækja	149,1	8,8%	12,0%	0,0%	20,0%
Erlendir skammtímasjóðir	0	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%
Hlutabréf	435,0	25,6%	20,0%	10,0%	30,0%
Innlend hlutabréf	167,1	9,8%	8,0%	0,0%	20,0%
Erlend hlutabréf	267,9	15,8%	12,0%	5,0%	25,0%
Samtals	1.700,3	100,0%	100,0%		

Framtíðarsýn 3

Allar eignir Framtíðarsýnar 3 eru í verðtryggðum innlánum. Hrein nafn-ávöxtun deildarinnar var 3,9% eða sem nemur 1,8% hreinni raunávöxtun. Sé litið til lengri tíma er 5 ára meðalraunávöxtun 1,6% og meðalraun-ávöxtun til 10 ára 2,8%.

Ávöxtun Framtíðarsýnar 3

Fjárfestingarstefna og eignaskipting

Allar eignir Framtíðarsýnar 3 eru í verðtryggðum innlánum og eru sveiflur í safninu því ekki miklar.

Verðbréfaflokkur	Eignir (m.kr)	Eignir (%)	Stefna	Heimiluð frávik	
	31.12.2016	31.12.2016		Lágmark	Hámark
Verðtryggð innlán	648,2	100%	100%	100%	100%
Samtals	648,2	100%	100%		

Hluthafastefna

Hluthafastefna Gildis hefur verið í stöðugri þróun frá árinu 2013 og hafa breytingar á stefnunni á undanförunum árum m.a. tekið mið af því að sjóðurinn er orðinn stærri hluthafi í rekstrarfélögum en áður. Hluthafastefnan er höfð að leiðarljósi við ákvarðanir sjóðsins um fjárfestingar og segir til um það hvernig Gildi hyggst beita sér sem fjárfestir og hvernig sjóðurinn mun fylgja fjárfestingum sínum eftir.

Helstu áherslur í hluthafastefnu sjóðsins:

- Stjórnarhættir Gildis-lífeyrissjóðs sem hluthafa eru útfærðir með skipulegum hætti ásamt eftirfylgni sjóðsins og áherslum.
- Lögð er áhersla á gagnkvæm samskipti við stjórnir og kveðið á um form, fyrirkomulag og efni samskipta með skipulegum hætti.
- Áhersla er lögð á aukna virkni hluthafafunda sem vettvang fyrir hagsmunaaðila til að skiptast á skoðunum ásamt tillögugerð og ákvarðanatöku.
- Sett eru fram tiltekin viðmið sem sjóðurinn telur rétt að hafa til hliðsjónar við mótun starfskjarastefna félaga, greiningu á áhrifum þeirra og viðmið um upplýsingar sem sjóðurinn telur æskilegt að séu tilgreindar í skýrslum um framkvæmd starfskjarastefna.

Markmið Gildis er m.a. að beita sér sem eigandi í félögum þar sem sjóðurinn er hluthafi, í þeim tilgangi að stuðla að langtímahagsmunum og sjálfbærni þeirra og ábyrgum stjórnarháttum. Þá vill sjóðurinn stuðla að auknu gegnsæi og ábyrgð sem eigandi og fjárfestir á markaði.

Hluthafastefna Gildis gildir um fjárfestingar sjóðsins í þeim félögum sem sjóðurinn á verulegan eignarhlut í. Að jafnaði er stofnað til samskipta við formenn stjórna viðkomandi félaga. Í samskiptum Gildis við einstök félög er ávallt gætt að ákvæðum laga um innherjaupplýsingar og reglum samkeppnislaga.

Við val á einstaklingum sem Gildi tilnefnir og styður til stjórnarsetu fylgir sjóðurinn faglegu ferli þar sem hæfi, menntun, þekking og reynsla eru könnuð. Einnig er hugað að samsetningu hverrar stjórnar með hliðsjón af fjölbreyttri þekkingu, reynslu og kynjahlutfalli.

Stjórn Gildis tók ákvörðun um það á árinu 2016 að birta upplýsingar um atkvæðagreiðslu og tillögugerð sjóðsins á aðalfundum skráðra hlutafélaga. Þetta er gert til að auka gegnsæi í störfum sjóðsins sem hluthafa og eru upplýsingarnar aðgengilegar á vef sjóðsins.

Lögð hefur verið áhersla á að tillögur fyrir hluthafafundi séu vel rökstuddar og ekki umfangsmeiri en ástæða er til. Sérstaklega á þetta við þegar um er að ræða ráðstöfun hlutafjár, s.s. varðandi hækkun hlutafjár, kaup eigin hlutabréfa og veitingu kaupréttá. Þá er hvatt til þess að starfskjarastefnur séu skýrar og greinargóðar og að viðeigandi upplýsingar séu veittar um framkvæmd þeirra.

Á aðalfundum félaga á árinu 2016 lagði Gildi fram tillögur varðandi hlutabréfatengd réttindi í starfskjarastefnum hjá fjórum hlutafélögum. Tillögugerð í þessu samhengi gekk í grundvallaratriðum út á að hluthafar hefðu aðkomu að ákvörðunum varðandi veitingu hlutabréfatengdra réttinda til stjórnenda og starfsmanna félaga. Þá lagði Gildi fram tillögur varðandi heimildir til kaupa á eigin hlutabréfum á aðalfundum fjögurra hlutafélaga. Tillögugerð sneri að því að viðskipti með eigin hlutabréf færu ávallt fram á jafnræðisgrundvelli fyrir alla hluthafa með formlegum hætti þar sem framkvæmd viðskipta liggur fyrir fyrirfram.

Samskipta- og siðareglur fyrir stjórn og starfsmenn Gildis

Hlutverk Gildis-lífeyrissjóðs er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og lög og aðrar reglur sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða. Jafnframt gegnir Gildi mikilvægu samfélagslegu hlutverki.

Hlutverk stjórnar sjóðsins er að fara með yfirstjórn hans eins og kveðið er á um í samþykktum, lögum og reglum. Í því felst m.a. reglubundin almenn stefnumörkun, ákvarðanir um helstu mál og virk eftirfylgni með þeim ákvörðunum sem teknar eru. Stjórnin gegnir jafnframt eftirlitshlutverki og tryggir að allar viðeigandi aðgerðir til eftirlits innan sjóðsins séu framkvæmdar í samræmi við lög, reglur og góða starfshætti og verklagsvenjur. Stjórnin fylgir eftir ákvörðunum sínum.

Hlutverk starfsmanna sjóðsins er að annast rekstur hans og þjónustu og samskipti við viðskiptavinum, opinbera aðila og aðra sem láta sig málefni sjóðsins varða. Framkvæmdastjóra og starfsfólki sjóðsins eru ljósar þær kröfur sem til þeirra eru gerðar og sú ábyrgð sem á þeim hvílir bæði formlega samkvæmt samþykktum, lögum og reglum, samningum eða ákvörðunum og eins óformlega vegna væntinga sjóðfélaga, launagreiðenda og samfélagsins alls um ábyrga og árangursríka starfsemi sjóðsins.

Í öllum störfum sínum fyrir sjóðinn leggja stjórn og starfsmenn áherslu á heilbrigða skynsemi og dómgreind. Gengið er fram af hófsemi og fyrirhyggju en jafnframt verða stjórn og starfsmenn að vera trú sannfæringu sinni og vinna samkvæmt bestu samvisku.

Stjórn og starfsmenn sjóðsins þjóna greiðandi sjóðfélögum, lífeyrisþegum, launagreiðendum og lántakendum af trúmennsku og virðingu fyrir hlutverki sjóðsins. Lögð er áhersla á opið upplýsingaflæði en nauðsynlegan og eðlilegan trúnað og þagnarskyldu og ennfremur virðingu og sanngirni í framkomu, svörum og afgreiðslu mála. Upplýsingar eru ekki misnotaðar.

Samskipti við aðila á fjármagnsmarkaði byggjast á virðingu fyrir samstarfsaðilum og viðleitni til að viðhalda og efla trúverðugleika sjóðsins. Starfsmenn eru vakandi gagnvart hugsanlegum hagsmunaárekstrum og bera virka ábyrgð á því að bregðast við hugsanlegum misfellum eftir því sem við á. Upplýsingar eru ekki misnotaðar og trúnaður við viðskiptaaðila er haldinn vegna allra lögmætra viðskipta.

Stjórn og starfsmenn sjóðsins leitast við í samskiptum sínum við opinbera aðila og eftirlitsstofnanir að skapa traust á sjóðnum á grundvelli þess að lög og reglur eru haldin í heiðri. Virðing er borin fyrir markmiðum og tilgangi laga og í starfsemi sjóðsins er ekki reynt að þræða markalínur þess sem er löglegt. Unnið er með eftirlitsaðilum með eins jákvæðum hætti og kostur er og frumkvæði tekið í samskiptum við þá ef nokkur vafi leikur á því hvort einstakar ákvarðanir eða aðgerðir séu í samræmi við lög og reglur.

Stjórn og starfsmenn Gildis gæta fyllstu fagmennsku í samskiptum við almenning og fjölmiðla. Jafnan skal svara spurningum í samræmi við bestu vitneskju og án nokkurrar tilraunar til þess að villa um fyrir spyrjanda eða afvegaleiða viðkomandi. Ef spurningu er ekki hægt að svara vegna þess að upplýsingar liggja ekki fyrir eða vegna trúnaðar skal það tekið fram með opnum hætti og skýrt út.

Stjórn og starfsmenn hafa metnað fyrir hönd sjóðsins. Í því felst að bera hag hans fyrir brjósti og leggja sig fram um að ná árangri fyrir hans hönd. Stjórn og starfsmenn eru hvattir til að vera málsvarar sjóðsins þegar tækifæri gefst.

Gjafir eru ekki þegar né samþykkt greiðsla annarra á kostnaði vegna starfsmanna eða stjórnarmanna, ef slíkt gefur tilefni til að draga trúverðugleika sjóðsins í efa eða gefur ástæðu til að ætla að það hafi áhrif á ákvarðanir stjórnar eða starfsmanna. Gjafir mega enga fjárhagslega þýðingu hafa fyrir viðtakanda og allar kostnaðargreiðslur, t.d. vegna funda eða kynninga, verða að vera viðeigandi, hóflegar og í eðlilegu samræmi við tilefni og góða viðskiptavenju.

Við ráðningu skal kynna siða- og samskiptareglur sjóðsins fyrir starfsmönnum. Sama gildir um stjórnarmenn sem taka sæti í stjórn sjóðsins. Brot starfsmanna á reglum þessum geta varðað áminningu eða uppsögn. Reglur þessar eru birtar á heimasíðu sjóðsins.

Áhættustefna

Markmið sjóðsins með áhættustýringu er að setja viðmið um áhættutöku, að uppgötva og greina áhættu sem sjóðurinn býr við, hafa eftirlit með henni og bregðast við ef áhættan verður meiri en heimilt er. Skilvirk áhættustjórnun felur í sér greiningu verulegra áhættuþátta, mælingu áhættunnar og sífellt eftirlit með henni.

Grundvöllur fjárhagslegrar áhættustýringar sjóðsins felst í fjárfestingarstefnu hans hverju sinni. Í lögum um starfsemi lífeyrissjóða eru skilgreindar heimildir sjóðsins til fjárfestinga og hámark fjárfestinga í einstökum eignaflokkum. Fjárfestingarstefnan verður að vera innan þeirra marka sem sett eru í lögnum. Stjórn lífeyrissjóðsins ber ábyrgð á henni gagnvart sjóðfélögum. Áhættustefnan bætir við viðmiðum og skorðum þar sem fjárfestingarstefnunni sleppir, m.a. varðandi fjárhags- og rekstraráhættu. Framkvæmdastjóri og aðrir aðilar er sinna áhættueftirliti og áhættustýringu Gildis upplýsa stjórn reglulega um árangur og áhættu fjárfestingarstarfseminnar og ákvarðanir er varða áhættueftirlit og áhættustýringu.

Áhættustefna Gildis–lífeyrissjóðs er endurskoðuð reglulega. Fyrsta áhættustefna fyrir Gildi var samþykkt af stjórn sjóðsins 25. maí 2011 en þá var stefna formlega aðeins fyrir eignastýringu. Fjármálaeftirlitið gaf síðan út leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu (eftirlitskerfi) samtryggingardeilda lífeyrissjóða undir lok árs 2011. Þau tilmæli hafa síðan verið endurskoðuð og í byrjun árs 2013 gaf Fjármálaeftirlitið á ný út leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu (eftirlitskerfi) samtryggingardeilda lífeyrissjóða. Stjórn Gildis–lífeyrissjóðs samþykkti nýja áhættustefnu fyrir sjóðinn 17. maí 2013 sem tekur bæði til fjárhagslegrar áhættu og rekstraráhættu sjóðsins. Sú stefna var endurskoðuð á árinu 2015 og stjórn sjóðsins samþykkti nýja stefnu 25. ágúst 2015 með litlum breytingum frá fyrri stefnu. Áhættustefna sjóðsins var endurskoðuð á ný í upphafi árs 2017 og var ný áhættustefna samþykkt 13. mars 2017 af stjórn sjóðsins. Breytingar á áhættustefnu snúa m.a. að breyttum áherslum hjá áhættueftirliti, auknum áherslum á rekstraráhættu og breytingum á skýrslugjöf.

Sjóðfélagafundur

Það er stefna stjórnar Gildis að halda árlega, auk ársfundar, a.m.k. einn opinn sjóðfélagafundur og var slíkur fundur haldinn 24. nóvember 2016. Á fundinum fór framkvæmdastjóri yfir stöðu sjóðsins og helstu þætti í starfseminni.

Þá flutti Vigdís Jónsdóttir, framkvæmdastjóri VIRK starfsendurhæfingar, erindi. Fjallaði hún m.a. um hlutverk VIRK, starfsemi og árangur og samstarf Gildis og VIRK. Einnig ræddi hún um stöðuna í örorkumálum, orsakir, afleiðingar og kröfur í nýjum aðstæðum.

Í erindi hennar kom eftirfarandi m.a. fram:

- Samstarf lífeyrissjóða og VIRK hefur verið í þróun en mikilvægt er að báðir aðilar vinni markvisst að sameiginlegri stefnu og framtíðarsýn til að unnt sé að ná árangri til framtíðar.
- Horfa þarf meira á starfsgetu en vangetu við mat á rétti til örorkulífeyris.
- Skýra þarf ábyrgð og hlutverk mismunandi aðila innan velferðarkerfisins, heildarsýn og stefnumótun er nauðsynleg.

Vefur Gildis

Gildi-lífeyrissjóður hefur um árabil haldið úti vefnum gildi.is með það að markmiði að auka aðgengi sjóðfélaga að upplýsingum sem þá varða, s.s. yfirlit yfir iðgjalda- og réttindastöðu. Vefurinn veitir einnig aðgang að viðamiklum upplýsingum um rekstur sjóðsins, fjárfestingarstefnu, eignasamsetningu og ávöxtun. Eins er þar að finna samskipta- og siðareglur, ársskýrslur, samþykktir sjóðsins og fleiri upplýsingar.

Á vefnum eru reiknivélar sem gera kleift að reikna út greiðslubyrði lána, núverandi og áætlaðan lífeyri og séreignarlífeyri miðað við valdar forsendur. Þar fæst gott yfirlit yfir niðurstöður sem birt er með myndrænum hætti.

Eyðublöð og upplýsingar varðandi lántöku og umsóknir um lífeyri eru einnig aðgengileg á vefnum.

Unnið er að nýjum vef Gildis sem tekinn verður í notkun á árinu 2017.

Sjóðfélagavefur

Á sjóðfélagavef er að finna upplýsingar um öll iðgjöld sem greidd hafa verið í sjóðinn og jafnframt er þar aðgengi að yfirlitum sem send hafa verið sjóðfélögum en ætlunin er að þess háttar birting taki við af pappírssendingum í tímans rás. Einnig birtast þar upplýsingar um áunnin réttindi sjóðfélaga við tilgreindan aldur skv. samþykktum sjóðsins og séreign ef einhver er. Þar er aðgengilegt yfirlit lífeyrisgreiðslna sem sjóðfélagi hefur fengið greiddar úr sjóðnum og yfirlit yfir lán sem sjóðfélagi hefur tekið hjá sjóðnum.

Sjóðfélagar eru hvattir til að nýta sér þá möguleika sem vefurinn hefur upp á að bjóða og eiga allir að vera búnir að fá veflykil. Ef svo er ekki er hægt að sækja um hann á vefnum eða senda beiðni á netfangið gildi@gildi.is.

Lífeyrisgátt

Á vef Gildis, í gegnum sjóðfélagavefinn, er hægt að finna Lífeyrisgáttina. Hún opnar aðgang að upplýsingum um áunnin lífeyrisréttindi í öllum samtryggingarsjóðum sem iðgjöld hafa verið greidd í.

Launagreiðendavefur

Á launagreiðendavef Gildis geta launagreiðendur fylgst með innsendum skilagreinum, skoðað yfirlit og aðgætt stöðu sína eins og hún er á hverjum tíma. Einnig er möguleiki á því að skrá iðgjöld launþega beint inn og losna þar með við pappírinn og þá vinnu sem honum fylgir. Hlutfall rafrænna skilagreina hefur vaxið ár frá ári og var á árinu 2016 orðið um 84% af innsendum skilagreinum samanborið við 80% árið áður.

VIRK

starfsendurhæfingarsjóður

Örorkubyrði Gildis–lífeyrissjóðs er mikil, meiri en flestra annarra lífeyrissjóða. Það skiptir því sjóðinn miklu máli að draga eins og kostur er úr líkum á að sjóðfélagar verði óvinnufærir til lengri tíma og að stuðla að því, þar sem það er mögulegt, að þeir sem njóta örorkulífeyris frá sjóðnum komist sem fyrst aftur út á vinnumarkaðinn.

VIRK starfsendurhæfingarsjóður var stofnaður af aðilum vinnumarkaðarins á árinu 2009. Með lögum er lífeyrissjóðum gert að greiða framlag til VIRK sem nemur 0,13% af iðgjaldsstofni. Fyrstu iðgjaldagreiðslurnar voru inntar af hendi í nóvember 2012. Gildi hefur lagt mikla áherslu á að byggja upp samstarf við VIRK þar sem áhersla er lögð á að veita öllum sem sækja um örorkulífeyri hjá Gildi þjónustu ráðgjafa og sérfræðinga og eins raunhæfa möguleika til starfsendurhæfingar og frekast er kostur.

Frá ársbyrjun 2014 hafa Gildi og VIRK starfað saman með það að markmiði að fá betri sýn yfir umsóknir um örorkulífeyri, aðstæður einstaklinga sem sækja um örorkulífeyri og markvissara mat á raunhæfni starfsendurhæfingar hjá þessum einstaklingum.

Allar nýjar örorkulífeyrisumsóknir sem Gildi berast eru yfirfarnar af sérfræðingateymi hjá VIRK sem metur raunhæfi starfsendurhæfingar fyrir umsækjendum.

Hlutverk VIRK starfsendurhæfingarsjóðs er að draga markvisst úr líkum á því að launafólk hverfi af vinnumarkaði vegna varanlegrar örorku, með aukinni virkni, eflingu endurhæfingar og öðrum úrræðum.

Stefna VIRK starfsendurhæfingarsjóðs er að:

- Skipuleggja ráðgjöf og þjónustu fyrir starfsmenn sem veikjast til lengri tíma eða slasast þannig að vinnugeta skerðist.
- Stuðla að snemmbæru inngripi með starfsendurhæfingarúrræðum í samstarfi við sjúkrasjóði og atvinnurekendur.
- Fjármagna ráðgjöf og fjölbreytt endurhæfingarúrræði sem miða að aukinni virkni starfsmanna sem búa við skerta vinnugetu til viðbótar því sem þegar er veitt af hinni almennu heilbrigðisþjónustu í landinu.
- Stuðla að fjölbreytni og auknu framboði úrræða í starfsendurhæfingu.
- Byggja upp og stuðla að samstarfi allra þeirra aðila sem koma að starfsendurhæfingu viðkomandi einstaklinga.
- Hafa áhrif á viðhorf og athafnir í samfélaginu til að stuðla að aukinni virkni starfsmanna.
- Styðja við rannsóknir og þróunarvinnu á sviði starfsendurhæfingar.

Gildi–lífeyrissjóður

Ársreikningur 2016

Efnisyfirlit

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra	50
Stjórnarháttayfirlýsing Gildis-lífeyrissjóðs	52
Áritun óháðra endurskoðenda	56
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	58
Efnahagsreikningur	59
Sjóðstreymisyfirlit	60
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu	61
Yfirlit um breytingar á hreinni eign deilda	62
Efnahagsreikningur deilda	63
Sjóðstreymisyfirlit deilda	64
Skýringar	72
Kennitölur	94

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra

Nýjar reglur um ársreikninga lífeyrissjóða

Ársreikningur Gildis-lífeyrissjóðs er nú gerður samkvæmt nýjum reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Nýju reglurnar leiða til breytinga á framsetningu og mati verðbréfa í ársreikningi sjóðsins. Sjóðurinn færir flestar eignir sínar á markaðsverði sem er í samræmi við megintilgang nýju reglnanna en hluti af skuldabréfum með ríkisábyrgð og veðskuldabréfaeign sjóðsins er áfram færður á kaupkröfu. Samanburðarfjárhæðum fyrra árs er breytt til samræmis.

Eignir, ávöxtun og rekstrarkostnaður

Sjóðurinn skiptist í tvær deildir, samtryggingardeild og séreignardeild. Hrein eign samtryggingardeildar til greiðslu lífeyris nam 467.576 millj. kr. í árslok 2016 og hækkaði á árinu um 11.655 millj. kr. en hrein eign séreignardeildar nam 4.111 millj. kr. í árslok 2016. Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar var 1,2% á árinu og hrein raunávöxtun var -0,9%. Innan séreignardeildar var hrein nafnávöxtun 2,3% hjá Framtíðarsýn 1, 3,5% hjá Framtíðarsýn 2 og 3,9% hjá Framtíðarsýn 3. Hrein raunávöxtun var 0,2% hjá Framtíðarsýn 1, 1,3% hjá Framtíðarsýn 2 og 1,8% hjá Framtíðarsýn 3. Á árinu var fyrrum séreignardeild Lífeyrissjóðs Vestfirðinga sameinuð Framtíðarsýn 1 og við það hækkaði hrein eign til greiðslu lífeyris hjá Framtíðarsýn 1 um 671 millj. kr.

Rekstrarkostnaður ársins nam samtals 742 millj. kr. en var 664 millj. kr. á árinu 2015. Heildarlaunagreiðslur námu 429 millj. kr., þar af námu laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og framkvæmdastjóra 46 millj. kr. Starfsmenn sjóðsins voru 33 í árslok 2016 en í árslok 2015 voru þeir 32.

Iðgjöld, fjöldi sjóðfélaga og launagreiðenda

Á árinu 2016 greiddu 5.449 launagreiðendur iðgjöld til sjóðsins, samtals að fjárhæð 19.354 millj. kr., fyrir 50.582 sjóðfélaga. Sjóðfélagar með réttindi í samtryggingardeild voru 216.896 í árslok og réttihafar í séreignardeild sjóðsins 36.177.

Lífeyrisgreiðslur og fjöldi lífeyrisþega

Lífeyrisgreiðslur sjóðsins á árinu námu alls 14.182 millj. kr., en voru 13.257 millj. kr. árið 2015. Ellilífeyrir nam 8.701 millj. kr., örorkulífeyrir 4.458 millj. kr., makalífeyrir 874 millj. kr. og barnalífeyrir 148 millj. kr. Hjá samtryggingardeild voru ellilífeyrisþegar á árinu 16.321, örorkulífeyrisþegar 6.155, makalífeyrisþegar 2.346 og 1.306 fengu greiddan barnalífeyri. Heildarfjöldi lífeyrisþega var 20.331.

Örorkulífeyrir

Örorkulífeyrisgreiðslur eru sem fyrr mjög hátt hlutfall lífeyrisgreiðslna sjóðsins og með því hæsta sem þekkist hjá íslenskum lífeyrissjóðum. Til þess að jafna stöðu lífeyrissjóða vegna mismunandi örorkubyrði hafa lífeyrissjóðir fengið úthlutað framlagi sem greiðist af tryggingagjaldi. Gildi hefur nýtt framlagið til þess að hækka réttindi lífeyrisþega og greiðandi sjóðfélaga. Nú liggur fyrir að örorkuframlagið stendur ekki undir þeirri hækkun sem samþykktir sjóðsins gera ráð fyrir og mun þurfa að lækka lífeyrisgreiðslur og uppbót á ný iðgjöld. Stjórn sjóðsins telur að skipting örorkuframlagsins á milli lífeyrissjóða sé ekki réttlát og telur mjög brýnt að hún verði endurskoðuð.

Tryggingafræðileg úttekt

Tryggingafræðileg úttekt var gerð á stöðu samtryggingardeildar sjóðsins miðað við árslok 2016. Samkvæmt henni voru eignir sjóðsins 4.740 millj. kr. lægri en áunnin réttindi sjóðfélaga. Þegar tekið er tillit til áætlaðra framtíðariðgjalda eru eignir sjóðsins 21.316 millj. kr. lægri en heildarskuldbindingar í árslok miðað við 3,5% raunávöxtunarviðmið. Heildarstaða sjóðsins er því neikvæð um 2,7% í árslok 2016 samanborið við 1,4% jákvæða stöðu í árslok 2015. Miðað er við lífslíkur sem byggja á reynslu árána 2010 til 2014 á Íslandi og 28% álag á staðlaðar örorkulíkur. Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga hefur boðað að tölur um nýjar lífslíkur verði gefnar út á árinu 2017 og verði þar miðað við spá um hækkandi lífaldur á komandi árum. Þessi forsendubreyting mun auka verulega skuldbindingar lífeyrissjóða. Ákvarðanir hafa ekki verið teknar um hvernig þessum auknu skuldbindingum verði mætt, en líklegt að það verði gert með því að hækka ellilífeyrisaldur sjóðfélaga og að sú breyting muni gerast á löngum tíma.

Sjóðfélagalán

Mikil aukning varð í útlánum til sjóðfélaga á árinu og námu nýjar lánveitingar samtals 7,3 milljörðum króna og jukust um 5 milljarða króna frá árinu 2015. Sjóðfélagar Gildis njóta töluverðs sveigjanleika þegar kemur að húsnæðislánum sjóðsins. Með auknum sveigjanleika og hagstæðum vöxtum og lántökugjaldi bjóðast sjóðfélögum Gildis einna hagstæðustu lán sem völ er á. Allir sem greitt hafa til Gildis, í samtryggingu eða séreign, eiga rétt á að sækja um lán hjá sjóðnum. Markmið Gildis með lánum er að vera bakhjarl sjóðfélaga sinna í þeirri mikilvægu fjárfestingu sem kaup á húsnæði eru. Einnig eru sjóðfélagalán traustur fjárfestingarkostur sem eykur áhættudreifingu í safni sjóðsins.

Erlendar fjárfestingar

Það er stefna sjóðsins og hluti af áhættustýringu hans að eiga vel dreift eignasafn sem ekki byggir eingöngu á íslenska hagkerfinu. Sjóðurinn hefur í samræmi við heimildir í lögum ávaxtað hluta af eignum sínum í erlendum verðbréfum í því skyni að dreifa áhættu sinni. Í árslok 2016 námu fjárfestingar sjóðsins í verðbréfum í erlendum gjaldmiðlum 123.611 millj. kr. og býr sjóðurinn við gengisáhættu sem því nemur. Á árinu 2016 voru fjármagnshöft enn til staðar á Íslandi. Seðlabanki Íslands veitti lífeyrissjóðum sérstaka undanþáguheimild til nýfjárfestinga erlendis á árinu og fullnýtti Gildi sinn hluta af þeirri heimild sem nam 10.511 millj. kr. Þann 14. mars 2017 aflétti Seðlabanki Íslands fjármagnshöftum af fjárfestingum lífeyrissjóða utan Íslands og opnaði þar með fyrir möguleika sjóðsins til að auka enn frekar við erlendar fjárfestingar.

Hluthafastefna

Stjórn Gildis hefur áfram fylgt eftir áherslum í hluthafastefnu sjóðsins sem samþykkt var í ársbyrjun 2015. Hluthafastefnan markar stefnu og stjórnarhætti Gildis-lífeyrissjóðs sem eiganda í þeim félögum sem hann fjárfestir í. Stjórn sjóðsins vill stuðla að auknu gegnsæi og ábyrgð hans sem eiganda og fjárfestis á markaði. Markmiðið er meðal annars að beita sér sem eigandi í félögum þar sem sjóðurinn er hluthafi í þeim tilgangi að stuðla að langtímahagsmunum og sjálfbærni félaganna auk ábyrgra stjórnarháttanna. Sjóðurinn hefur með markvissum hætti komið áherslum sínum á framfæri við þau félög sem falla undir hluthafastefnu sjóðsins. Þá hefur sjóðurinn fyrstur lífeyrissjóða birt á heimasíðu sinni yfirlit yfir það hvernig hann beitir atkvæðisrétti sínum á aðalfundum hlutafélaga.

Stjórnarhættir

Stjórn sjóðsins hefur á undanförunum árum lagt sérstaka áherslu á að rýna stjórnarhætti, hvort heldur um er að ræða innri stjórnarhætti sjóðsins, stjórnarhætti hans sem eiganda eða stjórnarhætti þeirra fyrirtækja sem hann fjárfestir í. Hluti af þeirri vinnu var árangursmat stjórnar og framkvæmdastjóra sem framkvæmt var á árinu 2016 með aðstoð utanaðkomandi ráðgjafa. Niðurstaðan var að bæði stjórn og framkvæmdastjóri búi yfir nauðsynlegri þekkingu og starfsreynslu til að gegna hlutverki sínu af skilvirkni og heilindum. Við árangursmatið komu einnig í ljós tækifæri til úrbóta og hefur þegar verið hafist handa við innleiðingu þeirra.

Ófjárhagslegar upplýsingar

Í júní 2016 voru samþykktar á Alþingi breytingar á lögum nr. 3/2006 um ársreikninga og tóku þær breytingar gildi frá og með 1. janúar 2016. Á meðal þessara breytinga voru auknar kröfur um upplýsingagjöf í skýrslu stjórnar sem og viðbótarkröfur fyrir félög sem teljast til eininga tengdum almannahagsmunum eða yfir stærðarmörkum stórra félaga. Þau félög skulu birta yfirlit með skýrslu stjórnar þar sem fram koma upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Í yfirlitinu ber einnig að greina frá stefnu félagsins í mannréttindamálum og hvernig félagið spornar við spillingar- og mútumálum ásamt því að innihalda stutta lýsingu á viðskiptalíkani og viðeigandi ófjárhagslegum lykilmælikvörðum. Lögin gera þá kröfu að hafi félag ekki stefnu í tengslum við eitt eða fleiri mál samkvæmt lagagreininni skuli gera skýra og rökstudda grein fyrir því í yfirlitinu. Gildi-lífeyrissjóður telst vera eining tengd almannahagsmunum og fellur því undir þessar kröfur. Kröfurnar koma til vegna innleiðingar á tilskipun Evrópusambandsins í íslensk lög. Fyrir aðildarríki Evrópusambandsins gildir fyrrgreint ákvæði frá og með árinu 2017 og hafa leiðbeiningar Evrópusambandsins vegna innleiðingar þess ekki verið birtar. Vegna þess skamma tíma sem leið frá lagabreytingunum til loka reikningsárs hefur sjóðnum ekki tekist að ljúka innleiðingu á þessu ákvæði. Innleiðingin mun eiga sér stað á árinu 2017 og fyrrgreindar upplýsingar munu verða birtar frá og með næsta ársreikningi.

Stjórnarháttayfirlýsing Gildis-lífeyrissjóðs

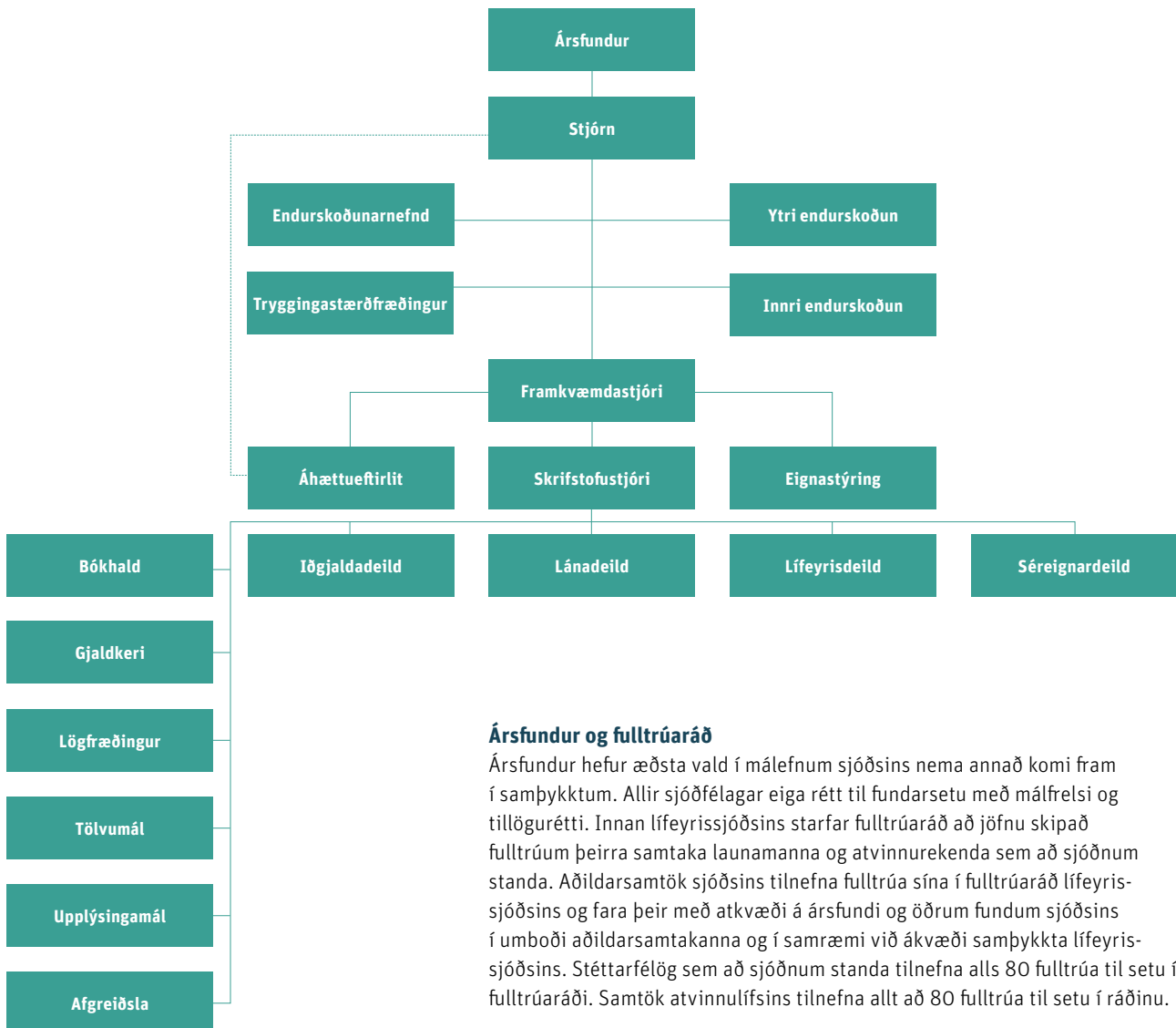
Grundvöllur sjóðsins og hlutverk

Gildi-lífeyrissjóður starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997, reglugerða sem settar eru á grundvelli laganna og á grundvelli samþykktar sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett ýmsar reglur sem um starfsemina gilda. Samþykktir sjóðsins auk annarra upplýsinga er varða skipulag hans eru aðgengilegar á vef sjóðsins, www.gildi.is.

Yfirlit yfir lög, reglugerðir og aðrar reglur og tilmæli sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða er m.a. að finna á vef Fjármálaeftirlitsins (FME).

Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við lög og samþykkir sjóðsins.

Skipulag sjóðsins kemur fram í skipuriti

Stjórn sjóðsins fer með yfirstjórn hans. Stjórnin skal fjalla um allar meiriháttar ákvarðanir varðandi stefnumótun sjóðsins og starfsemi hans.

Stjórn sinnir meðal annars eftirfarandi verkefnum:

- Ræður framkvæmdastjóra og setur honum starfsreglur.
- Mótar innra eftirlit sjóðsins og skjalfestir eftirlitsferla, ræður forstöðumann endurskoðunardeildar eða semur við sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila um að annast innra eftirlit.
- Skipar endurskoðunarnefnd sem hefur eftirlit með reikningshaldi, áhættustýringu og gerð ársreiknings sjóðsins í samræmi við ákvæði laga um ársreikninga.
- Mótar fjárfestingar- og áhættustefnu sjóðsins, setur reglur um upplýsingagjöf framkvæmdastjóra til stjórnar um rekstur, iðgjöld, réttindaávinnslu og ráðstöfun eigna sjóðsins.
- Setur verklagsreglur um verðbréfavíðskipti sjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna.
- Setur sjóðnum hluthafastefnu, sem gildir um fjárfestingar í félögum sem hann á verulegan eignarhlut í auk samskipta- og siðareglana.

Stjórnin veitir og afturkallar prókúruumboð til handa framkvæmdastjóra og öðrum starfsmönnum.

Endurskoðunarnefnd

Endurskoðunarnefnd er skipuð af stjórn samkvæmt framansögðu. Hún er skipuð þremur mönnum og skal a.m.k. einn nefndarmanna vera óháður sjóðnum og starfsfólki hans.

Meginhlutverk hennar samkvæmt erindisbréfi er að:

- Meta eftirlitsumhverfi lífeyrissjóðsins og fyrirkomulag áhættustýringar og áhættueftirlits.
- Meta virkni innri endurskoðunar, hafa eftirlit með framkvæmd endurskoðunar og gera tillögu um val á ytri endurskoðanda ásamt mati á óháði endurskoðanda.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreiknings.

Framkvæmdastjóri

Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins í samræmi við mótaða stefnu og ákvarðanir stjórnar, þar á meðal:

- Ræður starfsmenn sjóðsins.
- Ber ábyrgð á að bókhald sjóðsins sé fært í samræmi við lög og viðurkenndar venjur.
- Að þeirri fjárfestingarstefnu, áhættustefnu og þeim útlánareglum sem stjórn setur sé fylgt.

Ákvarðanir sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar skal framkvæmdastjóri aðeins taka á grundvelli sérstakrar ákvörðunar stjórnar eða samkvæmt áætlun sem samþykkt hefur verið af stjórninni. Allar meiriháttar breytingar á skipulagi sjóðsins, innra eftirliti, bókhaldi og reikningsskilum skal framkvæmdastjóri aðeins gera að höfðu samráði við stjórn og að fengnu samþykki hennar.

Sé ekki unnt að bera meiriháttar ákvarðanir undir stjórnarfund skal haft samráð við formann og varaformann stjórnar og aðra stjórnarmenn eftir föngum.

Helstu þættir innra eftirlits og áhættustýringar

Eignastýring Gildis hefur það hlutverk að stýra fjárhagslegri áhættu sjóðsins með ákvörðunum um kaup og sölu verðbréfa, í samráði við framkvæmdastjóra og stjórn sjóðsins eins og við á hverju sinni.

Stjórn sjóðsins setur fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn. Í fjárfestingarstefnu eru meðal annars:

- Sett markmið um ávöxtun og áhættu heildarsafns, leyfilega eignaflokka, viðmiðunarhlutföll og vikið eignaflokka og viðmið hvað varðar ávöxtun og áhættu eignaflokka.
- Skilgreind helstu viðmið og skorður sem unnið er út frá í fjárhagslegri áhættustýringu sjóðsins og skýrslugjöf.

Áhættustefna bætir við viðmiðum og skorðum þar sem fjárfestingarstefnunni sleppir. Áhættustefnan nær yfir starfsemi Gildis bæði hvað varðar fjárhagslega áhættu og rekstraráhættu. Fjárhagsleg áhætta er tengd fjárfestingarstarfsemi sjóðsins, þ.e. þróun eigna og skuldbindinga auk sjóðstreymis. Rekstraráhætta er áhætta tengd innri starfsemi sjóðsins, m.a. varðandi starfsmenn, verkferla og upplýsingakerfi.

Í skipulagi sjóðsins er sérstakt starfssvið, áhættueftirlit. Áhættueftirlit leggur milliliðalaust fram skýrslu til stjórnar um niðurstöður sínar. Áhættueftirlit sinnir m.a.:

- Eftirliti bæði er varðar fjárhags- og rekstrarlega áhættu.
- Áhættumælingum á eignasafni sjóðsins og skráningu frávíka og eftirfylgni með þeim.

Framkvæmdastjóri og aðrir aðilar er sinna áhættueftirliti og áhættustýringu Gildis upplýsa stjórn reglulega um árangur og áhættu fjárfestingarstarfseminnar og ákvarðanir er varða áhættueftirlit og áhættustýringu.

- Endurskoðunarnefnd metur skilvirkni og fyrirkomulag áhættustýringar.
- Innri endurskoðandi kannar árlega hvort starfsemi sjóðsins sé í samræmi við áhættustefnu.

Til þess að tryggja að reikningsskil sjóðsins séu áreiðanleg og í samræmi við góða reikningsskilavenju er lögð áhersla á vel skilgreind ábyrgðarsvið, eðlilega aðgreiningu starfa ásamt reglulegri skýrslugjöf og gegnsæi í starfseminni. Mánaðarleg skýrsluskil eru mikilvægur þáttur í eftirliti með lykilkþáttum starfseminnar.

Stjórn Gildis-lífeyrissjóðs og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2016 með undirritun sinni.

Reykjavík, 23. mars 2017.

Í stjórn sjóðsins:

Harpa Ólafsdóttir
Gylfi Gíslason
Áslaug Hulda Jónsdóttir
Guðmundur Ragnarsson
Hjörtur Gíslason
Konráð Alfreðsson
Margrét Birkisdóttir
Þórunn Liv Kvaran

Framkvæmdastjóri:

Árni Guðmundsson

Áritun óháðra endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Gildis-lífeyrissjóðs

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Gildis-lífeyrissjóðs fyrir árið 2016. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, sjóðstreymi og skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2016, efnahag hans 31. desember 2016 og breytingu á handbæru fé á árinu 2016, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Gildi-lífeyrissjóði í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Stjórnendur bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela skýrslu stjórnar og stjórnarháttayfirlýsingu.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um, né veitum staðfestingu á efni þeirra ef frá er talin sú staðfesting varðandi skýrslu stjórnar sem fram kemur hér að neðan.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggt á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi Gildis-lífeyrissjóðs. Ef við á skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissu er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina.

Við framkvæmum eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalfals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við ársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur síðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og, þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum sett til að tryggja óhæði.

Kópavogur, 23. mars 2017.

Deloitte ehf.

Halldór Arason,
endurskoðandi

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2016

	Skýr.	2016	2015
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		6.225.250	5.730.830
Iðgjöld launagreiðenda		13.261.479	11.978.360
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(133.053)	(99.672)
		19.353.676	17.609.518
Sérstök aukaframlög	3	1.301.104	1.179.720
		20.654.780	18.789.238
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	(14.181.990)	(13.256.845)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		(151.633)	(168.445)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	5	(14.803)	(15.423)
		(14.348.427)	(13.440.714)
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	(9.198.598)	28.194.640
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	14.925.989	16.334.449
Vaxtatekjur af handbæru fé		96.945	180.799
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		115.602	108.834
Ýmsar fjárfestingartekjur		9	338
Fjárfestingargjöld		(44.306)	(58.402)
		5.921.125	44.785.247
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	(742.248)	(663.771)
		(742.248)	(663.771)
Önnur gjöld	10	267.814	(423.781)
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris			
Hrein eign frá fyrra ári		459.933.986	409.024.134
Hækkun á hreinni eign vegna breyttra reikningskilaaðferða		0	1.863.633
		471.687.030	459.933.986

Efnahagsreikningur

31. desember 2016

	Skýr.	31.12.2016	31.12.2015
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	11	221.474.467	219.953.948
Skuldabréf	12	241.429.856	227.954.684
Bundnar bankainnstæður		648.178	570.839
Aðrar fjárfestingar	14	56.782	76.405
		463.609.283	448.555.876
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		2.603.863	2.245.584
Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur	16	43.354	16.425
		2.647.218	2.262.009
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	17	366.734	369.878
		366.734	369.878
Handbært fé		5.394.491	9.137.114
		472.017.726	460.324.878
Viðskiptaskuldir			
Ógreiddur gjaldfallinn lífeyrir		0	70.240
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur	19	287.407	275.733
Aðrar skuldir	20	43.289	44.919
		330.695	390.892
		471.687.030	459.933.986
Hrein eign til greiðslu lífeyris			
Skuldbindingar utan efnahags	21		

Sjóðstreymisýfirlit

árið 2016

	2016	2015
Inngreiðslur		
Iðgjöld	20.296.501	18.003.062
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	96.945	180.799
Aðrar inngreiðslur	3.597	1.253
	20.397.043	18.185.114
Útgreiðslur		
Lífeyrir	(14.348.427)	(13.440.714)
Rekstrarkostnaður	(724.962)	(694.324)
Aðrar útgreiðslur	(13.184)	(16.715)
	(15.086.572)	(14.151.753)
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	5.310.470	4.033.361
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	11.763.334	13.886.739
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(33.928.083)	(36.289.816)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	20.456.577	27.042.434
Afborganir höfuðstóls og vextir skuldabréfa	11.034.906	17.415.874
Keypt skuldabréf	(19.718.767)	(24.029.976)
Seld skuldabréf	1.388.234	3.664.845
Ný bundin innlán	(53.914)	(34.938)
Seldar aðrar fjárfestingar	4.620	76.191
	(9.053.093)	1.731.352
(Lækkun) hækkun á handbæru fé	(3.742.623)	5.764.713
Handbært fé í upphafi árs	9.137.114	3.372.401
Handbært fé í lok árs	5.394.491	9.137.114

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu

31.12.2016	Áfallin skuldbinding	Framtíðarskuldb.	Heildarskuldb.
Eignir			
Hrein eign til greiðslu líffeyris	467.576	0	467.576
Endurmat verðbréfa miðað við 3,5% vexti	5.080	0	5.080
Fjárfestingarkostnaður	(1.103)	0	(1.103)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	323.283	323.283
Rekstrarkostnaður	(6.378)	(8.879)	(15.257)
	465.176	314.403	779.579
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	367.003	244.862	611.865
Örorkulífeyrir	75.729	67.431	143.160
Makalífeyrir	26.564	13.759	40.323
Barnalífeyrir	620	4.928	5.547
	469.916	330.979	800.895
Eignir umfram skuldbindingar	(4.740)	(16.576)	(21.316)
Hlutfall af skuldbindingum í árslok	-1,0%	-5,0%	-2,7%
Hlutfall af skuldbindingum í ársbyrjun	4,7%	-3,5%	1,4%

31.12.2015	Áfallin skuldbinding	Framtíðarskuldb.	Heildarskuldb.
Eignir			
Hrein eign til greiðslu líffeyris	451.050	0	451.050
Endurmat verðbréfa miðað við 3,5% vexti	10.985	0	10.985
Fjárfestingarkostnaður	(5.471)	0	(5.471)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	279.129	279.129
Rekstrarkostnaður	(3.837)	(4.999)	(8.837)
	452.727	274.130	726.857
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	335.389	208.671	544.060
Örorkulífeyrir	70.374	58.726	129.100
Makalífeyrir	26.066	12.408	38.475
Barnalífeyrir	586	4.392	4.978
	432.415	284.198	716.613
Eignir umfram skuldbindingar	20.312	(10.068)	10.244
Hlutfall af skuldbindingum í árslok	4,7%	-3,5%	1,4%
Hlutfall af skuldbindingum í ársbyrjun	1,7%	-4,8%	-0,9%

Yfirlit um breytingar á hreinni eign deilda til greiðslu lífeyris fyrir árið 2016

	Skýr.	Samtryggingardeild		Séreignardeild		Samtals	
		2016	2015	2016	2015	2016	2015
Iðgjöld							
Iðgjöld sjóðfélaga		6.083.940	5.596.952	141.310	133.878	6.225.250	5.730.830
Iðgjöld launagreiðenda		13.158.479	11.882.349	103.000	96.011	13.261.479	11.978.360
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		3.766	2.089	(136.819)	(101.761)	(133.053)	(99.672)
		19.246.184	17.481.390	107.491	128.127	19.353.676	17.609.518
Sérstök aukaframlög	3	1.301.104	1.179.720	0	0	1.301.104	1.179.720
		20.547.289	18.661.111	107.491	128.127	20.654.780	18.789.238
Lífeyrir							
Heildarfjárhæð lífeyris	4	(14.052.332)	(13.125.202)	(129.658)	(131.643)	(14.181.990)	(13.256.845)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		(151.633)	(168.445)	0	0	(151.633)	(168.445)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	5	(14.803)	(15.423)	0	0	(14.803)	(15.423)
		(14.218.769)	(13.309.071)	(129.658)	(131.643)	(14.348.427)	(13.440.714)
Hreinar fjárfestingartekjur							
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	(9.160.882)	28.029.546	(37.715)	165.095	(9.198.598)	28.194.640
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	14.782.641	16.177.292	143.348	157.157	14.925.989	16.334.449
Hreinar tekjur af fjárfestingum í íbúðarhúsnæði		0	322	0	0	0	322
Vaxtatekjur af handbæru fé		92.134	177.323	4.811	3.476	96.945	180.799
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		115.302	108.263	300	571	115.602	108.834
Ýmsar fjárfestingartekjur		0	0	9	338	9	338
Fjárfestingargjöld		(44.162)	(58.218)	(144)	(184)	(44.306)	(58.402)
		5.785.033	44.434.528	136.093	350.719	5.921.125	44.785.247
Rekstrarkostnaður							
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	(726.592)	(649.405)	(15.656)	(14.366)	(742.248)	(663.771)
		(726.592)	(649.405)	(15.656)	(14.366)	(742.248)	(663.771)
Önnur gjöld	10	267.814	(423.781)	0	0	267.814	(423.781)
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris							
Hrein eign frá fyrra ári		455.921.507	405.344.492	4.012.480	3.679.642	459.933.986	409.024.134
Hækkun á hreinni eign vegna breyttra reikningskilaaðferða		0	1.863.633	0	0	0	1.863.633
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		467.576.281	455.921.507	4.110.750	4.012.480	471.687.030	459.933.986

Efnahagsreikningur deilda

31. desember 2016

	Skýr.	Samtryggingardeild		Séreignardeild		Samtals	
		31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Fjárfestingar							
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	11	220.417.336	218.808.238	1.057.132	1.145.711	221.474.467	219.953.948
Skuldabréf	12	239.101.410	225.748.228	2.328.446	2.206.455	241.429.856	227.954.684
Bundnar bankainnstæður		0	0	648.178	570.839	648.178	570.839
Aðrar fjárfestingar	14	56.782	76.405	0	0	56.782	76.405
		459.575.527	444.632.871	4.033.755	3.923.005	463.609.283	448.555.876
Kröfur							
Kröfur á launagreiðendur		2.590.008	2.232.006	13.855	13.578	2.603.863	2.245.584
Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur	16	43.354	16.425	0	0	43.354	16.425
		2.633.363	2.248.431	13.855	13.578	2.647.218	2.262.009
Ýmsar eignir							
Varanlegir rekstrarfjármunir	17	366.734	369.878	0	0	366.734	369.878
		366.734	369.878	0	0	366.734	369.878
Handbært fé		5.331.352	9.061.218	63.140	75.896	5.394.491	9.137.114
Eignir samtals		467.906.976	456.312.398	4.110.750	4.012.480	472.017.726	460.324.878
Skuldir							
Ógreiddur gjaldfallinn lífeyrir		0	70.240	0	0	0	70.240
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur	19	287.407	275.733	0	0	287.407	275.733
Aðrar skuldir	20	43.289	44.919	0	0	43.289	44.919
Skuldir samtals		330.695	390.892	0	0	330.695	390.892
Hrein eign til greiðslu lífeyris		467.576.281	455.921.507	4.110.750	4.012.480	471.687.030	459.933.986
Skuldbindingar utan efnahags	21						

Sjóðstreymisýfirlit deilda

2016

Skýr.	Samtryggingardeild		Séreignardeild		Samtals	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Inngreiðslur						
Iðgjöld	20.189.286	17.759.647	107.215	243.415	20.296.501	18.003.062
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	92.134	177.323	4.811	3.476	96.945	180.799
Aðrar inngreiðslur	3.597	1.253	0	0	3.597	1.253
	20.285.017	17.938.223	112.026	246.891	20.397.043	18.185.114
Útgreiðslur						
Lífeyrir	(14.218.769)	(13.309.071)	(129.658)	(131.643)	(14.348.427)	(13.440.714)
Rekstrarkostnaður	(724.962)	(694.324)	0	0	(724.962)	(694.324)
Aðrar útgreiðslur	(83)	(46)	(13.101)	(16.669)	(13.184)	(16.715)
	(14.943.813)	(14.003.441)	(142.759)	(148.312)	(15.086.572)	(14.151.753)
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	5.341.204	3.934.782	(30.734)	98.579	5.310.470	4.033.361
Fjárfestingarhreyfingar						
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	11.637.377	13.777.576	125.956	109.163	11.763.334	13.886.739
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(33.796.318)	(36.232.743)	(131.764)	(57.073)	(33.928.083)	(36.289.816)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	20.289.392	26.881.193	167.185	161.241	20.456.577	27.042.434
Afborganir höfuðstóls og vextir skuldabréfa	10.949.008	17.366.785	85.897	49.089	11.034.906	17.415.874
Keypt skuldabréf	(19.486.309)	(23.469.877)	(232.458)	(560.099)	(19.718.767)	(24.029.976)
Seld skuldabréf	1.331.160	3.375.261	57.074	289.583	1.388.234	3.664.845
Ný bundin innlán	0	0	(53.914)	(34.938)	(53.914)	(34.938)
Seldar aðrar fjárfestingar	4.620	76.191	0	0	4.620	76.191
	(9.071.070)	1.774.386	17.977	(43.034)	(9.053.093)	1.731.352
(Lækkun) hækkun á handbæru fé	(3.729.866)	5.709.168	(12.757)	55.545	(3.742.623)	5.764.713
Handbært fé í upphafi árs	9.061.218	3.352.050	75.896	20.351	9.137.114	3.372.401
Handbært fé í lok árs	5.331.352	9.061.218	63.140	75.896	5.394.491	9.137.114

Yfirlit um breytingar á hreinni eign séreignar- deildar til greiðslu lífeyris fyrir árið 2016

	Skýr.	Leið 1		Leið 2	
		2016	2015	2016	2015
Iðgjöld					
Iðgjöld sjóðfélaga		60.144	45.963	40.314	38.028
Iðgjöld launagreiðenda		40.535	31.370	31.592	29.651
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		564.113	33.083	(18.197)	(15.736)
		664.793	110.416	53.709	51.943
Lífeyrir					
Heildarfjárhæð lífeyris	25	(40.339)	(33.771)	(50.806)	(54.631)
		(40.339)	(33.771)	(50.806)	(54.631)
Hreinar fjárfestingartekjur					
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	26	(54.046)	45.501	(11.755)	76.435
Hreinar tekjur af skuldabréfum	27	60.642	49.595	73.000	85.402
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		0	0	0	0
Vaxtatekjur af handbæru fé		2.624	1.531	2.187	1.392
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		136	94	106	108
Ýmsar fjárfestingartekjur		7	226	2	20
Fjárfestingargjöld		(62)	(76)	(81)	(108)
		9.300	96.870	63.459	163.250
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		(6.299)	(4.197)	(6.636)	(6.236)
		(6.299)	(4.197)	(6.636)	(6.236)
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		627.455	169.319	59.727	154.326
Hrein eign frá fyrra ári		1.128.478	959.159	1.643.512	1.489.187
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		1.755.933	1.128.478	1.703.239	1.643.512

Leið 3		Leið 4		Samtals	
2016	2015	2016	2015	2016	2015
38.707	37.793	2.144	12.094	141.310	133.878
29.517	28.562	1.355	6.428	103.000	96.011
10.256	(106.702)	(692.991)	(12.407)	(136.819)	(101.761)
78.480	(40.347)	(689.491)	6.115	107.491	128.127
(25.217)	(31.417)	(13.296)	(11.823)	(129.658)	(131.643)
(25.217)	(31.417)	(13.296)	(11.823)	(129.658)	(131.643)
0	0	28.086	43.158	(37.715)	165.095
0	0	9.706	22.160	143.348	157.157
25.484	24.266	0	0	25.484	24.266
0	0	0	553	4.811	3.476
48	41	10	328	300	571
0	8	0	84	9	338
0	0	0	0	(144)	(184)
25.532	24.316	37.802	66.283	136.093	350.719
(2.107)	(2.073)	(615)	(1.860)	(15.656)	(14.366)
(2.107)	(2.073)	(615)	(1.860)	(15.656)	(14.366)
76.688	(49.521)	(665.600)	58.714	98.270	332.838
574.890	624.410	665.600	606.886	4.012.480	3.679.642
651.577	574.890	0	665.600	4.110.750	4.012.480

Efnahagsreikningur séreignardeildar

31. desember 2016

Eignir	Skýr.	Leið 1		Leið 2	
		2016	2015	2016	2015
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	29	622.100	454.477	435.032	485.686
Skuldabréf	30	1.102.379	625.933	1.226.067	1.138.168
Bundnar bankainnstæður		0	0	0	0
		1.724.478	1.080.410	1.661.099	1.623.854
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur		7.483	7.623	2.972	2.569
		7.483	7.623	2.972	2.569
Handbært fé		23.971	40.445	39.168	17.089
Eignir samtals		1.755.933	1.128.478	1.703.239	1.643.512
Hrein eign til greiðslu lífeyris		1.755.933	1.128.478	1.703.239	1.643.512

Leið 3		Leið 4		Samtals	
2016	2015	2016	2015	2016	2015
0	0	0	205.548	1.057.132	1.145.711
0	0	0	442.355	2.328.446	2.206.455
648.178	570.839	0	0	648.178	570.839
648.178	570.839	0	647.903	4.033.755	3.923.005
3.400	4.051	0	(665)	13.855	13.578
3.400	4.051	0	(665)	13.855	13.578
0	0	0	18.362	63.140	75.896
651.577	574.890	0	665.600	4.110.750	4.012.480
651.577	574.890	0	665.600	4.110.750	4.012.480

Sjóðstreymisýfirlit séreignardeildar 2016

	Leið 1		Leið 2	
	2016	2015	2016	2015
Inngreiðslur				
Iðgjöld	664.933	105.765	53.307	52.773
Vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	2.624	1.531	2.187	1.392
	667.557	107.296	55.493	54.165
Útgreiðslur				
Lífeyrir	(40.339)	(33.771)	(50.806)	(54.631)
Aðrar útgreiðslur	(6.462)	(4.197)	(6.639)	(6.236)
	(46.802)	(37.968)	(57.445)	(60.867)
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	620.756	69.328	(1.951)	(6.702)
Fjárfestingarhreyfingar				
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	48.773	24.797	63.776	82.253
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(81.714)	(20.616)	(50.050)	(40.510)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	82.254	46.362	84.932	29.482
Afborganir höfuðstóls og vextir skuldabréfa	46.060	15.415	39.838	33.674
Keypt skuldabréf	(86.209)	(180.636)	(146.249)	(224.946)
Seld skuldabréf	25.290	65.445	31.784	143.838
Ný bundin innlán	0	0	0	0
Sameining deilda	(671.682)	0	0	0
	(637.229)	(49.234)	24.030	23.791
(Lækkun) hækkun á handbæru fé	(16.473)	20.094	22.079	17.089
Handbært fé í upphafi árs	40.445	20.351	17.089	0
Handbært fé í lok árs	23.971	40.445	39.168	17.089

Leið 3		Leið 4		Samtals	
2016	2015	2016	2015	2016	2015
79.131	66.355	(690.156)	18.522	107.215	243.415
0	0	0	553	4.811	3.476
79.131	66.355	(690.156)	19.074	112.026	246.891
(25.217)	(31.417)	(13.296)	(11.823)	(129.658)	(131.643)
0	0	0	(6.236)	(13.101)	(16.669)
(25.217)	(31.417)	(13.296)	(18.059)	(142.759)	(148.312)
53.914	34.938	(703.452)	1.015	(30.734)	98.579
0	0	13.408	2.113	125.956	109.163
0	0	0	4.053	(131.764)	(57.073)
0	0	0	85.398	167.185	161.241
0	0	0	0	85.897	49.089
0	0	0	(154.517)	(232.458)	(560.099)
0	0	0	80.300	57.074	289.583
(53.914)	(34.938)	0	0	(53.914)	(34.938)
0	0	671.682	0	0	0
(53.914)	(34.938)	685.090	17.347	17.977	(43.034)
0	0	(18.362)	18.362	(12.757)	55.545
0	0	18.362	0	75.896	20.351
0	0	0	18.362	63.140	75.896

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

1. Starfsemi

Gildi-lífeyrissjóður starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og hefur til þess fullgilt starfsleyfi. Gildi-lífeyrissjóður er með aðsetur að Guðrúnartúni 1 í Reykjavík og Hafnarstræti 9 á Ísafirði. Af hálfu launamanna eiga aðild að sjóðnum Bifreiðastjórafélagið Sleipnir, Efling

stéttarfélag, Farmanna- og fiskimannasamband Íslands, Félag hársnyrtisveina, Félag járníðnaðarmanna á Ísafirði, Sjómannafélag Íslands, Sjómannasamband Íslands, Verkalýðsfélagið Hlíf, Verkalýðsfélag Vestfirðinga og VM Félag vélstjóra og málmæknimanna, en Samtök atvinnulífsins af hálfu atvinnurekenda.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins (FME) nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum. Þær eru nokkuð breyttar frá síðasta ári, til samræmis við nýjar reglur FME um ársreikninga lífeyrissjóða. Reglurnar komu til framkvæmda við gerð ársreikninga lífeyrissjóða fyrir árið 2015 en Gildi-lífeyrissjóður nýtti sér heimild 52. gr. sömu reglna til að fresta upptöku þeirra að hluta til ársins 2016.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna, sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

Mat og ákvarðanir

Mat og forsendur eru endurskoðuð reglulega og eru áhrif af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á fyrri tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Iðgjöld

Iðgjöld eru heildarfjárhæð iðgjalda og annarra framlaga, greiddra eða ógreiddra, sem hafa skapað réttindakröfu á lífeyrissjóðinn fyrir lok reikningsskilaárs.

Lífeyrir

Heildarfjárhæð lífeyris auk annarra greiðslna og kostnaðar sem tengjast lífeyrisgreiðslum sjóðsins. Lífeyrisgreiðslur skiptast í ellilífeyri, örokulífeyri, makalífeyri og barnalífeyri. Aðrar greiðslur sem falla undir lífeyri eru framlag til starfsendurhæfingarsjóðs og beinn kostnaður vegna örorkulífeyris.

Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í *Yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris* sem og áfallinn gengismunur á eignir í lok tímabils.

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Undir hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og sölutap. Jafnframt óinnleystur gengismunur af hlutabréfum og sjóðum, bæði vegna breytinga á gangvirði bréfanna og gengi gjaldmiðla.

Hreinar tekjur af skuldabréfum

Hreinar tekjur af skuldabréfum fela í sér tekjur af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga, annarra en þeirra gjalda sem greint er frá í skýringu nr. 8 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökupóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapsáhættu sem fyrir hendi er á reikningsskiladegi

Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið falla öll fjárfestingargjöld og allar þóknarir fjármálafyrirtækja og sjóða um sameiginlega fjárfestingu vegna umsýslu

og stjórnunar á fjárfestingum lífeyrissjóðs. Undir þennan lið falla einnig þau fjárfestingargjöld sem ekki falla undir liði 3.1 - 3.5 í reglum um ársreikninga lífeyrissjóða 335/2015.

Rekstrarkostnaður

Undir þennan lið fellur allur kostnaður vegna reksturs sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til.

Fjárfestingar

Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum, bankainnstæðum og öðrum fjárfestingum.

Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og tilgreindur hluti ríkisskuldabréfaeignar sjóðsins sem haldið er til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem sjóðurinn tilgreinir að verði haldið til gjalddaga eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við ávöxtunarkröfu við kaup, þ.e. kaupkröfu.

Sjóðurinn notast við ákveðna þrepaskiptingu þegar eignir eru verðmetnar til gangvirðis. Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í lok tímabils (1. stig). Gangvirði óskráðra fjárfestinga byggir á áætluðu markaðsverði þeirra samkvæmt verðmatsaðferðum sjóðsins (2. og 3. stig). Nánari upplýsingar um verðmatsaðferðir og þrepaskiptingu gangvirðismats eru í skýringu 22.

Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

Skuldabréf

Öll skuldabréf, þ.e. bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði, falla undir þennan flokk sem og útlán. Skuldabréf og útlán á afskrifuðu kostnaðarverði eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun á reikningsskiladegi. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok uppgjörstímabils.

Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á skuldabréfum og útlánnum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga á reikningsskiladegi.

Bundnar bankainnstæður

Bundnar bankainnstæður eru allar innstæður í bönkum og sparisjóðum sem bundnar eru lengur en í þrjá mánuði.

Aðrar fjárfestingar

Aðrar fjárfestingar eru allar þær eignir sem ekki falla undir aðra liði innan fjárfestingarkafans. Hér eru færðar húseignir og lóðir sem teknar eru til fullnustu greiðslu.

Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og færðar á afskriftarreikning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Varúðarniðurfærslan er færð til lækkunar á viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í *Yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris*.

Handbært fé

Sjóðir og innstæður hjá bönkum og sparisjóðum aðrar en þær sem falla undir bundnar bankainnstæður.

Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar upp í efnahagsreikningi ef líklegt þykir að sjóðurinn verði fyrir fjárhagslegum útgjöldum í framtíðinni vegna liðins atburðar eða viðskipta og hægt er að meta fjárhæð skuldbindingarinnar með áreiðanlegum hætti.

Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram á. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við kaupgengi á reikningsskiladegi. Gengismunur sem myndast er færður meðal fjárfestingartekna. Meðal-kaupgengi Seðlabanka Íslands og gengi í lok tímabils var eftirfarandi:

Gjaldmiðill	Mynt	Meðalkaupgengi		Árslokagengi	
		2016	2015	2016	2015
Evra	EUR	133,2	145,9	118,8	140,9
Sterlingspund	GBP	163,4	201,1	138,6	191,6
Bandaríkjadalur	USD	120,4	131,5	112,6	129,3

Fjárhæðir í þúsundum króna.

3. Sérstök aukaframlög

	2016	2015
Árlegt framlag ríkissjóðs til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða	1.301.104	1.179.720

4. Heildarfjárhæð lífeyris

2016	Samtryggingardeild	Séreignardeild	Samtals
Ellilífeyrir	8.581.377	120.121	8.701.498
Örorkulífeyrir	4.451.832	6.144	4.457.976
Makalífeyrir	871.753	2.498	874.251
Barnalífeyrir	147.370	895	148.265
	14.052.332	129.658	14.181.990

2015	Samtryggingardeild	Séreignardeild	Samtals
Ellilífeyrir	7.890.103	110.622	8.000.725
Örorkulífeyrir	4.251.824	1.802	4.253.626
Makalífeyrir	841.715	4.430	846.145
Barnalífeyrir	141.560	1.313	142.873
Tímabundnar útgreiðslur séreignarsparnaðar	0	13.476	13.476
	13.125.202	131.643	13.256.845

5. Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

	2016	2015
Kostnaður vegna örorkumats	14.803	15.423
	14.803	15.423

6. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

	Samtryggingard.	Séreignard.	2016	2015
Arðgreiðslur	2.698.457	8.725	2.707.182	2.271.585
Gangvirðisbreytingar vegna innlendra eigna	(471.631)	(10.606)	(482.237)	22.914.977
Gangvirðisbreytingar vegna erlendra eigna	6.053.019	47.426	6.100.445	2.780.177
Gjaldmiðlabreyting	(17.440.727)	(83.261)	(17.523.988)	227.901
	(9.160.882)	45.546	(9.198.598)	28.194.640

6.1 Hreinar fjárfestingartekjur af innlendum eignarhlutum í félögum og sjóðum

	Arðgreiðslur	Gangvirðisbr.	2016	2015
Marel hf.	109.835	(471.348)	(361.513)	5.427.086
Össur hf.	59.550	(2.229.995)	(2.170.446)	3.044.959
Reitir fasteignafélag hf.	146.416	1.020.599	1.167.015	2.976.598
Icelandair Group hf.	227.018	(4.015.227)	(3.788.209)	4.538.960
Hagar hf.	227.169	1.307.749	1.534.918	805.042
Eimskipafélag Íslands hf.	110.492	1.519.199	1.629.662	83.087
FSÍ (Framtakssjóður Ísl) slhf.	485.444	(109.478)	375.966	272.172
Jarðvarmi slhf.	0	880.024	880.024	256.423
HB Grandi hf.	202.261	(1.797.478)	(1.595.217)	1.139.386
Reginn hf.	0	757.339	757.339	688.701
Síminn hf.	53.254	(428.741)	(375.487)	412.682
N1 hf.	101.576	1.473.587	1.575.162	623.866
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	65.383	353.131	418.514	889.575
Fjarskipti hf.	0	99.802	99.802	559.283
Eik fasteignafélag hf.	40.110	464.316	504.427	177.209
Tryggingamiðstöðin hf.	133.012	280.107	413.119	467.117
Vátryggingafélag Íslands hf.	145.102	1.612	146.714	334.976
Skeljungur hf.	0	100.106	100.106	0
Aðrar fjárfestingar	600.590	312.460	913.050	2.489.440
	2.707.182	(482.237)	2.224.945	25.186.562

6.2 Hreinar fjárfestingartekjur af erlendum eignarhlutum í félögum og sjóðum

	Gjaldmiðlabr.	Gangvirðisbr.	2016	2015
Vanguard Global Stock Index Fund	(2.747.116)	1.546.451	(1.200.665)	210.262
BlackRock World Index Fund	(2.547.783)	1.246.348	(1.301.435)	259.639
Templeton Global Value Fund	(1.121.786)	607.221	(514.566)	(168.099)
Morgan Stanley Global Concentrated Portfolio	(1.076.157)	(80.786)	(1.156.943)	163.466
Morgan Stanley Liquidity Fund	(642.330)	(5.608)	(647.938)	40.584
MFS Global Concentrated Equity	(900.000)	459.700	(440.300)	64.249
T Rowe Price Global Fund	(717.259)	360.114	(357.145)	423.116
Skagen Global II	(555.494)	92.134	(463.360)	5.320
Vanguard Global Enhanced Fund	(517.152)	236.728	(280.424)	66.524
Stryx World Growth Fund	(748.917)	589.717	(159.200)	169.310
Templeton Growth Euro Fund	(581.158)	369.151	(212.007)	(170.892)
JPMorgan Global Dynamic Fund	(476.170)	161.942	(314.228)	5.225
Aberdeen GEM Fund	(323.059)	176.736	(146.323)	(259.695)
SSgA World Index Fund	(386.984)	204.901	(182.082)	173.694
BlackRock POF III	(213.937)	(39.972)	(253.909)	0
Acadian Global Equity Fund	(366.630)	233.125	(133.505)	(42.076)
MS AIP EM	(291.674)	(25.849)	(317.523)	208.442
BlackRock DIV PEP 5	(228.592)	67.944	(160.648)	12.518
Oberon Credit Investment	(302.398)	81.894	(220.504)	(59.042)
MS PMF III	(264.495)	(301.908)	(566.404)	655.148
Aðrar fjárfestingar	(2.514.897)	210.703	(2.304.195)	1.250.385
	(17.523.988)	6.100.445	(11.423.543)	3.008.078

7. Hreinar tekjur af skuldabréfum

	Samtryggingard.	Séreignard.	2016	2015
Gengismunur innlendra skuldabréfa	15.049.269	143.348	15.192.616	16.417.130
Gengismunur erlendra skuldabréfa	(307.101)	0	(307.101)	(95.314)
Lántökugjald	40.473	0	40.473	12.633
	14.782.641	143.348	14.925.989	16.334.449

7.1 Hreinar tekjur af skuldabréfaflokkum

	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	2016
Skuldabréf með ríkisábyrgð á kostnaðarverði	6.261.627	0	0	6.261.627
Skuldabréf með ríkisábyrgð á markaðsverði	2.825.688	0	0	2.825.688
Skuldabréf með ríkisábyrgð	684.827	(81.679)	0	603.148
Skuldabréf sveitarfélaga	799.600	0	0	799.600
Skuldabréf lánastofnana	1.831.458	0	0	1.831.458
Skuldabréf fyrirtækja	1.293.794	(157.512)	319.431	1.455.713
Veðlán	1.196.500	0	(47.744)	1.148.756
	14.893.493	(239.191)	271.687	14.925.989

	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	2015
Skuldabréf með ríkisábyrgð á kostnaðarverði	5.708.540	0	0	5.708.540
Skuldabréf með ríkisábyrgð á markaðsverði	3.161.137	0	0	3.161.137
Skuldabréf með ríkisábyrgð	1.488.932	12.821	0	1.501.754
Skuldabréf sveitarfélaga	1.414.589	0	0	1.414.589
Skuldabréf lánastofnana	1.042.798	0	0	1.042.798
Skuldabréf fyrirtækja	2.858.595	(4.317)	(319.431)	2.534.847
Veðlán	1.010.785	0	(40.000)	970.785
	16.685.376	8.504	(359.431)	16.334.449

8. Fjárfestingargjöld

	Kostnaðarhlutfall af meðaltalseign	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð fjárfestingargjöld	2016
Umsýsluþóknarir				
Vegna innlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða	2,7%	403.116	0	403.116
Vegna erlendra verðbréfa- og fjárfestingarsjóða	0,4%	396.121	25.453	421.574
Vegna erlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða	1,8%	424.731	0	424.731
Samtals umsýsluþóknarir	0,9%	1.223.969	25.453	1.249.422
Kaup- og sölupóknarir vegna verðbæfaviðskipta		25.030	0	25.030
Vörsluþóknun		37.011	0	37.011
Önnur fjárfestingargjöld		184.471	14.458	198.929
Samtals fjárfestingargjöld	1,1%	1.470.481	39.910	1.510.391

	Umsýsluþóknarir	Áætluð umsýsluþóknun	2016
Samtryggingardeild	1.220.321	25.453	1.245.774
Séreignarleið 1	1.897	0	1.897
Séreignarleið 2	1.751	0	1.751
Samtals umsýsluþóknun	1.223.969	25.453	1.249.422

8. Fjárfestingargjöld (framhald)

	Kostnaðarhlutfall af meðaltalseign	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð fjárfestingargjöld	2015
Umsýsluþóknar				
Vegna innlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða		8.842	0	8.842
Vegna erlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða	1,9%	323.113	0	323.113
Vegna erlendra verðbréfa- og fjárfestingarsjóða	0,5%	446.929	13.850	460.778
Vegna erlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða	1,3%	352.681	0	352.681
Samtals umsýsluþóknar	0,9%	1.131.564	13.850	1.145.414
Kaup- og sölubóknar vegna verðbæfaviðskipta				
Kaup- og sölubóknar vegna verðbæfaviðskipta		33.439	0	33.439
Vörslubóknun		51.573	0	51.573
Önnur fjárfestingargjöld		243.633	4.711	248.344
Samtals fjárfestingargjöld	1,1%	1.460.210	18.561	1.478.770

	Umsýsluþóknar	Áætluð umsýsluþóknun	2015
Samtryggingardeild	1.123.312	13.850	1.137.162
Séreignarleið 1	2.007	0	2.007
Séreignarleið 2	1.864	0	1.864
Séreignarleið 4	4.381	0	4.381
Samtals umsýsluþóknun	1.131.564	13.850	1.145.414

Fjárfestingargjöld felja í sér öll fjárfestingargjöld og allar þóknar fjármálafyrirtækja og sjóða um sameiginlega fjárfestingu vegna umsýslu og stjórnunar á fjárfestingum lífeyrissjóðsins. Eignir sjóðsins í slíkum fjárfestingum voru um 131,7 ma.kr. í árslok 2016 (131,5 ma.kr. í árslok 2015). Samtals nema umsýsluþóknar vegna eignaumsýslu og önnur fjárfestingargjöld á árinu 2016 um kr. 1.510 milljónum eða 1,1% af undirliggjandi eignum (1,1% árið 2015).

9. Skrifstofu- stjórnunarkostnaður

	2016	2015
Laun og launatengd gjöld	429.431	367.927
Tölvu- og hugbúnaðarkostnaður	161.339	144.346
Húsnæðiskostnaður	29.275	18.912
Útsending yfirlita og lífeyristilkynninga	27.213	26.169
Fjármálaeftirlitið - árgjald	23.362	22.987
Sérfræðikostnaður	17.800	22.077
Lögfræðikostnaður	15.660	3.327
Landssamtök lífeyrissjóða - árgjald	15.193	15.067
Endurskoðun (ytri og innri)	12.208	21.954
Annar kostnaður	85.835	83.651
Endurkrafinn kostnaður	(75.069)	(62.645)
	742.248	663.771

9.1 Laun og launatengd gjöld

	2016	2015
Laun starfsfólks	324.093	270.527
Stjórnarlaun og laun endurskoðunarnefndar	17.538	17.109
Launatengd gjöld	87.800	80.291
	429.431	367.927
Starfsmenn	33	32

9.2 Laun stjórnarmanna, endurskoðunarnefndar og stjórnenda

	2016	2015
Stjórn		
Harpa Ólafsdóttir, formaður/varaformaður stjórnar	2.781	2.667
Þorsteinn Víglundsson, formaður/varaformaður stjórnar	1.845	2.774
Gylfi Gíslason, varaformaður stjórnar	837	0
Árni Bjarnason	473	1.554
Áslaug Hulda Jónsdóttir	1.065	0
Elínbjörg Magnúsdóttir	1.530	1.554
Guðmundur Ragnarsson	1.104	0
Hjörtur Gíslason	1.368	1.370
Konráð Alfreðsson	1.530	1.508
Þorbjörg Kristín Jónsdóttir	512	744
Þórunn Liv Kvaran	1.501	1.005
Varamenn og fyrrum stjórnarmenn	316	975
	14.863	14.151
Endurskoðunarnefnd		
Sigrún Guðmundsdóttir, formaður	756	0
Sigurður Þórðarson, fyrrv. formaður	605	1.098
Kolbeinn Gunnarsson	657	549
Þórunn Liv Kvaran	657	549
	2.675	2.196
Stjórnendur		
Árni Guðmundsson, framkvæmdastjóri	28.044	26.240
Davíð Rúdólfsson, forstöðumaður eignastýringar og staðgengill framkvæmdastjóra	26.391	25.387
	54.435	51.627

Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og stjórnenda eru sett fram í samræmi við nýjar reglur FME, en í reglunum er tiltekið að auk beinna launa skuli jafnframt taka með hvers konar starfstengd hlunnindi, s.s. bifreiðahlunnindi, aukið mótframlag í séreignarsjóð sem og laun fyrir störf sem viðkomandi gegnir í krafti aðkomu sjóðsins, svo sem setu í nefndum og stjórnnum sem viðkomandi er tilnefndur í af hálfu lífeyrissjóðsins, þótt þóknarir séu ekki greiddar af lífeyrissjóðnum sjálfum. Tölur vegna fyrra árs eru færðar með sambærilegum hætti.

9.3 Þóknarir til ytri endurskoðenda sjóðsins

	2016	2015
Þóknun fyrir endurskoðun	5.401	11.882
Önnur þjónusta	3.374	4.048
	8.775	15.930

9.4 Þóknarir til innri endurskoðenda sjóðsins

	2016	2015
Þóknun fyrir endurskoðun	3.219	5.547
Önnur þjónusta	214	901
	3.433	6.448

9.5 Þóknarir til tryggingastærðfræðings sjóðsins

	2016	2015
Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu	3.026	4.724
Önnur þjónusta	4.043	3.439
	7.069	8.163

10. Önnur gjöld

	2016	2015
Virðisrýrnun annarra skuldabréfa (hækkun)	271.687	(423.781)
Virðisrýrnun veðlána sjóðfélaga	(3.873)	0
	267.814	(423.781)

11. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	Samtryggingard.	Séreignardeild	31.12.2016	31.12.2015
Eignarhlutir í innlendum hlutafélögum og sjóðum	96.718.819	389.444	97.108.262	98.649.535
Hlutdeildarskírteini í innlendum verðbréfasjóðum	87.186	0	87.186	520.981
Erlendir framtakssjóðir skráðir	2.403.443	0	2.403.443	3.286.892
Erlendir vogunarsjóðir skráðir	752	0	752	0
Erlendir skammtímasjóðir skráðir	6.738.031	0	6.738.031	5.782.294
Erlendir vogunarsjóðir óskráðir	14.783	0	14.783	17.706
Erlendir skuldabréfasjóðir óskráðir	1.616.984	0	1.616.984	1.924.085
Erlendir fasteignasjóðir óskráðir	1.661.590	0	1.661.590	2.219.909
Erlendir framtakssjóðir óskráðir	17.316.655	0	17.316.655	19.305.117
Erlendir hlutabréfasjóðir skráðir	86.619.319	667.688	87.287.007	79.850.711
Erlend sérgreind hlutabréf	7.239.775	0	7.239.775	8.396.718
	220.417.336	1.057.132	221.474.467	219.953.948

Skráð innlend félög	Hlutdeild	31.12.2016		31.12.2015	
		Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð
Marel hf.	7,0%	12.542.516	5.749.566	12.185.582	5.006.482
Össur hf.	5,9%	10.231.391	2.946.022	12.492.173	2.946.660
Reitir fasteignafélag hf.	14,1%	9.784.757	5.745.879	8.824.267	5.740.214
Icelandair Group hf.	7,4%	8.592.533	5.368.671	11.234.653	3.994.379
Hagar hf.	10,9%	6.900.326	1.917.055	6.060.377	2.001.047
Eimskipafélag Íslands hf.	9,5%	6.152.830	4.613.588	1.966.533	1.921.936
HB Grandi hf.	7,0%	3.327.405	3.687.655	4.811.282	3.370.573
Reginn hf.	7,4%	3.005.945	1.158.706	2.248.624	1.158.312
Síminn hf.	9,3%	2.987.436	438.621	1.761.425	640.835
N1 hf.	9,3%	2.799.227	1.407.147	2.875.507	1.206.791
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	9,8%	2.287.442	1.727.240	1.974.489	1.750.152
Fjarskipti hf.	13,3%	1.853.112	1.205.431	2.096.240	1.449.112
Eik fasteignafélag hf.	4,9%	1.802.950	1.163.411	1.375.904	1.170.316
Tryggingamiðstöðin hf.	8,8%	1.745.999	1.757.477	1.465.892	1.757.477
Vátryggingafélag Íslands hf.	7,0%	1.463.914	1.368.962	1.462.301	1.368.962
Skeljungur hf.	7,1%	1.011.520	911.414	0	0
		76.489.302	41.166.846	72.835.249	35.483.247

11. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Óskráð innlend félög og sjóðir	Hlutdeild	31.12.2016		31.12.2015	
		Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð
FSÍ (Framtakssjóður Ísl) slhf.	16,5%	4.200.706	1.846.674	5.754.463	4.282.260
Jarðvarmi slhf.	19,9%	3.715.487	2.579.040	2.846.050	2.579.040
Horn II slhf.	18,2%	2.004.787	1.230.686	1.571.586	1.230.686
FAST-1 slhf.	20,0%	1.703.204	1.332.814	1.872.836	1.332.814
SÍA II slhf.	15,9%	1.574.518	1.097.684	1.218.825	1.097.684
SF V slhf.	5,5%	901.278	500.000	903.946	500.000
SF VI slhf.	16,0%	885.326	994.726	784.792	826.346
HSV eignarhaldsfélag slhf.	17,0%	718.848	444.008	572.526	457.324
Horn III slhf.	13,0%	568.800	600.000	0	0
Edda slhf.	17,4%	533.060	462.472	595.537	596.594
Bakkastakkur slhf.	19,4%	503.414	519.198	503.434	519.198
S38 slhf.	19,9%	497.572	514.387	497.562	514.387
Frumtak 2 slhf.	19,0%	379.710	406.775	227.923	227.688
Akur fjárfestingar slhf.	17,5%	358.704	583.543	446.069	545.117
FÍ Fasteignafélag slhf.	15,9%	327.034	262.216	215.858	215.831
Alda Credit fund slhf.	17,4%	282.462	263.230	263.000	263.230
MF1 slhf.	20,0%	213.144	210.000	40.000	40.000
Landsbréf Icelandic Tourism Fund I slhf.	9,7%	184.013	200.000	116.735	129.127
Frumtak slhf.	7,9%	172.606	186.054	313.757	311.267
Brunnur vaxtarsjóður slhf.	19,9%	151.159	217.308	52.602	65.670
SF III slhf.	14,6%	116.002	411.356	121.770	411.356
Kjölfesta slhf.	4,4%	95.619	94.114	90.975	98.822
Innviðir fjárfestingar slhf.	20,0%	68.746	68.554	50.000	50.000
Reiknistofa lífeyrissjóða hf.	29,4%	48.139	35.260	48.140	35.260
BG12 slhf.	11,6%	47.101	477	2.743.940	1.117.054
Undirbúningsfélag Verðbréfamiðst. hf.	10,0%	42.857	42.857	9.184	9.184
Klakki ehf.	2,8%	39.250	267.394	23.629	299.907
SÍA III slhf.	14,0%	38.170	56.034	0	0
Brú II Venture Capital Fund SCA SICAR	10,2%	20.880	505.678	65.854	505.678
Stefnir íslenski afhafnasjóðurinn I	11,9%	11.920	10.891	8.005	10.891
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða hf.	21,6%	11.374	1.620	11.374	1.620
Brú II Ísland hf.	15,0%	10.019	242.651	31.600	242.651
Greiðslustofa lífeyrissjóða	36,9%	9.966	271	9.966	271
IEI slhf.	19,9%	4.128	1.622	2.641.304	1.826.650
Hvetjandi hf. eignarhaldsfélag	3,6%	1.981	4.100	2.119	4.100
FSÍ (Framtakssjóður Ísl) GP hf.	15,0%	1.798	797	1.086	797
Atorka Group hf.	2,4%	789	44.136	50.287	45.936
SÍA II GP hf.	14,9%	596	596	596	596
Jarðvarmi GP hf.	13,0%	524	522	522	522
BG12 GP hf.	11,9%	477	477	477	477
Annað óskráð	-	259.979	276.845	1.105.962	1.164.171
		20.706.146	16.517.065	25.814.287	21.560.206

Sjóðurinn á hlut í tveimur félögum sem sinna eingöngu þjónustuverkefnum fyrir lífeyrissjóði. Annars vegar er um að ræða 29,4% eignarhlut í Reiknistofa lífeyrissjóða hf. sem á verðbréfa- og lífeyrisskerfð Jóakim sem notast er við í starfsemi sjóðsins. Hins vegar er um að ræða 36,9% í Greiðslustofa lífeyrissjóða en meginhlutverk hennar er að hafa milligöngu um greiðslu lífeyris til lífeyrisþega, hafa umsjón með uppærslu nafnaskrár lífeyrissjóða og úrskurða lífeyri fyrir lífeyrissjóði. Gildi á ekki eignarhlut í félögum þar sem ótakmörkuð ábyrgð eigenda er fyrir hendi.

Erlendir framtakssjóðir skráðir	Hlutdeild	31.12.2016		31.12.2015	
		Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð
Schroder PE FoF II	4,0%	356.120	136.467	688.998	236.891
SVG Asia FoF	3,6%	963.283	796.778	1.275.980	942.757
Schroders PE FoF IV	2,7%	1.084.041	518.014	1.321.914	644.133
		2.403.443	1.451.259	3.286.892	1.823.780

Fjárhæðir í þúsundum króna.

Erlendir skuldabréfasjóðir óskráðir	Hlutdeild	31.12.2016		31.12.2015	
		Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð
Landsbanki Mezzanine Fund	4,0%	16.246	14.444	18.789	14.444
Oberon Credit Investment	3,6%	1.600.739	2.000.946	1.905.296	2.000.946
		1.616.984	2.015.390	1.924.085	2.015.390

Erlendir fasteignasjóðir óskráðir	Hlutdeild	31.12.2016		31.12.2015	
		Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð
Alþjóða fasteignasjóðurinn	15,0%	327.699	573.625	386.428	573.625
Metropolitan Real Estate	6,1%	311.352	271.053	450.497	359.016
Standard Life Real Estate	1,3%	180.557	1.229.744	450.968	1.224.112
Templeton European Real Estate	4,8%	841.982	917.699	932.016	917.699
		1.661.590	2.992.121	2.219.909	3.074.451

Erlendir framtakssjóðir óskráðir	Hlutdeild	31.12.2016		31.12.2015	
		Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð
BlackRock Div PEP V	9,3%	1.917.783	2.009.919	1.341.280	1.272.769
BlackRock POF III	8,5%	2.586.413	2.828.262	0	0
LPE II	8,5%	323.552	141.313	550.552	326.324
Aldwych Capital Partners	6,7%	614.628	680.020	772.296	680.020
MS AIP II (PMF II)	6,0%	537.695	291.535	1.138.475	357.997
Crown Global Secondaries	5,9%	162.016	69.348	293.395	118.273
Paul Capital Partners V	5,2%	152.082	65.662	289.572	119.628
BlackRock POF I	5,2%	209.109	65.475	252.670	68.887
MS AIP Emerging Market	5,2%	1.945.801	942.135	2.434.962	1.103.147
SVG Asia FoF	5,0%	903.436	626.985	947.105	626.985
NB Crossroads Large Capital	4,9%	128.231	71.242	286.000	112.138
NB Crossroads XVI	4,9%	866.239	634.089	1.324.140	139.708
NB Crossroads Mid Capital	4,8%	154.916	68.030	248.345	78.312
MS AIP VI (PMF VI)	4,6%	1.327.846	1.606.167	915.113	1.010.752
BlackRock POF II	3,9%	350.274	150.720	596.135	38.471
MS AIP III (PMF III)	3,6%	1.529.584	877.132	2.698.137	1.146.820
Aðrir	-	3.607.050	2.780.279	5.216.940	1.103.041
		17.316.655	13.908.314	19.305.117	8.303.272

Hlutdeildarskírteini í erlendum verðbréfasjóðum	Hlutdeild	31.12.2016		31.12.2015	
		Gangverð	Kostnaðarverð	Gangverð	Kostnaðarverð
Vanguard Global Stock Index	1,8%	18.779.388	7.531.592	18.763.249	6.654.273
BlackRock World Index	2,2%	17.140.046	11.807.708	18.411.061	11.856.734
Templeton Global Value	4,9%	7.798.294	4.301.530	6.406.059	2.603.585
MFS Global Concentrated	5,2%	6.079.110	4.738.229	5.708.208	3.927.026
T Rowe Price Global	17,0%	4.999.218	3.414.106	4.545.160	2.603.585
Skagen Global II	4,4%	3.737.051	3.582.288	4.200.411	3.582.288
Vanugard Global Enhanced	19,3%	3.479.244	3.088.990	3.759.668	3.088.990
Stryx World Growth	5,6%	3.382.548	3.079.652	2.108.094	1.645.997
Templeton Growth Euro	0,4%	3.119.819	3.502.717	3.331.826	3.502.717
JP Morgan Global Dynamic	7,4%	3.203.403	1.240.898	3.510.833	1.136.160
Aberdeen GEM	0,3%	2.976.210	3.362.295	2.155.809	2.391.000
SSgA World Index	0,8%	2.602.398	2.939.319	2.786.581	2.941.420
Fisher Investment EM	0,2%	2.476.100	2.498.100	0	0
Vanguard Global Stock Index, EUR	0,2%	2.340.766	2.280.205	0	0
Acadian Global Equity	14,7%	1.968.255	985.833	2.103.575	985.833
BlackRock World Index, EUR	0,2%	1.837.324	1.758.279	0	0
Aðrir	0,2%	1.367.833	1.305.158	2.060.177	1.196.809
		87.287.007	61.416.898	79.850.711	48.116.418

Kostnaðarverð í töflu hér að framan er skilgreint sem vegið meðalkaupverð í viðkomandi félagi, framtakssjóði eða verðbréfasjóði. Þannig er ekki tekið tillit til arðgreiðslna eða annarrar ráðstöfunar verðmæta til hluthafa.

Fjárhæðir í þúsundum króna.

12. Skuldabréf

	Samtryggingardeild			Séreignardeild	31.12.2016
	Kaupkrafa	Markaðskrafa	Samtals	Markaðskrafa	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð	104.069.077	37.230.280	141.299.357	1.559.644	142.859.001
Skuldabréf fjármálastofnana	0	29.364.479	29.364.479	336.147	29.700.626
Skuldabréf sveitarfélaga	0	15.170.162	15.170.162	175.960	15.346.123
Skuldabréf fyrirtækja	0	31.668.671	31.668.671	256.695	31.925.366
Veðlán sjóðfélaga	18.501.873	0	18.501.873	0	18.501.873
Önnur veðlán	3.362.236	0	3.362.236	0	3.362.236
Niðurfærslur skuldabréfa	(265.369)	0	(265.369)	0	(265.369)
	125.667.817	113.433.593	239.101.410	2.328.446	241.429.856

	Samtryggingardeild			Séreignardeild	31.12.2015
	Kaupkrafa	Markaðskrafa	Samtals	Markaðskrafa	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð	107.055.971	36.141.746	143.197.717	1.478.485	144.676.202
Skuldabréf fjármálastofnana	0	19.217.942	19.217.942	277.384	19.495.326
Skuldabréf sveitarfélaga	0	16.693.742	16.693.742	181.954	16.875.695
Skuldabréf fyrirtækja	0	30.377.102	30.377.102	268.633	30.645.734
Veðlán sjóðfélaga	13.194.066	0	13.194.066	0	13.194.066
Önnur veðlán	3.587.092	0	3.587.092	0	3.587.092
Niðurfærslur skuldabréfa	(519.431)	0	(519.431)	0	(519.431)
	123.317.697	102.430.531	225.748.228	2.206.455	227.954.684

13. Niðurfærslur skuldabréfa

	31.12.2016	31.12.2015
Niðurfærsla í ársbyrjun	(519.431)	(158.907)
Afskrifað tapað á árinu	(13.752)	63.257
Breyting niðurfærsla á árinu	267.814	(423.781)
	(265.369)	(519.431)

Skuldabréf eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast.

14. Aðrar fjárfestingar

	31.12.2016	31.12.2015
Fullnustueignir	56.782	76.405
	56.782	76.405

Í árslok nam fasteignamat eigna sem sjóðurinn hefur tekið til fullnustu kr. 76.700.000 og váttryggingaverðmæti kr. 46.130.000.

15. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

	31.12.2016		31.12.2015	
	Í erlendum gjaldmiðli	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðli	Í íslenskum krónum
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	123.611.332	97.863.136	120.664.838	98.215.445
Skuldabréf	2.086.232	239.343.623	2.176.375	225.744.998
Bundnar bankainnstæður	0	648.178	0	570.839
Aðrar fjárfestingar	0	56.782	0	76.405
	125.697.564	337.911.719	122.841.213	324.607.687
Hlutfallsleg skipting	27,1%	72,9%	27,5%	72,5%

	31.12.2016	31.12.2015
Í USD	105.561.295	104.294.221
Í EUR	16.737.475	16.420.111
Í GBP	3.398.794	2.126.882
	125.697.564	122.841.214

16. Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur

	31.12.2016	31.12.2015
Fyrirframgreiddur kostnaður	43.354	16.425
	43.354	16.425

17. Varanlegir rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Rekstrarfjármunir	Samtals
Kostnaðarverð			
Staða í ársbyrjun	429.935	103.312	533.247
Eignfært á árinu	0	15.172	15.172
Selt og aflagt á árinu	0	(58.679)	(58.679)
Staða í árslok	429.935	59.805	489.740
Afskriftir			
Staða í ársbyrjun	85.106	78.262	163.368
Afskrift ársins	7.909	10.407	18.316
Selt og aflagt á árinu	0	(58.679)	(58.679)
Staða í árslok	93.015	29.991	123.006
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun	344.829	25.050	369.878
Bókfært verð í árslok	336.920	29.814	366.734
Afskriftahlutföll	1-6%	10-35%	
Fasteignamat og vátryggingamat eigna sjóðsins í árslok		Fasteignamat	Vátryggingamat
Fasteignir og lóðir		427.500	606.700

18. Lífeyrisskuldbindingar

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar. Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu

samtryggingardeildar í árslok 2016 miðað við 3,5% raunávöxtunarviðmið vantar kr. 21.316 milljónir eða 2,7% af heildarskuldbindingum.

	31.12.2016	31.12.2015
Eignir		
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	779.579.051	726.857.050
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	726.857.050	599.019.516
Hækkun/lækkun endurmetinnar eignar á árinu	52.722.001	127.837.534
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok	800.900.039	716.612.964
Skuldbindingar í ársbyrjun	716.612.964	604.311.260
Hækkun/lækkun skuldbindinga á árinu	84.287.075	112.301.704
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(31.565.074)	15.535.830

Yfirlit yfir breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar	31.12.2016	31.12.2015
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	436.252.657	369.118.809
Nýjar áfallnar lífeyrisskuldbindingar vegna sameiningar	0	35.787.617
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	24.950.974	22.893.264
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	19.246.184	16.913.414
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu	(14.052.332)	(13.309.071)
Hækkun vegna nýrra útreikninga á lífslíkum	8.136.195	0
Breyting réttinda vegna sameiningar	0	3.237.869
Hækkun/lækkun vegna annarra breytinga	(4.617.400)	1.610.755
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	469.916.278	436.252.657

19. Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur

	31.12.2016	31.12.2015
Ógreidd gjöld vegna innheimtu fyrir stéttarfélög og VIRK	207.383	216.050
Aðrar skuldir	80.024	59.683
	287.407	275.733

20. Aðrar skuldir

	31.12.2016	31.12.2015
Ógreiddur kostnaður	43.289	44.919
	43.289	44.919

21. Ábyrgðir og skuldbindingar utan efnahags

Lífeyrissjóðurinn er skuldbundinn til að fjárfesta í framtaks- og fasteignasjóðum á næstu árum.

	31.12.2016	31.12.2015
Innlendar skuldbindingar	9.939.095	8.353.383
Erlendar skuldbindingar	19.663.635	11.317.943
	29.602.729	19.671.326

22. Þrepaskipting gangvirðis

Sjóðurinn notast við ákveðna þrepaskiptingu þegar eignir eru verðmetnar til gangvirðis.

Stig 1

Gangvirðismat byggir á skráðu verði á virkum markaði fyrir samskonar eignir.

Stig 2

Gangvirðismat byggir á verðlagningu á markaði fyrir samskonar eða sambærilegar eignir, beint eða óbeint. Nýlegt viðskiptaverð eða nýlegt kaup- eða sölutilboð er notað til ákvörðunar gangvirðis hlutabréfa. Ávöxtunarkrafa skuldabréfa með sömu

tímalengd, sem virk viðskipti eru með, er notuð sem viðmið við gangvirðismat á skuldabréfum.

Stig 3

Gangvirðismat byggir á öðrum upplýsingum en markaðsupplýsingum, þ.e. almennt viðurkenndum matsaðferðum fyrir virði óskráðra eigna. Meðal verðmatsaðferða eru reiknað innra virði, verðmat byggt á kennitölusamanburði, núvirðis- og sjóðstreymislíkön og önnur virðislíkön. Fjárfestingar í óskráðum innlendum og erlendum framtakssjóðum færast undir þennan lið.

Eignir færðar á gangvirði 2016	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	176.794.863	39.250	43.583.222	220.417.336
Skuldabréf	77.472.494	39.346.677	0	116.819.170
Samtals fært á gangvirði	254.267.357	39.385.927	43.583.222	337.236.506
Eignir færðar á kaupkröfu				125.667.817
Samtals eignir				462.904.323

Tekjur eigna færðra á gangvirði 2016	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	(7.296.729)	6.429	(1.908.298)	(9.198.598)
Skuldabréf	1.822.500	2.315.541	0	5.976.389
Samtals fært á gangvirði	(5.474.229)	2.321.970	(1.908.298)	(3.222.209)

Eignir færðar á gangvirði 2015	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	165.552.506	23.629	54.349.285	219.925.420
Skuldabréf	65.850.450	38.804.475	10.591	104.665.515
Samtals fært á gangvirði	231.402.956	38.828.104	54.359.876	324.590.935
Eignir færðar á kaupkröfu				123.317.697
Samtals eignir				447.908.632

Tekjur eigna færðra á gangvirði 2015	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	28.118.812	68.613	7.215	28.194.640
Skuldabréf	4.291.398	4.571.796	0	8.863.194
Samtals fært á gangvirði	32.410.210	4.640.409	7.215	37.057.834

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

23.1. Markmið áhættustýringar

Áhættustefna Gildis tekur bæði til fjárhagslegrar áhættu og rekstraráhættu í starfseminni. Stefnan byggir m.a. á leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins um áhættustýringu (eftirlitskerfi) samtryggingardeilda lífeyrissjóða sem gefin voru út 9. janúar 2013. Helstu áhættur

sem sjóðurinn stendur frammi fyrir í daglegri starfsemi eru: Markaðsáhætta, vaxtaáhætta, gjaldmiðlaáhætta, verðbólguáhætta, mótaðilaáhætta, skuldbindingaáhætta, lausafjáráhætta og rekstraráhætta.

23.1 Fjárhagsleg áhætta

Markaðsáhætta er hættan á tapi vegna breytinga á markaðsvirði eigna eða skuldbindinga, þ.m.t. vegna breytinga á gengi gjaldmiðla, vöxtum, verðbólgu, verði hluta- og skuldabréfa og

hlutdeildarskírteina í sjóðum. Meginmarkmið með greiningu á markaðsáhættu er að halda henni innan marka fjárfestingarstefnu og meta áhrif einstakra fjárfestinga á heildaráhættu.

23.1.1 Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta felst í áhrifum breytinga á markaðsvöxtum á verðmyndun skuldabréfa. Í tryggingafræðilegri úttekt er gert ráð fyrir að skuldbindingar lífeyrissjóðsins hækki um sem nemur 3,5% að raunvirði á ári. Vaxtaáhætta felst m.a. í því að vextir á markaði lækki það mikið að sjóðurinn geti ekki keypt skuldabréf sem beri ásættanlega ávöxtun. Í því felst jafnframt endurfjármögnunar-

áhætta. Ef vextir hækka getur sjóðurinn þurft að innleysa gengistap við sölu á skuldabréfum sem keypt voru á lægri vöxtum. Þessari áhættu er hægt að stýra með hlutfalli fastra vaxta og breytilegra, hlutfalli uppgreiðanlegra skuldabréfa og óuppgreiðanlegra, líftíma skuldabréfa og hlutfalli skuldabréfa í eignasafninu.

23.1.2 Ósamræmisáhætta

Ósamræmisáhætta vísar til ósamræmis í breytingum á gangvirði eigna annars vegar og skuldbindinga hins vegar. Dæmi um slíkan áhættuþátt er verðtrygging. Lífeyrisréttindi eru verðtryggðar skuldbindingar en eignir sjóðsins eru hins vegar ekki verðtryggðar að fullu. Ýmsar eignir hafa

þó eiginleika óbeinnar verðtryggingar. Álagsprófum og næmnigreiningum er beitt á eignir og skuldbindingar til þess að meta næmni þeirra fyrir breytingum á vöxtum, verðbólgu og öðrum þáttum sem eru sameiginlegir eignum og skuldbindingum.

	31.12.2016	31.12.2015
Verðtryggingarhlutfall	43,3%	41,9%

23.1.3 Verðbólguáhætta

Skuldbindingar sjóðsins eru verðtryggðar þar sem lífeyrisgreiðslur eru verðtryggðar. Eignahlið sjóðsins er aftur á móti ekki að fullu verðtryggð. Með því að reikna út misvægi á verðtryggðum skuldbindingum og eignum fæst

út verðbólguáhætta. Með því að auka/minnka verðtryggðar eignir sem og að meta fylgni annarra eigna (líkt og gjaldeyris) við verðbólgu er hægt að stýra verðbólguáhættu.

23.1.4 Gjaldeyrisáhætta

Gjaldeyrisáhætta sjóðsins felst í hættu á að sveiflur á gengi krónunnar annars vegar og erlendra myntkrossa hins vegar geti haft neikvæð áhrif á eignastöðu sjóðsins. Samkvæmt lögum um lífeyrissjóði mega gengistryggðar eignir sjóðsins að hámarki nema 50% af hreinni eign til greiðslu lífeyris. Það er stefna sjóðsins og hluti af áhættustýringu hans að eiga vel dreift eignasafn sem ekki byggir eingöngu á íslenska hagkerfinu.

Meirihluti eigna Gildis í árslok 2016 er í íslenskum krónum. Um 27,1% er í erlendum fjáreignum, fjárfestingum og handbæru fé, eða sem svarar til 125,7 milljarða króna. Upplýsingar um gengi og útreikningur á flökti taka tillit til kaupgengis Seðlabanka Íslands.

23.1.5 Markaðsáhætta (sveiflur í ávöxtun)

Markaðsáhætta (sveiflur í ávöxtun) er sú hætta að verðbreytingar hlutabréfa, hlutdeildarskírteina og annarra verðbréfa með breytilegar tekjur hafi óhagstæð áhrif á eignastöðu sjóðsins.

Stór hluti eigna sjóðsins er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum.

Markaðsverðbréf mynda stærstan hluta þeirra eigna sem ætlað er að standa á móti lífeyrisskuldbindingum sjóðsins. Fjárfestingar sjóðsins í eignarhlutum í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum en þó er hluti fjárfestinganna í óskráðum eignum.

23.1.6 Uppgreiðsluáhætta

Uppgreiðsluáhætta felst í hættunni á að uppgreiðslur vaxi eftir því sem munur á vöxtum skuldabréfa og markaðsvöxtum er meiri, þ.e. í þeim tilfellum sem uppgreiðsluheimild er til

staðar. Áhætta sjóðsins felst þá t.a.m. í möguleikanum á að þurfa að endurfjárfesta á lægri vöxtum í kjölfar uppgreiðslu. Að því leyti hefur uppgreiðsluáhætta skyldleika við vaxtaáhættu.

	31.12.2016	31.12.2015
Uppgreiðanleg skuldabréf sjóðsins	49.649.355	42.090.131

23.1.7 Áhætta vegna skuldbindinga utan efnahags

Hætta á breytingum á undirliggjandi eignum eða skuldbindingum utan efnahags. Skuldbindandi samningar um greiðslur í framtakssjóði eru dæmi um eignir og skuldbindingar utan efnahagsreiknings. Í árslok 2016 eru skuldbindingar utan efnahags 29,6 milljarðar króna sem skiptast í

9,9 milljarða innendar skuldbindingar og 19,7 milljarða erlendar. Í árslok 2015 voru þessar skuldbindingar 8,3 milljarðar króna innendar og 11,3 milljarðar króna erlendar skuldbindingar.

23.2 Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi sjóðsins ef mótaðili eða viðskiptamaður í fjármálagerningi getur ekki staðið við umsamdar skuldbindingar sínar. Helsta mótaðilaáhætta sjóðsins verður til við kaup á verðbréfum og með veitingu veðlána. Mótaðilaáhætta er flokkuð í útlánaáhættu, samþjöppunaráhættu, landsáhættu, uppgjörssáhættu og vörsluáhættu.

Stjórn sjóðsins samþykkir fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn árlega. Í henni eru m.a. sett viðmiðunarmörk um fjárfestingar í eignaflokkum og einstökum fjárfestingum.

Einn liður í að meta mótaðilaáhættu er að fylgjast með vanskilum útgefenda skuldabréfa í eigu sjóðsins og vanskilum innan sjóðfélagalánasafns. Vanskil ársins eru notuð við mat á niðurfærsluþörf sem færast á niðurfærslureikning sjóðsins.

	31.12.2016	31.12.2015
Meira en 90 daga vanskil	57.839	104.593

23.3 Skuldbindingaáhætta

Skuldbindingaáhætta er sú áhætta að skerða þurfi réttindi sjóðfélaga vegna breytinga á lífeyrisskuldbindingum sjóðsins. Skuldbindingaáhættu má skipta m.a. í breytingar á iðgjöldum og lífslíkum sjóðfélaga, umhverfisáhættu, breytingu

á örorkulíkum og réttindaflutningsáhættu. Til að meta skuldbindingaáhættu er m.a. horft á hlutfall lífeyris á móti iðgjöldum, aldursamsetningu sjóðfélaga, hlutfall öryrkja og fleira.

23.3 Skuldbindingaáhætta (framhald)

Með því að gera svokallaðar tölfræðilegar hermanir (e. simulation) á eignum og skuldbindingum sjóðsins, miðað við mismunandi forsendur, er hægt að meta líkur á að sjóðurinn þurfi að breyta réttindum samanber nánari ákvæði laga og samþykka sjóðsins.

Álagspróf með hliðsjón af leiðbeinandi tilmælum FME nr. 1/2013

Sjóðurinn framkvæmir reglulega álagspróf með hliðsjón af leiðbeinandi tilmælum FME nr. 1/2013. Markmið álagsprófsins er að meta

hvort tryggingafræðileg staða sjóðsins verði undir -10% miðað við mismunandi álagsþætti. Í 39. gr. laga nr. 129/1997 er kveðið á um að ef tryggingafræðileg heildarstaða lífeyrissjóða án ábyrgðar leiðir í ljós að meira en 10% munur er á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga er skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum. Með sama hætti þarf að gera breytingar á samþykktum ef munurinn hefur haldist 5% eða meiri síðastliðin 5 ár. Einn þáttur í álagsprófinu setur tryggingafræðilega stöðu sjóðsins niður fyrir -10% viðmiðið.

	Áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris	Áhrif á tryggingafræðilega stöðu	Tryggingafræðileg staða
Tryggingafræðileg staða 31.12.2016	-	-	-2,7%
Núvirðisvextir lækkaðir um 0,5%	40.683.634	-8,7%	-11,4%
Líftöflur hliðrast um 2 ár	(24.305.979)	-5,2%	-7,9%
Örorkulíkur aukast um 10%	(6.644.613)	-1,4%	-4,1%
VNV hækkun ársins aukin um 0,5% stig	(730.613)	-0,2%	-2,8%
GVT lækkar um 10%	(7.419.815)	-1,6%	-4,2%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf lækka um 10%	(1.289.148)	-0,3%	-2,9%
Innlend/erlend markaðaskuldabréf lækka um 10%	(7.121.209)	-1,5%	-4,2%
Erlend óskráð hlutabréf/hlutdeildarskírteini lækka um 10%	(1.259.797)	-0,3%	-2,9%
Innlend óskráð hlutabréf/hlutdeildarskírteini lækka um 10%	(1.211.991)	-0,3%	-2,9%
Erlend skráð hlutabréf lækka um 10%	(5.490.245)	-1,2%	-3,8%
Innlend skráð hlutabréf lækka um 10%	(4.459.145)	-1,0%	-3,6%

23.4 Lausafjáraáhætta

Lausafjáraáhætta er hættan á að sjóðurinn geti ekki staðið við skuldbindingar sínar eftir því sem þær gjaldfalla. Lausafjáraáhætta skiptist í tvennt, seljanleikaáhættu og sjóðstreymisáhættu. Meginmarkmiðið er að á hverjum tíma hafi sjóðurinn nægt laust fé til að standa við nauðsynlegar greiðslur og skuldbindingar. Lausafjáraáhætta er almennt ekki talin stór áhættuþáttur í starfsemi sjóðsins sökum þess að hreint innstreymi (afborgarnir+iðgjöld-lífeyrir) í sjóðinn verður mikið næstu árin.

Seljanleikaáhætta lýtur að því að ekki sé unnt að selja tiltekna fjármálagerninga innan tiltekins tíma. Stærsti hluti eigna sjóðsins eru skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem almennt teljast til seljanlegra eigna.

Sjóðstreymisáhætta vísar til hættunnar á því að ekki sé unnt að standa við greiðslur vegna lífeyrisskuldbindinga eða uppgjörs samninga sem sjóðurinn hefur undirgengist, t.d. vegna verðbréfavíðskipta.

Ein leið til að meta sjóðstreymisáhættu er að fylgjast með útstreymi greidds lífeyris og innstreymi iðgjalda og afborgana/arðgreiðslna af verðbréfum. Ef hlutfall milli lífeyris og iðgjalda er minna en 100% eru greidd meiri iðgjöld til sjóðsins en greitt er út í lífeyri. Sjóðstreymisáhætta sjóðsins er takmörkuð þar sem lífeyrisbyrði hans er 69%, þ.e. lífeyrir nemur 69% af iðgjöldum.

	31.12.2016	31.12.2015
Lífeyrisbyrði %	69,2%	71,3%

23.5 Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna ófullnægjandi eða gallaðra innri verkferla, starfsmanna, sviksemi, ófullnægjandi upplýsingakerfa eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Skipta má rekstraráhættu í starfsmannaáhættu, áhættu vegna svika,

áhættu vegna upplýsingatækni, orðsporsáhættu, lagalega áhættu, áhættu vegna útivistunar, áhættu vegna aðstöðu, áhættu vegna ófullnægjandi öryggisráðstafana og upplýsingaáhættu.

24. Áhrif upptöku á reglum FME nr. 335/2015 á ársreikning sjóðsins

Sjóðurinn nýtti sér undanþágu við gerð reikningsskila fyrir árið 2015. Ársreikningurinn nú er því í fyrsta skipti gerður að fullu samkvæmt reglu nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Hann er gerður í samræmi við grundvöll og aðferðir sem lýst er í skýringu 2. Í þessari skýringu er gerð grein fyrir áhrifum nýju reglnanna á mat og framsetningu einstakra liða reikningsskilanna. Fyrri reikningsskil voru gerð í samræmi við eldri reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 55/2000. Nýju reglurnar fela í sér heildstæða breytingu á reikningsskilaaðferðum er varðar flokkun, framsetningu og mat fjölmargra liða reikningsskilanna. Því eru afturvirk áhrif breytinga vegna fyrri tímabila sýnd í ársreikningnum þar sem við á. Færsla yfir í reikningsskil samkvæmt nýju reglunum er 1. janúar 2015. Lífeyrissjóðurinn gerir upphafsefnahagsreikning sinn miðað við þann dag. Reikningsskil þessi miðast við 31. desember 2016. Áhrifin lúta annars vegar að breytingu á mati ákveðinna fjármálagerninga og hins vegar að breytingu á framsetningu ýmissa liða efnahagsreiknings og yfirlits um breytingu á hreinni eign. Kröfur um ítarlegri skýringar vegna áhættustýringar og stjórnarháttá bætast við. Framsetning sjóðstreymis breytist verulega sem og að gerðar eru ítarlegri kröfur vegna skýringa, m.a. um þóknunir til fjármálafyrirtækja.

Breyting á mati

Sjóðurinn skráði öll verðbréf með föstum tekjum á afskrifuðu kostnaðarverði, þ.m.t. alla skuldabréfaeign m.v. ávöxtunarkröfu við kaup. Meginreglan í nýjum reglum er að færa alla fjármálagerninga á gangvirði. Þó er áfram heimilt

að færa skuldabréf sem halda á til gjalddaga á afskrifuðu kostnaðarverði. Stjórnendur sjóðsins hafa ákveðið að flokka hluta skuldabréfa sinna í flokkinn haldið til gjalddaga. Það á þó ekki við um alla skuldabréfaflokka því stjórn sjóðsins samþykkti á fundi 30. september 2016 með skjalfestri stefnu, að flokka hluta ríkisskuldabréfa á afskrifuðu kostnaðarverði. Matsbreyting sem leiðir af breytingu á mati framangreindra skuldabréfaflokka, úr afskrifuðu kostnaðarverði í gangvirði, skýrir þá breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris sem sett er fram í eftirfarandi töflum. Matsbreytingin hefur ekki áhrif á tryggingafræðilega stöðu.

Tryggingafræðileg staða

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar er nú sett fram í fyrsta sinn sem aðalyfirlit. Í fyrri reikningsskilareglum voru upplýsingar um tryggingafræðilega stöðu eingöngu settar fram í skýringum. Aðferðafræði við mat á tryggingafræðilegri stöðu er óbreytt m.v. fyrri reikningsskil.

Breytt framsetning

Fjölmargar breytingar eru gerðar á flokkun og framsetningu liða í efnahagsreikningi og yfirliti um breytingu á hreinni eign. Flokkun fjárfestinga í efnahagsreikningi er m.a. breytt og jafnframt framsetningu tekna af þeim. Innheimtuþóknunir vegna aðila sem standa að sjóðnum eru nú dregnar frá rekstrarkostnaði en voru áður undir liðnum aðrar tekjur. Hér fyrir neðan má sjá áhrif breyttra reglna á stöðu sjóðsins.

Samtryggingardeild	2015
Hrein raunávöxtun (m.v. eldri reglur)	7,9%
Hrein raunávöxtun (m.v. nýjar reglur)	8,4%
Breyting á hreinni eign (m.v. eldri reglur)	45.705.852
Breyting á hreinni eign (m.v. nýjar reglur)	48.713.381
Hrein eign til greiðslu lífeyris (m.v. eldri reglur)	451.050.343
Hrein eign til greiðslu lífeyris (m.v. nýjar reglur)	455.921.507

25. Heildarfjárhæð lífeyris

2016	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	Samtals
Ellilífeyrir	34.781	46.863	25.217	13.260	120.121
Örorkulífeyrir	1.166	1.055	0	277	2.498
Makalífeyrir	3.547	2.596	0	0	6.144
Barnalífeyrir	604	291	0	0	895
	40.098	50.806	25.217	13.536	129.658

2015	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	Samtals
Ellilífeyrir	23.035	48.268	27.493	11.823	110.620
Örorkulífeyrir	230	1.572	0	0	1.802
Makalífeyrir	1.413	3.017	0	0	4.430
Barnalífeyrir	1.183	130	0	0	1.313
Útgreiðsla séreignarsparnaðar	7.909	1.644	3.923	0	13.477
	33.771	54.631	31.417	11.823	131.642

26. Hreinar fjárfestingartekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

2016	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	Samtals
Arðgreiðslur	1.631	4.018	0	3.076	8.725
Gangvirðisbreytingar v. innlendra eigna	(19.843)	(15.773)	0	25.009	(10.606)
Gangvirðisbreytingar v. erlendra eigna	47.426	0	0	0	47.426
Gjaldmiðlabreyting	(83.261)	0	0	0	(83.261)
	(54.046)	(11.755)	0	28.086	(37.715)

2015	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	Samtals
Arðgreiðslur	2.474	2.651	0	1.356	6.481
Gangvirðisbreytingar v. innlendra eigna	40.863	73.784	0	41.802	156.449
Gangvirðisbreytingar v. erlendra eigna	(16.051)	0	0	0	(16.051)
Gjaldmiðlabreyting	18.216	0	0	0	18.216
	45.501	76.435	0	43.158	165.095

27. Hreinar tekjur af skuldabréfum

2016	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	Samtals
Gengismunur innlendra skuldabréfa	60.642	73.000	0	9.706	143.348
	60.642	73.000	0	9.706	143.348

2015	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	Samtals
Gengismunur innlendra skuldabréfa	49.595	85.402	0	22.160	157.157
	49.595	85.402	0	22.160	157.157

28. Fjárfestingargjöld

2016	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð fjárfestingargjöld	Samtals
Umsýsluþóknarir			
Vegna erlendra verðbréfa- og fjárfestingarsjóða	3.648	0	3.648
Samtals umsýsluþóknarir	3.648	0	3.648
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfavíðskipta	144	0	144
Önnur fjárfestingargjöld	135	0	135
Samtals fjárfestingargjöld	3.926	0	3.926

2016	Umsýsluþóknarir	Áætluð umsýsluþóknun	Samtals
Séreignarleið 1	1.897	0	1.897
Séreignarleið 2	1.751	0	1.751
Séreignarleið 3	0	0	0
Samtals umsýsluþóknun	3.648	0	3.648

2015	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð fjárfestingargjöld	Samtals
Umsýsluþóknarir			
Vegna erlendra verðbréfa- og fjárfestingarsjóða	8.252	0	8.252
Samtals umsýsluþóknarir	8.252	0	8.252
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfavíðskipta	184	0	184
Önnur fjárfestingargjöld	613	0	613
Samtals fjárfestingargjöld	9.049	0	9.049

2015	Umsýsluþóknarir	Áætluð umsýsluþóknun	Samtals
Séreignarleið 1	2.007	0	2.007
Séreignarleið 2	1.864	0	1.864
Séreignarleið 3	0	0	0
Séreignarleið 4	4.381	0	4.381
Samtals umsýsluþóknun	8.252	0	8.252

29. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2016
Eignarhlutir í innl. hlutafélögum og sjóðum	222.337	167.106	0	0	389.444
Hlutdeildarskírteini í erl. verðbréfasjóðum	399.763	267.926	0	0	667.688
	622.100	435.032	0	0	1.057.132

	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2015
Eignarhlutir í innl. hlutafélögum og sjóðum	136.594	194.152	0	86.954	417.700
Hlutdeildarskírteini í erl. verðbréfasjóðum	317.883	291.534	0	118.594	728.011
	454.477	485.686	0	205.548	1.145.711

29. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Skráð innlend félög og sjóðir	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2016
Marel hf.	37.765	27.945	0	0	65.710
Össur hf.	15.460	11.571	0	0	27.030
Reitir fasteignafélag hf.	24.289	17.264	0	0	41.553
Icelandair Group hf.	35.801	26.796	0	0	62.597
Hagar hf.	22.751	16.080	0	0	38.831
Eimskipafélag Íslands hf.	42.700	32.250	0	0	74.950
HB Grandi hf.	6.266	4.492	0	0	10.758
Reginn hf.	8.384	6.026	0	0	14.410
Síminn hf.	7.170	5.420	0	0	12.590
N1 hf.	7.760	8.219	0	0	15.979
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	736	1.036	0	0	1.772
Fjarskipti hf.	6.903	4.411	0	0	11.314
Tryggingamiðstöðin hf.	5.259	3.857	0	0	9.116
Vátryggingafélag Íslands hf.	808	808	0	0	1.616
Annað	285	932	0	0	1.217
	222.337	167.106	0	0	389.444

Skráðir erlendir hlutabréfasjóðir	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2016
Vanguard Global Stock Index	104.303	93.779	0	0	198.082
MFS Global Concentrated	64.774	64.062	0	0	128.836
Skagen Global II	52.446	51.706	0	0	104.151
JP Morgan Global Dynamic	70.675	58.379	0	0	129.053
Aðrir	107.566	0	0	0	107.566
	399.763	267.926	0	0	667.689

Skráð innlend félög og sjóðir	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2015
Marel hf.	11.408	15.210	0	13.540	40.158
Össur hf.	16.791	21.217	0	0	38.008
Reitir fasteignafélag hf.	15.083	17.170	0	0	32.253
Icelandair Group hf.	10.224	10.620	0	22.691	43.535
Hagar hf.	11.931	13.340	0	0	25.271
Eimskipafélag Íslands hf.	17.964	19.226	0	5.916	43.106
HB Grandi hf.	5.384	7.102	0	0	12.486
Reginn hf.	4.900	5.782	0	0	10.682
Síminn hf.	8.292	10.250	0	0	18.542
N1 hf.	4.379	5.418	0	0	9.797
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	622	1.128	0	0	1.750
Fjarskipti hf.	7.781	9.283	0	0	17.064
Tryggingamiðstöðin hf.	4.416	3.238	0	0	7.654
Vátryggingafélag Íslands hf.	807	807	0	0	1.614
Annað	16.612	54.359	0	44.806	115.778
	136.594	194.153	0	86.953	417.700

Skráðir erlendir hlutabréfasjóðir	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2015
Vanguard Global Stock Index	111.616	100.354	0	0	211.970
MFS Global Concentrated	69.850	69.082	0	0	138.932
Skagen Global II	58.960	58.117	0	0	117.076
JP Morgan Global Dynamic	77.457	63.981	0	0	141.439
Aðrir	0	0	0	118.594	118.594
	317.883	291.534	0	118.594	728.011

30. Skuldabréf

	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2016
Skuldabréf með ríkisábyrgð	738.590	821.054	0	0	1.559.644
Skuldabréf fjármálastofnana	174.194	161.953	0	0	336.147
Skuldabréf sveitarfélaga	81.970	93.990	0	0	175.960
Skuldabréf fyrirtækja	107.625	149.070	0	0	256.695
	1.102.379	1.226.067	0	0	2.328.446

	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2015
Skuldabréf með ríkisábyrgð	358.830	757.013	0	362.642	1.478.485
Skuldabréf fjármálastofnana	106.306	127.813	0	43.265	277.384
Skuldabréf sveitarfélaga	59.135	97.071	0	25.747	181.953
Skuldabréf fyrirtækja	101.661	156.270	0	10.701	268.632
	625.933	1.138.167	0	442.355	2.206.455

31. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

Innlendar fjárfestingar	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2016
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	329.892	167.106	0	0	496.999
Skuldabréf	1.102.379	1.226.067	0	0	2.328.446
Bundnar bankainnstæður	0	0	648.178	0	648.178
	1.432.271	1.393.174	648.178	0	3.473.622

Erlendar fjárfestingar	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2016
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	292.207	267.926	0	0	560.133
	292.207	267.926	0	0	560.133

Innlendar fjárfestingar	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2015
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	136.594	194.152	0	205.548	536.294
Skuldabréf	625.933	1.138.168	0	442.355	2.206.455
Bundnar bankainnstæður	0	0	570.839	0	570.839
	762.527	1.332.320	570.839	647.903	3.313.588

Erlendar fjárfestingar	Leið 1	Leið 2	Leið 3	Leið 4	31.12.2015
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	317.883	291.534	0	0	609.417
	317.883	291.534	0	0	609.417

Fjárfestingar í erlendum gjaldmiðlum	31.12.2016	31.12.2015
Í USD	560.133	609.417
	560.133	609.417

Kennitölur

Samtryggingardeild	2016	2015	2014	2013	2012
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-2,7%	1,4%	-0,9%	-3,5%	-4,4%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-1,0%	4,7%	1,7%	-2,6%	-3,8%
Hrein nafnávöxtun	1,2%	10,6%	9,9%	9,1%	12,2%
Hrein raunávöxtun	-0,9%	8,4%	8,8%	5,3%	7,3%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár	5,7%	6,5%	5,0%	2,9%	-4,2%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár	0,1%	1,1%	2,0%	2,5%	3,4%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	38,9%	38,5%	32,6%	29,1%	23,5%
Skráð skuldabréf	45,5%	45,7%	47,9%	52,3%	52,4%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	8,9%	11,0%	12,7%	11,9%	14,9%
Óskráð skuldabréf	2,0%	1,0%	2,4%	0,7%	1,4%
Veðlán	4,7%	3,8%	4,3%	4,8%	5,4%
Bundnar bankainnstæður	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	2,4%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	72,9%	72,7%	71,1%	71,1%	70,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	27,1%	27,8%	28,9%	28,9%	29,7%

Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	60,4%	60,1%	60,3%	61,6%	61,5%
Örorkulífeyrir	32,1%	32,4%	32,0%	30,7%	30,4%
Makalífeyrir	6,4%	6,4%	6,6%	6,7%	7,0%
Barnalífeyrir	1,1%	1,1%	1,0%	1,0%	1,1%

Fjöldi virkra sjóðfélaga	30.761	30.846	28.073	26.772	26.073
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	216.896	209.249	204.072	199.654	195.413
Fjöldi lífeyrisþega	20.331	19.365	18.189	17.110	16.328
Stöðugildi	32	31	25	25	24
Iðgjöld (á föstu verðlagi)	20.547.289	19.052.238	15.668.239	15.229.059	14.567.154
Lífeyrir (á föstu verðlagi)	14.218.769	13.588.022	11.633.063	10.588.255	9.747.711
Hreinar fjárfestingartekjur (á föstu verðlagi)	5.785.033	45.365.852	34.988.103	29.511.599	35.773.349
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (á föstu verðlagi):	726.592	663.016	671.500	656.402	632.206
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	11.654.774	49.734.388	38.408.523	33.546.644	40.008.737
Lífeyrisbyrði	69,2%	71,3%	74,2%	69,5%	66,9%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum	3,5%	3,5%	4,3%	4,3%	4,3%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	1,3%	10,3%	9,6%	8,9%	11,7%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,16%	0,15%	0,18%	0,20%	0,21%

Séreignardeild	2016	2015	2014	2013	2012
Framtíðarsýn 1 (Leið 1)					
Hrein nafnávöxtun	2,3%	9,3%	7,4%	8,9%	13,3%
Hrein raunávöxtun	0,2%	7,2%	6,3%	5,0%	8,4%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár	5,4%	4,9%	4,6%	4,9%	0,9%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	223	195	206	201	186
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	6.463	4.036	4.049	4.065	4.107
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	36,1%	40,5%	43,8%	44,1%	43,0%
Skráð skuldabréf	63,9%	55,8%	50,7%	52,7%	52,6%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	0,1%	1,5%	2,9%	2,1%	1,0%
Óskráð skuldabréf	0,4%	2,1%	2,6%	1,1%	3,4%
Eignir í íslenskum krónum	83,1%	70,6%	63,0%	64,3%	62,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	17,0%	29,4%	37,0%	35,7%	37,2%
Framtíðarsýn 2 (Leið 2)					
Hrein nafnávöxtun	3,5%	10,6%	6,5%	6,7%	11,5%
Hrein raunávöxtun	1,3%	8,4%	5,5%	2,9%	6,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár	4,9%	4,5%	4,2%	3,3%	0,2%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	250	255	261	279	322
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	29.385	29.533	29.635	30.010	30.431
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	26,1%	26,6%	28,3%	28,2%	24,6%
Skráð skuldabréf	73,3%	69,4%	66,4%	68,8%	69,6%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	0,1%	3,4%	2,6%	1,1%	2,2%
Óskráð skuldabréf	0,5%	0,7%	2,7%	1,9%	3,7%
Eignir í íslenskum krónum	83,9%	82,0%	76,9%	78,6%	78,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	16,1%	18,0%	23,1%	21,4%	22,0%
Framtíðarsýn 3 (Leið 3)					
Hrein nafnávöxtun	3,9%	3,8%	2,5%	5,2%	6,0%
Hrein raunávöxtun	1,8%	1,8%	1,5%	1,5%	1,5%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár	1,6%	1,8%	2,2%	3,0%	3,4%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	173	142	128	132	140
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	329	294	287	236	248
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Bundnar bankainnstæður	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Gildi Pension Fund

Selected Financial Information 2016

Endorsement by the Board of Directors and the Managing Director

New rules on annual financial statements of pension funds

The annual financial statements of Gildi Pension Fund (the "Fund") are in accordance with new rules set by the Icelandic Financial Supervisory Authority no. 335/2015 on annual financial statements of pension funds. The new rules change the presentation and measurement of securities in the annual financial statements of the Fund. The Fund measures most of its assets at fair value in accordance with the principal purpose of the new rules. However, part of the Fund's government guaranteed bonds and all secured loans continue to be measured at cost. Comparative figures for the previous year have been changed accordingly.

Assets, return on investments and operating expenses

The Fund operates in two divisions; a mutual pension division and a private pension division. Net assets of the mutual pension division available for pension payments amounted to ISK 467,576 million at year end 2016 and increased between years by ISK 11,655 million. Net assets of the private pension division available for pension payments amounted to ISK 4,111 million at year end 2016. The mutual pension division net nominal rate of return for the year was 1.2% and real rate of return negative by 0.9%. The private pension division net nominal rate of return was as follows: Framtíðarsýn 1 2.3%, Framtíðarsýn 2 3.5%, Framtíðarsýn 3 3.9%. The private pension division real rate of return was as follows: Framtíðarsýn 1 0.2%, Framtíðarsýn 2 1.3%, Framtíðarsýn 3 1.8%. During the year the former private pension division of Lífeyrissjóður Vestfirðinga was merged with Framtíðarsýn 1, which increased net assets for pension payments of Framtíðarsýn 1 by ISK 671 million.

Operating expenses for the year amounted to ISK 742 million compared to ISK 664 million in 2015. Total salary amounted to ISK 429 million, including salary of the Board of Directors, Audit Committee and Managing Director of ISK 46 million. The number of staff at year-end 2016 was 33, one more than the previous year end.

Premiums, number of fund members and employers

In the year 2016, 5,449 employers paid premium to the Fund in the total amount of ISK 19,354 million for 50,582 fund members. Fund members in the mutual pension division with pension rights at year end numbered 216,896. The number of fund members for the Fund's private pension division at year end was 36,177.

Pension payments and number of pensioners

Pension paid by the Fund during the year amounted to a total of ISK 14,182 million compared to ISK 13,257 million in the year 2015. Old-age pension payments amounted to ISK 8,701 million, disability pension to ISK 4,458 million, spouse's pension to ISK 874 million and children's allowance to ISK 148 million. In the mutual fund division the number of old-age pensioners in the year was 16,321, disability pensioners 6,155, surviving spouses 2,346 and 1,306 received children's allowance. Total number of annuitants was 20,331.

Disability pension

Disability pension payments are still a very high proportion of the Fund's pension payments and close to the top compared to other Icelandic pension funds. In order to adjust pension funds' different positions with respect to disability pension obligations, pension funds have received a grant which is a portion of the social security tax. Gildi has used the grant to increase pensioners' rights as well as rights of its still paying fund members. It is now evident that the disability grant is insufficient to cover the increase of rights as specified in the Fund's articles of association. Therefore, based on the current situation, the Fund will be forced to decrease pension payments as well as premiums on new pension premiums. The Fund's Board of Directors believes that the distribution of the disability grant between pension funds is not fair and that it is very important to revise it.

Actuarial assessment

An actuarial assessment was undertaken on the Fund's mutual pension division as of 31 December 2016. According to these computations, the Fund's assets are ISK 4,740 million lower than vested rights of Fund members. Taking estimated future pension premiums into account the Fund's assets at year-end 2016 are ISK 21,316 million lower than total commitment, assuming a real interest rate of 3.5% p.a. Assets are therefore 2.7% lower than total commitments at year-end 2016 compared to 1.4% higher at year end 2015. These calculations are based on life expectancy in Iceland from the years 2010 to 2014 and 28% premium on standard disability probability. According to the actuarial association in Iceland new life expectancy assumptions are expected in 2017 according to which a decrease in death rate is assumed in the coming years. That would significantly increase the funds' obligations. No decisions have yet been made, as to how to address the increase in obligations. However, it is expected to be by means of increasing pensionable age over a long period of time.

Loans to members of the Fund

Loans granted to the Fund's members increased substantially during the year. New loans amounted to ISK 7.3 billion and increased by ISK 5 billion from previous year. Gildi's members have considerable flexibility with respect to the Fund's housing loans. By means of increased flexibility and favourable interest rates and loan fees its members enjoy some of the most favourable loans available. All those who have paid to Gildi, whether to the mutual pension division or the private pension division, are entitled to loan application. Gildi's objective is to support its members when it comes to the important decision of housing investment. Furthermore, lending to the Fund's members is considered sound means of diversifying risk in the Fund's investment portfolio.

Foreign investments

It is the Fund's policy and a part of its risk management to maintain a well diversified asset portfolio that is not only based on the Icelandic economy. The Fund has, as permitted in accordance with law, invested a portion of its assets in foreign securities in order to spread its investment risk. The Fund's investments in securities in foreign currencies amounted to ISK 123,611 million at year end 2016 and the Fund is exposed to foreign currency risk to the corresponding amount. During the year 2016 capital controls were still in force in Iceland. The Central Bank of Iceland provided pension funds with a special exemption to make new investments abroad. Gildi-Pension Fund fully

used its permission, amounting to ISK 10,511 million. On 14 March 2017 the Central Bank of Iceland lifted the capital controls on pension funds' investments in international securities, thus opening the possibility to increase further the Fund's foreign investments.

Shareholder's policy

Gildi's Board of Directors has continued implementation of its shareholder's policy approved at the beginning of 2015. The shareholder's policy heralds the policy and corporate governance of Gildi-Pension Fund as a shareholder in those companies in which it invests. The Fund's Board of Directors endeavours transparency and responsibility as a shareholder and investor in the financial market. The objective is inter alia to exert its influence as a shareholder in companies as to pursue their long-term interest and sustainability and responsible corporate governance. The Fund has systematically focused on companies that are under the shareholder's policy. The Fund is the first pension fund to publish on its website a summary of its votes in annual general meetings of corporations.

Corporate governance

The Fund's Board of Directors has in recent years paid particular attention to review corporate governance, whether it is the Fund's own governance, the governance as owner or the governance of the companies in which it invests. Part of the work was the Board's and Managing Director's own appraisal performed in 2016 with the help of an external consultant. The results of this work were that both the Board and the Managing Director possess the requisite knowledge and experience to perform their duties efficiently and with integrity. The performance evaluation also revealed opportunities for improvement. Implementation has already been started.

Non-financial information

In June 2016 Althingi passed into law various changes and amendments to the Icelandic Annual Accounts Act no. 3/2006 that took effect from 1 January 2016. Among those were provisions that require more information in the statement of the Board of Directors as well as additional information to be disclosed if a company is a public interest entity or a large entity as classified in the Act. Such companies are to disclose in a statement, following the Board of Directors' statement, information necessary to assess the development, extent, position and influence of the company in relation to environmental issues, social issues and staff matters. Furthermore, that statement shall disclose the company's policy

with respect to human rights issues and how the company counters corruption and bribery. The statement shall also include a short description of the company's business model and relevant non-financial key performance indicators. If a company has no policy in relation to one or more of the aforementioned matters that fact shall be thoroughly disclosed as well as the reason. Gildi-Pension Fund is a public interest entity and therefore these provisions are applicable to the Fund. These new disclosure requirements are due to implementation of an EU Directive into Icelandic law. For EU member states companies these new rules are applicable as from the year 2017 and EU guidance as to their implementation has not been published. Due to the short period from the provision becoming effective to the reporting date the Fund has not been able to finish implementation of these requirements. Implementation will take place in 2017 and the aforementioned information provided as from its next annual financial statements.

Corporate governance statement of Gildi – Pension Fund

The corporate governance statement of Gildi – Pension Fund has not been translated and is not included in the Selected Financial Information 2016.

The Board of Directors and Managing Director of Gildi-Pension Fund hereby confirm the Fund's financial statements for the year 2016 by means of their signatures.

Reykjavík, 23 March 2017.

The Board of Directors

Harpa Ólafsdóttir
Gylfi Gíslason
Áslaug Hulda Jónsdóttir
Guðmundur Ragnarsson
Hjörtur Gíslason
Konráð Alfreðsson
Margrét Birkisdóttir
Þórunn Liv Kvaran

Managing Director

Árni Guðmundsson

Independent Auditor's Report

To the Board of Directors and Members of Gildi-Pension Fund

Opinion

We have audited the financial statements of Gildi-Pension Fund for the year ended 31 December 2016 which comprise the Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments, Balance Sheet as at 31 December 2016, and Statements of Cash Flows for the year then ended, and notes, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion, the accompanying financial statements give a true and fair view of the financial position of Gildi-Pension Fund as at 31 December 2016, and its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the Icelandic Financial Statement Act and the Regulation on the Annual Financial Statements of Pension Funds.

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of Gildi-Pension Fund in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code), and Icelandic Institute of State Authorized Public Accountants, Code of Ethics (FLE Code) and we have fulfilled our ethical responsibilities in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Other Information

The Board of Directors and the Managing Director are responsible for the other information. The other information comprises Endorsement by the Board of Directors and the Managing Director and Corporate governance statement.

Our opinion on the Financial Statements does not cover the other information and we do not express any form of assurance conclusion thereon, other than the confirmation on the Endorsement by the Board of Directors below.

In connection with our audit of the Financial Statements, our responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent

with the Financial Statements or our knowledge obtained in the audit or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

In accordance with Paragraph 2, article 104 of the Icelandic Financial Statements Act no. 3/2006, we confirm to the best of our knowledge that the accompanying Endorsement by the Board of Directors and the Managing Director includes all information required by the Icelandic Financial Statements Act no. 3/2006 that is not disclosed elsewhere in the Financial Statements.

Responsibilities of the Board of Directors and the Managing Director for the Financial Statements

The Board of Directors and the managing director are responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the Icelandic Financial Statement Act, and for such internal control as the Board of Directors and the managing director determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, the Board of Directors and the managing director are responsible for assessing Gildi-Pension Fund's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the Board of Directors and the managing director either intend to liquidate the fund or to cease operations, or have no realistic alternative but to do so.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion.

Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, could

reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of Gildi-Pension Fund's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with the Board of Directors and the Audit Committee regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide the Board of Directors and the Audit Committee with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards. Kópavogur, 23 March 2017

Kópavogur, 23 March 2017

Deloitte ehf.

Halldór Arason
State Authorized Public Accountant

Statement of Changes in Net Assets For Pension Payments 2016

	2016	2015
Premiums		
Members	6.225.250	5.730.830
Employers	13.261.479	11.978.360
Transfer of rights and repayments	(133.053)	(99.672)
	19.353.676	17.609.518
Special supplementary contributions	1.301.104	1.179.720
	20.654.780	18.789.238
Pensions		
Total amount of pensions	(14.181.990)	(13.256.845)
Contribution to Rehabilitation Fund	(151.633)	(168.445)
Direct expenses due to disability pensions	(14.803)	(15.423)
	(14.348.427)	(13.440.714)
Net investment income		
Net income from shares in companies and funds	(9.198.598)	28.194.640
Net income from bonds	14.925.989	16.334.449
Interest income from cash and cash equivalents	96.945	180.799
Interest income on premiums and other claims	115.602	108.834
Other investment income	9	338
Investment expenses	(44.306)	(58.402)
	5.921.125	44.785.247
Operating expenses		
General and administrative expenses	(742.248)	(663.771)
	(742.248)	(663.771)
Other expenses	267.814	(423.781)
	11.753.044	49.046.219
Net assets from previous year	459.933.986	410.887.767
Net assets for pension payments at year-end	471.687.030	459.933.986

Balance Sheet

31. December 2016

	31.12.2016	31.12.2015
Investments		
Shares in companies and funds	221.474.467	219.953.948
Bonds	241.429.856	227.954.684
Time deposits	648.178	570.839
Other investments	56.782	76.405
	463.609.283	448.555.876
Receivables		
Premiums receivable	2.603.863	2.245.584
Deferred expense and accrued income	43.354	16.425
	2.647.218	2.262.009
Other assets		
Property and equipment	366.734	369.878
	366.734	369.878
Cash and cash equivalents	5.394.491	9.137.114
Total assets	472.017.726	460.324.878
Current liabilities		
Unpaid pension	0	70.240
Accrued expenses and deferred income	287.407	275.733
Other liabilities	43.289	44.919
Total liabilities	330.695	390.892
Net assets for pension payments	471.687.030	459.933.986

Statement of Cash Flows

2016

	2016	2015
Cash Inflow		
Premiums	20.296.501	18.003.062
Interest income on cash and cash equivalents and claims	96.945	180.799
Other inflow	3.597	1.253
	20.397.043	18.185.114
Cash Outflow		
Pensions	(14.348.427)	(13.440.714)
Operating expenses	(724.962)	(694.324)
Other outflow	(13.184)	(16.715)
	(15.086.572)	(14.151.753)
New disposable resources for investments	5.310.470	4.033.361
Investing activities		
Received income from shares in companies and funds	11.763.334	13.886.739
Investments in shares in companies and funds	(33.928.083)	(36.289.816)
Sold shares in companies and funds	20.456.577	27.042.434
Installments on bond principals and interest paid	11.034.906	17.415.874
Purchased bonds	(19.718.767)	(24.029.976)
Sold bonds	1.388.234	3.664.845
New time deposits	(53.914)	(34.938)
Sold other investments	4.620	76.191
	(9.053.093)	1.731.352
(Decrease) increase in cash equivalents	(3.742.623)	5.764.713
Cash and cash equivalents at beginning of year	9.137.114	3.372.401
Cash and cash equivalents at year-end	5.394.491	9.137.114

All amounts in thousands of Icelandic krona.

Statement of Actuarial Position

	31.12.2016		
	Accrued liabilities	Future liabilities	Total liabilities
Assets			
Net assets for pension payments	467.576	0	467.576
Revaluation of bonds at 3.5% real interest rate	5.080	0	5.080
Net present value of future investment expenses	(1.103)	0	(1.103)
Net present value of future premiums	0	323.283	323.283
Net present value of future operating expenses	(6.378)	(8.879)	(15.257)
	465.176	314.403	779.579
Liabilities			
Old age pension	367.003	244.862	611.865
Disability pension	75.729	67.431	143.160
Spouse's pension	26.564	13.759	40.323
Children's allowance	620	4.928	5.547
	469.916	330.979	800.895
Net assets in excess of liabilities	(4.740)	(16.576)	(21.316)
As percentage of liabilities at year-end	-1,0%	-5,0%	-2,7%
As percentage of liabilities at the beginning of year	4,7%	-3,5%	1,4%

	31.12.2015		
	Accrued liabilities	Future liabilities	Total liabilities
Assets			
Net assets for pension payments	451.050	0	451.050
Revaluation of bonds at 3.5% real interest rate	10.985	0	10.985
Net present value of future investment expenses	(5.471)	0	(5.471)
Net present value of future premiums	0	279.129	279.129
Net present value of future operating expenses	(3.837)	(4.999)	(8.837)
	452.727	274.130	726.857
Liabilities			
Old age pension	335.389	208.671	544.060
Disability pension	70.374	58.726	129.100
Spouse's pension	26.066	12.408	38.475
Children's allowance	586	4.392	4.978
	432.415	284.198	716.613
Net assets in excess of liabilities	20.312	(10.068)	10.244
As percentage of liabilities at year-end	4,7%	-3,5%	1,4%
As percentage of liabilities at the beginning of year	1,7%	-4,8%	-0,9%

All amounts in thousands of Icelandic krona.

Financial Ratios

	2016	2015	2014	2013	2012
Mutual Pension Division					
Net assets in excess of total obligations	-2,7%	1,4%	-0,9%	-3,5%	-4,4%
Net assets in excess of accrued obligations	-1,0%	4,7%	1,7%	-2,6%	-3,8%
Net nominal rate of return	1,2%	10,6%	9,9%	9,1%	12,2%
Real rate of return	-0,9%	8,4%	8,8%	5,3%	7,3%
Net real rate of return (five-year average)	5,7%	6,5%	5,0%	2,9%	-4,2%
Net real rate of return (ten-year average)	0,1%	1,1%	2,0%	2,5%	3,4%
Investment securities					
Listed shares in companies and funds	38,9%	38,5%	32,6%	29,1%	23,5%
Listed bonds	45,5%	45,7%	47,9%	52,3%	52,4%
Unlisted shares in companies and funds	8,9%	11,0%	12,7%	11,9%	14,9%
Unlisted bonds	2,0%	1,0%	2,4%	0,7%	1,4%
Secured loans	4,7%	3,8%	4,3%	4,8%	5,4%
Time deposits	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	2,4%
Investment securities by currencies					
Securities in Icelandic króna	72,9%	72,7%	71,1%	71,1%	70,3%
Securities in other currencies	27,1%	27,8%	28,9%	28,9%	29,7%
Specification of paid pensions					
Old age pension	60,4%	60,1%	60,3%	61,6%	61,5%
Disability pension	32,1%	32,4%	32,0%	30,7%	30,4%
Spouse's pension	6,4%	6,4%	6,6%	6,7%	7,0%
Children's allowance	1,1%	1,1%	1,0%	1,0%	1,1%
Operational Data					
Number of active fund members	30.761	30.846	28.073	26.772	26.073
Number of fund members at year-end	216.896	209.249	204.072	199.654	195.413
Number of pensioners	20.331	19.365	18.189	17.110	16.328
Staff (full-time equivalent position)	32	31	25	25	24
Total premiums (at 2016 price level)	20.547.289	19.052.238	15.668.239	15.229.059	14.567.154
Pensions (at 2016 price level)	14.218.769	13.588.022	11.633.063	10.588.255	9.747.711
Net investment income (at 2016 price level)	5.785.033	45.365.852	34.988.103	29.511.599	35.773.349
Operating expenses (at 2016 price level)	726.592	663.016	671.500	656.402	632.206
Increase in net assets for pension payments (at 2016 price level)	11.654.774	49.734.388	38.408.523	33.546.644	40.008.737
Pensions as percentage of premiums	69,2%	71,3%	74,2%	69,5%	66,9%
Operating expenses as percentage of premiums	3,5%	3,5%	4,3%	4,3%	4,3%
Net investment income as % of average asset position	1,3%	10,3%	9,6%	8,9%	11,7%
Operating expenses as % of average asset position	0,16%	0,15%	0,18%	0,20%	0,21%

All amounts in thousands of Icelandic krona.

